

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2012 рік

№ 1 (247)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Китова акула (*Rhincodon typus*) — найкрупніший вид акул, а також найбільший вид сучасних риб, довжиною 20-30 метрів і вагою 15 тонн. Учені встановили, що китова акула в середньому живе 150 років. Не зважаючи на значні розміри, китова акула для людини абсолютно безпечна, оскільки харчується подібно гігантській акулі та акулі-великороту виключно планктоном та іншими дрібними організмами, яких вона фільтрує, втягуючи в себе воду. Та навіть, якщо знати про це, напевно, не дуже комфортно почуватися людині побіля такого морського велета. Тим більш унікальним є фото, котре надіслала електронною поштою до редакції довголітня читачка та автор нашого журналу пані Раїса Хейлик з штату Нью-Джерзі (США).

"БОРИСТЕН" — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор Фідель СУХОНИС

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Іваненко Валентин Васильович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
Сайченко Сергій Іванович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, доцент історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
Шандюк Ганна Кирилівна - Національний технічний університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Урод Олександр Андрійович - Інститут інноваційних технологій та змістової освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
Василенко Віталій Олександрович - Національний технічний університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Поповський Анатолій Михайлович - Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
Димченко Володимир Дмитрович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів мовної комунікації, доктор філологічних наук, професор.
Заворотнік Нінель Іванівна - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
Шелест Максиміян Альбертович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор історичних наук, доцент.
Товстоєнко Олександр Сергійович - Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Пилипенко Петро Іванович - Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Торощенко Алла Костянтинівна - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рувальського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Степанюк Дмитро Власович - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рувальського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Трица Софія Йосипівна - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рувальського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Найден Олександр Семенович - Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рувальського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
Китова Світлана Андріївна - Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
Шейко Василь Михайлович - Харківський державний університет культури, доктор історичних наук (культурологія), професор.
Коректор - Ірина Куц

Представництва редакції:

у Києві: Юрій Вангородний, Т. 044-482-28-58, 030-489-88-63,
у США: Bahatany Foundation, INC, 6115 Rosemead Ave., Arlington Hts, IL,
60005-2749 USA;
у реальній мережі з США та Канади: Mr. V. Bahatany, 74 Oakridge, Washburn, N. J. 07089, USA;
у Канаді: Mr. J. Busch, 80 Cox Hill Dr., Apt. 414, Toronto, Ont. M6S 3C9,
Canada;
у Румунії: Nitza Virgil STR, 1 December 7, Bloc 59 So B. Ap. 8888 Macin
Jud. Tulcea Romania;
у Ізраїлі: Pedro Hareltski AL, Augusto Staffel rd, 79380410-140 Curitiba,
PR BRAZIL;
у Австралії: Mr. Fedir Habelko z. Rosner C. T., Glenroy VIC, Australia -
3046 T. & Fax: 03,93061997
у Індії: Svetlana Gluz, Aris Rubin, 16/1, Lod, Israel;
у Польщі: Jurek Haveltylak, skr. poczt. 55, 17-100 Bielak Pralimki, Polska;
Кореспондент на США та Мексику: Barion Sierlyk 45 Mountain Ave. Warren,
N. J. 07069.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує авторам тільки за матеріали, які зазначені автором.
Редакція захищає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

**Адреса: "Бористен", об'ємніша скринька 791,
19608, Дніпропетровськ, Україна.**

Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.

Серія КВ, реєстр. номер 18084-4556 ПР Рів видання двадцять перший

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація "Товариство шанувальників журналу "Бористен", Національний технічний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

ВИДАВЦІ: Дніпропетровська міська громадська організація "Товариство шанувальників журналу "Бористен", національний технічний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

E-mail: borysten@i-teleport.com

Наша вебсторінка: www.borysten.com.ua

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 29.01.2012 р. Формат 60/84/8, друк офсетний.

Умов. друку, арк. 3, 79.

Зам. № 204. Тир. 1500.

ТОВ "Перша міська друкарня".

**Адреса: вул. Степового фронту, 11-а,
м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.**

**УКРАЇНО,
ТИ - МОЯ
МОЛИТВА...**

Василь СИМОНЕНКО

ЗБІРНИК

Тарас КУШНІР

КРАЮ ВИШИТИЙ МІЙ

Ще тобі поклонюсь, прихилюся до скроні коліном.
У буянні садів, в невагомих стрічаннях комет.
І п'янить, мов дурман чисте поле із запахом сіна,
Краю вишитий мій, я твій скромний і вірний поет.

Поклонюсь небесам і безкрайнім пшеничним просторам.

Відлунаю в словах, в кожній літері, в нотах, у снах.
І в сплетінні доріг височіють за обрієм гори.
Україно моя...

Мій автограф...

Банально...

Тарас.

Україною, чули, блукає Мара,
затиснувши свободу в скоцюрблених пальцях,
і на тілі у неї одяга стара,
і у торбі глибоко заховане щастя.

На задвірках містечок, в будинках старих,
на околицях темряви, далі від світла
захвала талан від своїх і чужих, -
у підвалах таємних, де схована вічність.

Україною, чули, блукає Мара,
посміхнувшись зловісно беззубим оскалом,
цим у кожному серці посіявши страх,
затремтівши хвилину і рушивши далі.

*Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.*

В. Симоненко

Моїх мрій задумана колиска,
від щедрот заквітчана земля,
незрівнянна, радісна і чиста,
нескінченна в пісні солов'я.

Вбрана вся барвінком і лозою,
виткана у солоді медів.
Я живу без тебе лиш тобою,
в вічності, у небі, на землі.

І затихнуть всі краї Європи,
замовчать на мить материки...
Ароматом терпким квітки кропу
зв'язані з тобою навіки.

ЗМІСТ

Т. КУШНІР, ВІРШІ.....	2 С. ОБКЛАДИНКИ
«ВІТАЄМО!».....	1
ІНФ. ДНУ, «ЗІ ЗНАННЯМИ, АЛЕ БЕЗ ВИХОВАНOSTI, УСПІХУ В ЖИТТІ НЕ СПОДІВАЙСЯ».....	2

Т.В. ШЕВЧЕНКО, «СВЯТО ТВОРЧОСТІ Й ДОБРА».....	3
ЕЛІНА ЗАРЖИЦЬКА, НАТАЛІЯ ДЕВ'ЯТКО, «ІНТЕРВ'Ю ІЗ ЗАСТУПНИКОМ МІНІСТРА ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ БОРИСОМ МИХАЙЛОВИЧЕМ ЖЕБРОВСЬКИМ».....	4
НАДІЯ ГРИНЬКО, «ВИСОКИЙ ГІСТЬ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ГІРНИЧОМУ УНІВЕРСИТЕТІ».....	6
О. СОЛОДЯНКИН, «АКТИВНІ СТУДЕНТИ З ТАДЖИКИСТАНУ».....	7
НАДІЯ ГРИНЬКО, «ТАДЖИЦЬКИХ ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАТИМУТЬ В НГУ».....	7
ДАРИНА БУТКО, «ОСВІТА ЗА КОРДОНОМ: КРОКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ГІРНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ».....	8
ОКСАНА ІГНАТЕНКО, ВІРШІ.....	9
ІНФ. ДНУ, «ЧАС ТЕМПУС».....	10
В. ПОПОВ, ВІРШІ.....	11
ІНФ. ДНУ, «ДУМКИ, ПІДКАЗАНИ СЕРЦЕМ».....	12
С. БУРЛАКОВ, ВІРШІ.....	13
ЧИ БУВ ДАРВІН ПРАВИЙ?.....	13
Ф. СУХОНИС, «ГАРЯЧИЙ СМОЛОСКИП ЙОГО ДУШІ.».....	14
Ф. СУХОНИС, «ВЕЛИКИЙ МАТЕРИК СВІТОВОГО УКРАЇНСТВА».....	15
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА».....	15
Г. БЕРДО, «ЧУЖІ ЛЮДИ».....	16
М. МИКОЛАЄНКО, ВІРШІ.....	18
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ «БІБЛІЯ І ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ».....	19
МАРІЯ ПУСТОВА, «СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ...».....	20
З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.....	20
Ф. СУХОНИС, «ЙОГО ХОВАЛИ У ВИШИВАНЦІ».....	21
В. МИРОНЧУК, В. МЕДЯНИК, «ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДДУ: ПЕРШІ ПОВОСННІ ВИПУСКИ (1945–1946 РР.)».....	24
ГАННА ЧЕРІНЬ, ВІРШІ.....	24
Н. ЛІСНЕВСЬКА, «СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ ГІРНИКІВ».....	25
НАТАЛІЯ АНДРЮЩЕНКО, «ЗВІТ РЕКТОРА НГУ...».....	25
Я. СТЕХ, «ДОБРЕ СЛОВО В ПАМ'ЯТЬ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО».....	26
В. СІРЕНКО, ВІРШІ.....	28
МАРІЯ МАРФОБУДІНОВА, «ДЕЯКІ ЛОКАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ФОЛЬКЛОРНОГО ПРОЦЕСУ».....	29
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «ДВІ САМОТНОСТІ».....	31
ІНФ. ГУОН ОДА, «ОБЛАСНИЙ СЕМІНАР ДЛЯ КЕРІВНИКІВ РАЙОННИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ...».....	32
М. РОМАНЕНКО, «ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УЧИТЕЛЬСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ».....	33
ІНФ. ДНУ, «ВІРТУАЛЬНА ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКИХ І БОЛГАРСЬКИХ СТУДЕНТІВ».....	34
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «В НГУ ВИВЧАЛИ ПРАДАВНІ СЕКРЕТИ МАЛЮВАННЯ».....	36
КОЛЬОРОВА ВСТАВКА, КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ, РЕКЛАМА.....	3 С. ОБКЛАДИНКИ.

ВІТАЄМО!

Переможцями традиційного конкурсу імені
Олеся Гончара на кращу публікацію на сторінках
журналу «Бористен» за 2011 рік визнані:

Номінація «Проза» —

**Іван
ДАНИЛЮК**

(селище Васильківка Дніпропетровської області) за оповідання «Яблуко з рай-дерева», вміщене у лютневому номері журналу.

Номінація «Краща науково-популярна розвідка» —

**Світлана
ІГНАТЬЄВА**

(м. Дніпропетровськ) за публікації (протягом року), присвячені проблемам впровадження української мови в учбовий процес вищої школи та її поширення серед студентської молоді.

Номінація «Публіцистика» —

**Микола
ВОРОТИЛЕНКО**

(Едмонтон, Канада) за історично — публіцистичну книгу «ГОЛОДОМОР В УКРАЇНІ МОВОЮ ФАКТІВ, або як сучасна офіційна Московська статистика підтверджує факт Голодомору в Україні в 1933 році», котра побачила світ у видавництві журналу «Бористен».

Номінація «Поезія» —

**Володимир
ЛЕНДИЧ**

(м. Дніпропетровськ) за добірку «Поетичний розмай», надруковану в травневому номері журналу.

ЗІ ЗНАННЯМИ, АЛЕ БЕЗ ВИХОВАНОСТІ, УСПІХУ В ЖИТТІ НЕ СПОДІВАЙСЯ

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара пройшла регіональна конференція «Навчання і виховання молоді як органічний процес підготовки конкурентоспроможних фахівців у ВНЗ:

традиції та інновації». Подібні наукові зібрання відбуваються кожні два роки за ініціативи ректорату та групи аналізу у сфері гуманітарної освіти ДНУ.

Актуальність проблеми, винесеної на обговорення, очевидна. Не секрет, що сьогодні стратегічною метою вищої освіти стає не лише підготовка високопрофесійного, конкурентоспроможного фахівця, а й, що не менш важливо, виховання культурної, ерудованої людини, громадянина-патріота з широким соціальним мисленням, вмінням самореалізуватися, адекватно реагувати на будь-який виклик суперечливої й часто непередбачуваної сучасності.

Зауважимо, що враховуючи нинішній стан загальної культури студентської молоді, відкритий наступ бездуховності, демонстрацію «свободи вибору» — загальне тютюнопаління, недотримання студентами дрес-коду, вживання ненормативної лексики — ректорат, професорсько-викладацький колектив Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара визначили пріоритети освітнього процесу, одним з яких є нерозривність навчання і виховання.

У багатьох розвинених країнах Західної Європи, Японії, Америки постійно йде пошук нових концепцій освіти, які б найповніше враховували проблеми національного й загальнопланетарного розвитку в сучасному глобалізованому світі,

про що зазначив у своїй доповіді проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді ДНУ ім. О. Гончара, професор Валентин Васильович Іваненко. Йдеться про фундаменталізацію освіти, ліквідацію так званої професійної замкнутості й культурної обмеженості людини, коли вона, маючи загалом непогану фахову підготовку, нездатна об'єктивно осмислювати реальність та знайти своє місце у суспільстві.

Людина без гуманітарних знань — історії, філософії, літератури, культури, мистецтва, етики, естетики — не має системного мислення. Тож гуманітаризація вищої освіти є головним напрямом оновлення освіти на етапі переходу людства від індустріальної до технотропної цивілізації, що передбачає поворот до цілісного сприйняття світу й культури. Поясненням такого твердження є впевненість багатьох учених у тому, що гуманітаризація та гуманітаризація вищої освіти (в тому числі, й технічної) важлива для усвідомлення того, що всі винаходи і розробки запроваджуються для людини, в ім'я людини й повинні бути «людськими» в кращому розумінні, тобто зручними, безпечними й корисними.

На запитання: чи вчить галузь гуманітарного знання — література — жити переконливо, відповідала під час форуму завідувач кафедри української літератури факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ, доцент Н. П. Олійник. «Можливо, колись, у далекому майбутньому, література зникне, її замінять ультрасучасні технології, що впливатимуть на духовний світ людини, — зазначала Наталя Петрівна. — Та біблейська історія про танець царя Давида з гуслями у лівій руці та Псалтирем у правій промовисто свідчить, що доки існують ми

людина, доти й буде книжка. Книга стане непотрібною, коли людина переродиться в мутанта. Свого часу Антуан де Сент-Екзюпері стверджував: „Племена, що задовольняються чужими переказами, їдять чужий хліб і наймають архітекторів, щоб побудувати собі місто, заслуговують на презирство“. Ми розпочали третє десятиліття державності. Україна має нарешті впорядкувати власну територію духовності. І тут багато чого може зробити література, бо Україна, за словами Олеся Гончара, була, є і залишається країною літератури. Сьогодні молодь мислить по-іншому, відчуває, аналізує, і вона, на моє глибоке переконання, відчуває справжність — і це найголовніше. Мене не перестає вражати молодь, яка в основному складає глядацьку аудиторію театру „Крик“ Михайла Мельника. Пам'ятаю, як після перегляду вистави „Гріх“ (за мотивами твору М. Коцюбинського) дівчата-студентки, витираючи сльози, поспішали зателефонувати мамам і бабусям, щоб запитати про їхнє здоров'я і сказати, що вони їх люблять. А мої магістри зізнавалися, що переживали подібні відчуття, коли читали повість Бориса Харчука „Коляда“ на непопулярну нині тему — життя старої сільської жінки у 70-х роках минулого століття. І у них теж знаходилися ті теплі слова для рідних, на які все чомусь не вистачає часу в суєті суєт щоденного буття. Так чи вчить література жити?!»

Про проблеми формування української національної свідомості серед студентів вищої школи, що є важливим аспектом навчально-виховного процесу, розповів декан історичного факультету ДНУ, професор Сергій Іванович Світленко. Він зауважував, що складність формування української національної

СВЯТО ТВОРЧОСТІ Й ДОБРА

свідомості у студентства полягає в тому, що ментальна двоїстість українців підкріплюється численними історичними й політичними стереотипами та міфологемами минулого, які укорінилися в масовому суспільному вжитку за часів держав імперського типу, таких як Російська й Австро-Угорська імперії, радянської цивілізації. Після розпаду СРСР нова українська свідомість не могла опанувати суспільством одноментно. Це обумовило небезпечний вакуум, який заповнили бездуховність і аморальність, конформізм і нігілізм. «Вагомим чинником формування національної свідомості сучасного студентства є університетська історична освіта, — вважає Сергій Іванович. — А вже засобами історичної науки відновлюється втрачена історична пам'ять, формується національне історичне мислення. Проте, слід зазначити, що націотворчий потенціал має бути повною мірою використаний і в дисциплінах природничого та технічного циклів, які можуть розкрити світові досягнення видатних українських освітян і науковців у різних галузях знань. Потрібно в практиці вищої школи викоринювати девальвацію важливих понять, коли, наприклад, в „національному університеті“ професори та доценти послуговуються недержавною мовою. А саме мова є важливим засобом національної освіти і виховання. Це добре усвідомлюють в університетах Великобританії, Франції, США або Японії».

Загалом під час форуму обговорувалися також не менш важливі питання як модернізація освіти, академічна мобільність, органічний взаємозв'язок навчання і виховання, особливості і труднощі виховної роботи в сучасних умовах, роль викладача в організації навчально-виховного процесу. Все це є важливими аспектами життєдіяльності вищої школи, які необхідно враховувати в умовах трансформації суспільства на засадах ринкових відносин, входження України в загально-європейський освітній простір, забезпечення конкурентоспроможності на ринку освітньо-наукових послуг. Сподіваємося, що обмін досвідом та дискусії науковців Дніпропетровщини принесуть ефективне й практичне вирішення наболілих проблем у справі виховання молоді.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара

У 2000 році Петро Яцик (канадський підприємець українського походження, меценат і філантроп, відомий своїм вагомим вкладом у фінансування українознавства на Заході та в Україні) уперше виступив з пропозицією проведення в Україні мовного конкурсу серед молоді. Цю ідею підтримала Ліга українських меценатів та Міністерство освіти і науки України. І от уже одинадцять років поспіль у 20—30 країнах школярі й студенти змагаються за звання кращого знавця української мови (конкурс проходить навіть у Китаї та Фінляндії), підносячи її престиж у світі. Цей конкурс давно переріс звичайну культурну акцію, перетворившись на своєрідний народний рух, що утверджує безсмертя рідної мови, творчості й добра.

17 грудня 2011 року в Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара пройшов другий етап XII Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика. Організацію цього етапу конкурсу було доручено Обласному центру історії та розвитку української мови (голова журі конкурсу — декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, науковий керівник Обласного центру історії та розвитку української мови, професор Попова І.С.; голова оргкомітету — директор Центру, доцент кафедри української мови Голікова Н.С.).

У конкурсі взяли участь 38 студентів, які протягом двох годин виконували завдання, спрямовані на виявлення загального рівня володіння українською мовою. Конкурсантам також було запропоновано написати міні-твір з метою — продемонструвати кругозір, творчі здібності, виявити обізнаність з художніми творами українських письменників.

Переможцями другого етапу XII Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика серед студентів вищих навчальних закладів III — IV рівнів акредитації стали:

— серед студентів-філологів: I місце — Лаптєєва Юлія Олегівна (Дніпропет-

ровський національний університет імені Олеся Гончара, факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства, спеціальність «Українська мова та література», група УУ—09—3), II місце — Шабаліна Олена Олександрівна (Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, факультет української й іноземної філології та мистецтвознавства, спеціальність «Англійська мова та література», група УА—08—03), III місце — Вакарь Віолета Юріївна (Криворізький національний університет, факультет української філології, спеціальність «Українська мова і література та редагування освітніх видань», група УФР—08);

— серед студентів-нефілологів: I місце — Мішкова Тетяна Юріївна (Академія митної служби України, факультет економіки та менеджменту, спеціальність «Фінанси та кредит», група ЕФ11—1), II місце — Демшевська Катерина Андріївна (Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, будівельний факультет, спеціальність «Землепорядкування», група 316), III місце — Рубцова Оксана Олегівна (Дніпропетровська державна фінансова академія, фінансовий факультет, спеціальність «Фінанси і кредит», група ФК—09—3).

Щиро вітаємо найкращих знавців українського слова, а також викладачів, які зуміли передати їм свої знання, з перемогою!

Любов до рідної мови — це не просто слова, це багато в чому стиль життя. То ж спілкуймося українською з усіма, хто її розуміє, для утвердження самих себе, своєї державності, для розвою духовності. Переконані, що конкурс, започаткований у 2000 році, виконує свою головну функцію — підносить престиж державної мови в суспільстві, незважаючи на змінність політичних та соціальних реалій у країні.

Т.В. ШЕВЧЕНКО, к.ф.н., доцент, провідний спеціаліст Обласного центру історії та розвитку української мови.

ІНТЕРВ'Ю ІЗ ЗАСТУПНИКОМ МІНІСТРА ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ БОРИСОМ МИХАЙЛОВИЧЕМ ЖЕБРОВСЬКИМ

Борис Жебровський: «Для нас дуже важливо сьогодні, аби в кожній області знаходили можливості і бажання стимулювати розвиток».

На Дніпропетровщині за підтримки голови обласної державної адміністрації Олександра Вілкула протягом двох днів, 21—22 грудня, проходив Всеукраїнський семінар з питань формування єдиного регіонального інформаційно-освітнього простору. Гостям з інших регіонів України та учасникам семінару провідними спеціалістами та науковцями Дніпропетровщини було презентовано регіональний проект «Новий Дніпропетровщині — новий стандарт освіти» та єдиний інформаційно-освітній простір регіону.

У заходах взяли участь заступник Міністра освіти і науки, молоді та спорту України Борис Жебровський, керівництво облдержадміністрації, обласної ради, керівники структурних підрозділів облдержадміністрації, начальники управлінь освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, заступники голів райдержадміністрацій та міських голів, керівники органів управління освіти області, керівники вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації, директори професійно-технічних навчальних закладів, директори закладів освіти обласного підпорядкування, директори загальноосвітніх навчальних закладів.

Про свої враження стосовно досягнень освітян Дніпропетровщини в сфері розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій,

запровадження інноваційних проектів — в інтерв'ю газеті «Вісті Придніпров'я» розповідає заступник Міністра освіти і науки, молоді та спорту України Борис Жебровський.

Доброго дня, Борисе Михайловичу. Нині на Дніпропетровщині проходить Всеукраїнський семінар, присвячений розвитку інформаційно-комунікативних технологій. Вчора Ви ознайомилися з деякими нашими навчальними за-

кладами. Які Ваші враження від побаченого?

На Раді регіонів я вже чув доповідь голови Дніпропетровської

навчальному процесі Україна знаходиться за світовими рейтингами в кінці першої сотні. Тому і з'явилася державна програма «100%». Тому така увага приділяється сьогодні цьому питанню. Звичайно, якісь власні вітчизняні спроби розвитку ІКТ вельми обнадійливі.

В Україні є кілька областей, які ідуть своїм шляхом, але теж наполегливі і завзяті у своєму прагненні розвиватися.

Моя точка зору: жорстке регулювання з центру, я думаю, це не дуже правильно, бо у кожного свої можливості, якийсь власний шлях. І для нас дуже важливо сьогодні, аби в кожній області знаходили можливості і бажання стимулювати розвиток. У цьому відношенні можна ставити за приклад Дніпропетровську область.

Мабуть, те, що було зроблене вами сьогодні, зроблене насам-

Ірина ЦИМБАЛ, начальник управління освіти і науки Луганської ОДА:

У Дніпропетровській області ми дійсно бачили системний підхід організації єдиного освітнього простору, заснованого на оптимальному використанні сучасних ІКТ-технологій. І це прослідковується від загальноосвітньої школи до Ресурсного обласного центру — це по-перше. По-друге, ми побачили системну роботу з педагогічними кадрами з підвищення професіоналізму для опанування педагогами ІКТ-технологій. Ми вдячні за цей семінар всій команді освітян Дніпропетровщини.

обласної державної адміністрації Олександра Вілкула стосовно обласного освітнього проекту. Вражає те, що розвиток ІКТ органічно вписується в загальну систему розвитку економіки в цілому. Це стратегічно надзвичайно важливо, оскільки зрозуміло: економіка не буде розвиватись без інноваційних проектів. Більше кажуть про інвестиції, це правильно, але ж є ще й наукові інновації. Саме ІКТ — складова частина наукових інновацій.

Можна сказати, що ви серед лідерів в Україні, сьогодні Дніпропетровська область прагне активно оволодівати сучасними технологіями. Це дуже складно тому, що потрібні великі кошти, складно тому, що ми дуже відстали, і по використанню ІКТ у

перед для себе. Дуже важливо, наскільки показаний досвід буде сприйнятий іншими учасниками семінару, наскільки вдасться розбурхати їхній інтерес. Коли завершиться робота семінару, цікаво запитати насамперед самих керівників з регіонів, як вони сприйняли побачене.

Звичайно, вразило освітян і керівників обласних управлінь, що саме голова обласної державної адміністрації презентує освітні

проекти, при чому абсолютно вільно володіючи термінологією і не заглядаючи в папери. Дуже корисно, що кожен не просто прослухав, а й отримав ці матеріали, як кажуть, «на руки», щоб потім спокійно у себе разом з фахівцями обговорити цей проект. Я так само зроблю, запрошу наших фахівців, ми подумаємо як все це презентувати для інших областей уже в рекомендаційному плані. Вивчайте, вчіться, дійте.

Які завдання Ви поставили перед начальниками управлінь освіти України?

Дуже прості: по-перше, розвивайте все те, що ви уже самі напрацювали, бо кожна область має якісь більші або менші, сміливі чи ще не дуже проекти. З цього розмаїття легше вибирати найкраще і систематизувати.

Ігор Федорович КОЗОЛУП, перший заступник начальника управління освіти і науки:

Нині дуже багато емоцій від побаченого. Ваш голова обласної державної адміністрації настільки сильно займається галуззю освіти, що це дає великий позитивний ефект, і та доповідь, яку він робив по використанню ІКТ, — це, в принципі, канва для всеукраїнського впровадження. Схема управління освітою з урахуванням інформаційних технологій дає перш за все оперативність: швидше і якісніше можна приймати управлінські рішення. І звісно, що це зумовлює економічний ефект. Невдовзі наша інформаційна служба приїде вивчати ваш досвід, щоб впроваджувати його у своїй області.

І по-друге, обов'язково потрібно доповісти своєму керівництву і головам адміністрацій чи їхнім заступникам, які ведуть ці питання, на нарадах начальників районних управлінь, тобто, щоб цей проект мав продовження, як ефект від кинутого в воду камінця, щоб далі пішли кола.

Як Ви вважаєте, чи є відставання в освіті Дніпропетровської області у порівнянні з Києвом?

Немає. Якщо брати окремі школи, то я вчора і ваші бачив, які нічим не поступаються.

Я скажу, що за останні роки Київ загальмував. Це було викликано тим, що кілька років міська влада Києва займалася чим завгодно, тільки не освітою. А за цей період у вас навпаки зроблено крок уперед, і суттєвий. Якщо порівнювати динаміку, звичайно, у вас ці інформаційні процеси відбуваються швидше.

Подивимось, як буде далі, плани у нового керівництва дуже амбітні, у Києві розробляється столичний стандарт освіти на зразок московського. Там теж столичний стандарт відпрацювали. Хоча це

просто нова назва, насправді наша перша програма столичної освіти була створена ще у 1999-му році, і саме тоді був зроблений серйозний крок уперед.

Борисе Михайловичу, Ви все життя працювали у середній освіті. Якщо порівнювати новітні стандарти і освіту радянських часів, то часто кажуть, що раніше освіта була кращою. На вашу думку, чимось відрізняється якість здобутої освіти тоді і нині?

Ніколи не треба порівнювати те,

такими параметрами, як технічне забезпечення. Але, скажімо так, робота вчителя, я вважаю, у нас краща, самовіддана. Тому будь-які порівняння дуже кульгають.

А патріотичне виховання? Останнім часом на це мало звертають увагу.

Справа у тому, що такі речі завжди були дуже формальні. Якби було інакше, можливо, і Радянський Союз би не розвалився. Занадто багато формалізму в цьому вихованні, галасу, а це нічого не дає. Патріотизм, як і в цілому виховання, — це насамперед власний приклад.

Як може вчитель казати, що не можна палити, якщо сам з цигаркою? Як говорити про любов до Батьківщини? У чому вона проявляється? У тому, що більше половини молодих людей хочуть виїхати за кордон, а ті, що поїхали, не хочуть повернутися?

Абсолютно конкретні речі повинні бути. І якщо ми введемо якийсь додатковий урок патріотизму, хіба це вирішить питання? Це питання в цілому іміджу держави,

що відбувається в різні історичні і часові періоди. Люди, які називають радянську освіту кращою, тоді були молодші, тому і згадують час, коли були сильніші. Інша справа, наскільки розумно використовується досвід. Без політичних, без якихось інших міркувань, а просто досвід.

Звичайно, що особливо природничо-математичні науки завдяки

Михайло БАУЕР, начальник головного управління освіти і науки Чернівецької ОДА:

Дніпропетровщина зробила прорив в ІКТ, організації освітньо-виховного процесу. Мене зацікавили програми «1 учень — 1 комп'ютер», «Шкільний підручник». І, звичайно, шедевром є Ресурсний центр, який має слугувати модернізації навчально-виховного процесу, звільнить педагогів від «рабства у паперотворчості». Вразили школи-інтернати, які мають зразковий вигляд, особливо спеціалізовані.

увазі держави до розвитку військово-промислового комплексу потужно розвивалися. Так, що кожен новий американський президент хапався за голову, що треба щось робити. Тому ми, готуючи нові стандарти освіти, приділили увагу цьому освітньому напрямку.

Але в цілому порівнювати не можна. Час та нові умови або «наша освіта» чи «їхня освіта» — не ті категорії, які можна порівнювати. Можна порівнювати, наприклад, за

національної єдності, пробудження відповідальності за себе, за інших. І чим більше ми будемо нав'язувати, чим більше будемо проводити формальні заходи, тим гірше. Це почуття повинне народжуватись у серці. І наша справа дуже ненав'язливо і самовіддано працювати.

Учитель має вчити, а освіта змінюватись відповідно до вимог часу.

**Розмовляли Еліна ЗАРЖИЦЬКА,
Наталія ДЕВ'ЯТКО**

ВИСОКИЙ ГІСТЬ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ГІРНИЧОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Ділові й дружні відносини між Україною та Республікою Таджики-

стан розвиваються стабільно. У черговий раз це підтвердив своїм візитом в Україну президент Таджикистану Емомалі Рахмон.

16 грудня він прибув до Національного гірничого університету (Дніпропетровськ). У старовинній залі Вченої ради провідного технічного вузу країни Емомалі Рахмона зустрічали голова Дніпропетровської облдержадміністрації Олександр Вілкул, голова обласної Ради Євген Удод, мер міста Іван Куліченко, ректор НГУ, академік НАН України Геннадій Півняк, науковці, студенти-таджики, які навчаються в Україні, і представники таджицької діаспори.

Місце зустрічі обрано не випадково, бо диплом випускника НГУ виправдав себе в Таджикистані ще за радянських часів. В університеті й сьогодні є викладачі, які в 60-х роках

минулого століття працювали в геологорозвідувальних експедиціях цієї гірської країни, а нині із задоволенням навчають нове покоління молодих таджиків.

Вітаючи високого гостя, ректор НГУ, академік НАН України Геннадій Півняк назвав візит знаковою подією для університету, подякував президенту за сприяння у розширенні співпраці в галузі освіти і науки, а також за здібних студентів з Таджикистану, які гідно представляють свою країну.

Рішенням Вченої ради

Національного гірничого університету Емомалі Рахмону присвоєно звання почесного доктора НГУ з врученням диплома і золотої медалі ім. Академіка О. Терпигорєва.

У своєму виступі Е. Рахмон зазначив, що Таджикистан має величезні мінерально-сировинні запаси, практично всю таблицю Менделєєва, і потребує нової генерації спеціалістів. По-знайомившись з гірничим університетом, він подякував керівництву НГУ за високоякісну підготовку фахівців для Таджикистану, за гарні умови, створені для навчання, і ви-

словив побажання, щоб у подальшому на міждержавному рівні квоти на навчання студентів були збільшені.

Під час візиту президент відвідав геолого-мінералогічний музей НГУ, де в урочистій обстановці йому було вручено художньо оброблений зразок поліметалічної руди з мінералами. Його виготовив Гемологічний центр університету, як дар, що символізує багатства надр обох країн — Таджикистану та України. Саме ця сфера співпраці — добування корисних копалин — може вважатися однією з головних складових партнерства. Президент, в свою чергу, передав в музей університету вишукане шовкове полотно

та, побачивши у вітринах виставку рубінів, пообіцяв поповнити експозицію вітчизняними зразками цього дорогоцінного каміння.

Друга частина візиту президента була присвячена безпосередньому спілкуванню зі студентами-таджиками та представниками таджицької діаспори в Україні. Голова товариства таджиків України Нармухаммед Сабіров висловив вдячність українській стороні за організацію заходу: «Я вважаю, що таджики й українці — споріднені народи, про це свідчить притаманна їм гостинність та доброзичливість. Ми вдячні вам за організацію зустрічі з нашим президентом — для студентів це особливо визначний момент у житті, вони змогли відчути його турботу, заступництво, що вселило в них віру в своє щасливе майбутнє. І скоріше за все, ця подія запам'ятається їм на все життя».

Надія ГРИНЬКО,
Прес-центр НГУ.

АКТИВНІ СТУДЕНТИ З ТАДЖИКИСТАНУ

Досвід співробітників кафедри підземного будівництва і геомеханіки НГУ підземних споруд у Таджикистані має свою давню історію. Але на якомусь етапі співпраця призупинялася. Проте активність і патріотизм студента з Таджикистану Шарафа Алямова, студента групи ГБ—07—2, повернули цю актуальну проблему на кафедру.

Жага знань і бажання досягти успіху призводять до високих результатів. Досягнення Шарафа дійсно гідні найвищих оцінок. Вже три роки він бере участь у міжнародних конференціях молодих вчених, аспірантів і студентів у Дніпропетровську, два роки поспіль — в аналогічних конференціях в Донецьку.

Про сучасний стан та перспективи розвитку будівництва унікальних автодорожніх тунелів і гідротехнічних споруд в Таджикистані дізналися учасники міжнародних конференцій також у Києві, де Шараф Алямов виступав з презентаціями. За результатами його виступів опубліковані чотири статті у збірниках праць конференцій.

Іншим напрямком підземного будівництва в Таджикистані сьогодні займається студент групи ГРБ—09—1 Хуршед Тілабов. Темою його досліджень є питання за-

безпечення тривалої стійкості виробок золотодобувного рудника: вибір раціональної форми виробок, системи кріплення, заходи з охорони та підтримання їх в експлуатаційному стані.

Необхідно зазначити, що освоєння підземного простору в Таджикистані представляє собою велику галузь, яка вносить великий вклад у розвиток економіки країни. Національна програма розвитку підземного будівництва вже сьогодні має унікальні об'єкти світового рівня і світового значення. Потреба різних підземних об'єктів велика, а подальше освоєння підземного простору підтримується ефективною державною політикою. Запорукою подальшої успішної реалізації цих проектів є участь в них таких студентів, як Шараф Алямов і Хуршед Тілабов, що пройшли навчання і збагатилися знаннями на кафедрі будівництва і геомеханіки Національного гірничого університету.

***Олександр СОЛОДЯНКІН,**
професор кафедри підземного
будівництва і геомеханіки НГУ.*

ТАДЖИЦЬКИХ ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАТИМУТЬ В НГУ

Ректор інституту Рустам Азізов та проректор з науки та міжнародних зв'язків Зафар Разиков у діловій бесіді з першим проректором П.І. Піловим та проректором з міжнародних зв'язків О.Н. Шашенком обговорили перспективи співпраці двох вузів.

Гості висловили щире захоплення найстарішим провідним гірничим вузом України і розповіли про свій молодий інститут, який в цьому навчальному році вперше випустить фахівців. Навчання в ГМІТ ведеться за 14 спеціальностями, в основному з розробки, переробки та експлуатації родовищ корисних копалин, металургії, машинобудування і гірничих робіт.

Як відомо, 93% території Таджикистану становить гориста місцевість, тому підготовка фахівців відповідного

профілю є нагальною проблемою для країни і сьогодні інститут зацікавлений у стратегічному вирішенні цього питання, а саме — в навчанні студентів, які в подальшому стали б частиною педагогічного складу ГМІТ.

У ході переговорів було підписано договір про двосторонню спів-

працю, в рамках якого сторони зобов'язалися надавати один одному всіляке сприяння у підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації педагогічних кадрів, а також про обмін студентами та проведеної спільної науково-дослідної діяльності.

***Надія ГРИНЬКО,** прес-центр НГУ.*

ОСВІТА ЗА КОРДОНОМ: КРОКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ГІРНИЧОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Два дніпропетровські університети увійшли у склад делегації у рамках реалізації програми Voluntary Visitor.

Поїздка до Сполучених Штатів Америки відбувалась у складі офіційної делегації Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України на чолі з першим заступником міністра Євгеном Сулимою, а також директором інформаційно-іміджевого центру Іриною Гагаріною, представником Американських рад посольства США в Україні Вірою Тарновською.

Дніпропетровщину серед вищих навчальних закладів представили два виші — Дніпропетровський Національний університет ім.О.Гончара та Національний Гірничий університет, а також два виші з Харкова, один з Одеси та Донецька. Від НГУ делегатом виступив начальник Науково-дослідної частини Дичковський Роман Омелянович.

Відвідини Америки відбулися у рамках реалізації програми Voluntary Visitor за кошти Бюро освіти і культури Державного департаменту Сполучених Штатів Америки. Основною метою поїздки

до США було ознайомлення із системою освіти цієї країни (у першу чергу система післядипломної освіти, включно із магістерською), пошуку напрямків співпраці у освітніх та наукових програмах, студентських обмінах. Міністерство започаткувало програму, спрямовану на підтримку талановитої молоді та надання можливості навчання у передових Європейських та Північно-Американських університетах. На

реалізацію цієї програми у бюджеті Міністерства щорічно закладається 44 млн. гривень. До навчання планується залучати до 300 студентів, аспірантів та молодих учених з України, які стажуватимуться, отримують необхідні знання, які потім з успіхом зможуть використовувати в нашій державі.

За словами Романа Омеляновича, Національний гірничий університет у цьому напрямку зробив дуже важливий крок, адже в минулому році вже 10 студентів отримали можливість навчатися у передових університетах Західної Європи та США за цією

програмою. Високий рівень зустрічей дав змогу налагодити контакти для майбутнього співробітництва з такими вагомими структурами, як Бюро науки та культури держдепартаменту США, Асоціація американських університетів.

Делегати мали змогу зустрітися з асоціаціями, які надають освітню акредитацію в США, адже американська освіта докорінно відрізняється від української. Перш за все, в США відсутнє Міністерство освіти і науки — його роль відіграє Асоціація, але це більше дорадчий орган. По-друге, кожен з університетів є незалежним та має більшу автономію і базується на індивідуальних традиціях, порядках. Наприклад, якщо викладач є нецікавим студентові і його лекції не відвідують, університет припиняє співпрацю з цим викладачем. Тобто його заробітня плата залежить від

кількості викладених годин та якості представленого лекційного матеріалу.

Понад 4 тисяч навчальних закладів в США надають змогу отримати вищу освіту. Проте тільки понад 1600 із них акредитовані та мають підтримку із федерального бюро. Навчання здійснюється платно і ця сума залежить від рівня престижності навчального закладу — у Гарварді рік навчання обійдеться в 40—50 тисяч доларів, а в Університеті Північної Кароліни близько 18—20 тисяч. Терміни навчання також різні, на відміну від України. За бакалаврською формою навчання складає 2 або 4 роки. Тоді як в

Україні дворічну освіту дають спеціалізовані училища, технікуми, а не виші. Також велика увага приділяється дослідницькій та лабораторній базі під час навчання — жоден університет не буде вважатися серйозним, якщо його роботу не підтверджено лабораторними чи тестовими дослідженнями. Цікаво, що в США магістерська форма навчання триває 2 роки, аспірантська 4, і не мають такої суттєвої різниці, як в системі навчання в Україні.

Враховуючи економічні особливості нашої держави, МОНмолодьспорт провадить орієнтацію й підготовку студентів за кордоном на інженерних спеціальностях у передових університетах Америки та Європи. У рамках поїздки делегати відвідали університет ім. Джорджа Вашингтона, Гарвардський університет, університет ім. Дюка, Державний університет Північної Кароліни, Массачусетський інститут технологій та Університет громадського здоров'я Північної Кароліни та ін. В усіх цих навчальних закладах широко представлені, крім гуманітарних та економічних дисциплін, інженерні напрямки підготовки, включно із енергетичними, геологічними, гірничими та екологічними. Цікаво, що в Гарварді є факультет україністики — тобто, американські студенти за бажанням можуть вивчати українську мову, історію та традиції.

Слід зазначити, що у всіх вищезазваних американських вишах є вагома база, яку можуть вивчати студенти Гірничого університету з різних факультетів. Саме тому під час делегації обговорювались питання стажування молодих вчених з України, а також можливість наукових обмінів, співпраця окремих кафедр.

Вже найближчим часом в НГУ будуть проведені зустрічі на чолі з ректором, аби обговорити хто саме буде співпрацювати з американськими вишами і якими будуть результати цієї співпраці.

Загалом, за словами Романа Омелянювича, участь НГУ у складі делегації є безперечним проривом та кроком вперед. США — країна контрастів. В ній є, як потужні, так і слабкі університети. У навчанні нам слід орієнтуватися лише на передові виші цієї держави та не забувати заповіт великого Кобзаря: чужого навчатися, та свого не цуратися.

*Дарина СУХОНИС-БУТКО,
Прес-центр НГУ.*

• ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ

Біла віхола
Над садами їхала
Плакала, а дихала
На мою любов.

Рученьки заламані
Віником причесана,
Сонцем розпорошено
Сорочки її

Біла віхола
Плакала, а дихала
Плакала, а їхала
У чужі краї

Тільки по віконечкам
Креслення виходили
І в очах чи перлами
Затулявся світ.

Біла віхола
Серцем моїм їхала,
Мов колючий дріт
Віти стали сильними
Небо враз розкрилося
Ніжноликим сяйвом
глибини

Біла віхола —
Над садами їхала —
Плакала, а їхала від зими.

СОН

Зрадливим холодом октав
Кричала скрипка
І місяць падав і вставав
До зір. Прогірко

Вино тулилось до душі
Крізь скло і відстань --
І ти десь згадував вірші
Як він став.

Та спомин гострий і легкий
Розрізав простір
І шлях і світ узяв з руки
Життя на розстріл.

І тільки рвнком я була
Собі другою
Мов птаха, два свої крила
У сні загоїла.

*Оксана ІГНАТЕНКО
(Дніпропетровськ)*

Спиває прохолоду ніч,
Вітрами грає
І серце прагне віч-на віч
Краси із раю.

Ще яблук бархатне тепло
Торкають губи,
Так, наче ночі й не було.
Й не буде.

І місяць тулиться об двір,
І п'є з криниці,
І кращій з кращих серед лір
В цю мить не спиться.

МЛИН

*«За Гамалою мріє млин,
немов приколотий
метелик.»*

Михайло ДРАЙ-ХМАРА

Немов латини вірш
Злітає з вітром зерна.
Так тонко до душі
Пристібнуто печаль.

І кварта відболить
Пекучим маком серпня
І лунко заскрипить
Мовчанкою скрипаль.

А ти ідеш у степ
Голодний і красивий,
І бачиш, що любов
Знов маком розцвіла.

І як тобі горить
По вінця чути зливу
Ладнаєш ти свій млин,
Що з вітром відбува.

Ще кроки, боротьба,
Ще падають на місті,
А ти вже гостриш біль,
І сміхом шелестить.

Вже стіл, святковий стіл.
І пахне тепле тісто.
Та млин через віки
Роздмуханий летить.

ЧАС ТЕМПУС

Національний Темпус-офіс в Україні провів у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара регіональний семінар «Інформаційний день Програми ТЕМПУС IV в Україні». Захід проходив за підтримки Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України і Представництва Європейського Союзу в Україні.

У роботі семінару взяли участь представники вищих навчальних закладів Дніпропетровської, Донецької, Харківської, Запорізької та інших областей східного регіону. Гостей привітав ректор ДНУ ім. О.Гончара Микола Поляков. Він наголосив, що університет вже більше 18 років успішно реалізує

пейську систему вищої освіти. Саме такі можливості дає Дніпропетровському національному університетові участь у проєктах Tempus та Erasmus Mundus,» — наголосив Микола Вікторович.

Директор Національного Темпус-офісу в Україні Світлана Шитікова презентувала присутнім

процедуру відбору, успішний досвід попередніх проєктів.

У межах Інформаційного дня були презентовані інші освітні програми Європейського Союзу: Еразмус Мундус і Жана Моне.

«Зараз у ДНУ виконуються два ТЕМПУС-проєкти: „Реформування освітніх програм у сфері космічних технологій у Казахстані, Росії, Україні“ та „Мережева взаємодія університетів-партнерів у реалізації багаторівневої системи підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у галузі освітнього менеджменту“, — зазначив проєктор з науково-педагогічної роботи у сфері міжнародного співробітництва Михайло Дяченко. — В результаті виконання першого з них ДНУ отримав обладнання для лабораторії космічного зв'язку, яка зараз впроваджується в навчальний процес. За проєктом ця лабораторія дозволить встановити космічний зв'язок з німецьким студентським супутником. Відповідно до плану проєкту шість викладачів фізико-технічного факультету пройшли стажування в Університеті Лесіус (м. Антверпен, Бельгія) та Берлінському технічному університеті (м. Берлін, Німеччина). Метою другого проєкту є створення міжнародної мережі університетів-партнерів для інтеграції університетських автономних си-

освітні проєкти Євросоюзу, виступаючи регіональним лідером за кількістю виконаних міжнародних проєктів. Всього за цей час науковцями ДНУ було виграно 14 Темпус-проєктів, два з яких здійснюються зараз. «Одним із найважливіших аспектів євроінтеграції освітянської галузі є модернізація системи вищої освіти, приведення її до прийнятих у Європейському Союзі стандартів. У ДНУ укладено договори про співробітництво більш ніж з 60 університетами Німеччини, Франції, Італії, Іспанії, Польщі та інших країн ЄС про співпрацю в освітянській, науковій та культурній сферах. Зміцнення зв'язків з колегами із Західної Європи, укладання міжуніверситетських угод про обмін навчальними програмами й освітніми технологіями, взаємні візити викладачів і студентів, уніфікація освітніх стандартів — все це важливі кроки на шляху інтеграції українських ВНЗ у євро-

особливості п'ятого конкурсу Програми Темпус IV, умови участі, правила заповнення електронної аплікаційної форми та супроводжуючих документів, рекомендації щодо підготовки проєктної пропозиції, результати четвертого конкурсу Програми Темпус IV,

стем підготовки та підвищення кваліфікації фахівців у галузі освітнього менеджменту. ДНУ в цьому році отримав обладнання для проведення відеоконференцій та оснащення компетентнісного центру, офіційне відкриття якого заплановано на листопад цього року. Фахівці ДНУ взяли участь у заходах проекту в Німеччині, Польщі, Австрії, Росії» — підкреслив Михайло Павлович.

Менеджер Національного Темпус-офісу в Україні Жанна Таланова підкреслила, що наступного року програма Темпус відзначитиме 20-річчя діяльності в Україні. «Протягом цих років було реалізовано близько 300 Темпус-проектів в нашій державі. Лідером є ВНЗ Київської області. Дніпропетровська область на п'ятому місці, із 25 реалізованих тут проектів — переважну більшість виконано в ДНУ імені О.Гончара. Програма зорієнтована на модернізацію системи вищої освіти не тільки в Україні, а й у Європі загалом, і має на меті зближення освітянських систем різних країн. Національний Темпус-офіс в Україні надає університетам інформаційну підтримку і допомогу в оформленні всіх документів для участі в конкурсі. Конкуренція серед претендентів досить висока, адже нині фінансування проектів Темпус становить від 500 тисяч євро до півтора мільйона. Також безперечною перевагою є можливість інтенсивної співпраці між колегами з Західної та Східної Європи: викладачів, науковців, адміністраторів. Також ми прагнемо залучити роботодавців, адже вони зацікавлені у покращенні рівня підготовки майбутніх фахівців», — зазначила Жанна Таланова.

Програма Темпус була заснована ЄС у 1990 році. Латинська назва tempus — «час» виявилася доленосною, на відміну від аббревіатури — Транс-європейська схема мобільності на допомогу навчанню в університетах — адже мобільність на сьогодні не є метою програми. За ці роки кількість країн-учасниць збільшилась з 17 до 56, і основним завданням стало зближення освітянських систем цих держав.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара

• НА КОНКУРС ТВОРЧОЇ МОЛОДИ МАРУСИ ТА ІВАНА ГНИЦІ

Владислав ПОПОВ

Рік та місце народження: 24.06.1993 р., м. Дніпропетровськ.

Освіта: ДНУ ім. О. Гончара, 2 курс.

Захоплення та уподобання: футбол, плавання, гра на фортепіано.

ЄДНАЙМОСЬ!

Єднаймося браття за свободу,
За України милу вроду, Хай
пісня лине, колос гнеться і мрія
вгору стрімко рветься!

Де воля жевріла у рабстві?
Де ріс Тарас малий в кріпацтві?
Де козаків війна священна
Свободи виростила зерна?

Це моя рідна Батьківщина!
Безкрая й сильна Україна!
За неї покладу життя
В вогонь святого вівтаря.

На народившимся у мирній,
Країні хаосу суцільній,
Нам її сутність відстояти
Нам її долю обирати.

Єднаймося браття за свободу,
За України милу вроду,
Хай пісня лине, колос гнеться
І мрія вгору стрімко рветься!

ДИВЛЮСЬ НА СТЯГ ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ...

Дивлюсь на стяг жовто-
блакитний

Як його буря розрива,

Говорить вітер: «Я є сильний,
Сильніше мене тут нема».

А я дивлюсь на стяг і бачу
Мільйони, тисячі людей
Замучених, розбитих й плачу,
Нема вже їх святих ідей.

За що померли ви скажіть,
Невже за вільну Україну,
Так краще мертві ви лежить
Ніж бачить цю святу країну.

Зсередини прогнила браття

Держава наша молода,
Та ми запалимо багаття
Хай вщент горить та гниль
стара.

І стяг оновлений і чистий
Вже не злякається вітрів,
Коли лоскутик кожен міцний,
Здолаємо всіх ворогів.

ЖИТТЯ

Свободи повне і натхнення
Життя — прекрасне і складне,
І кожен день благословення
На щось незнане і нове.

Життя — це праця
безперервна,
Життя — це віра і любов,
І мрія, мов та думка вільна
Тече по тілу, наче кров.

Крокуй вперед, назустріч небу
Не бійся ночі й темноти,
Страхи твої впадуть із тебе,
Відчуй миттєвість повноти.

І серця мірні колювання
Колись загаснуть. Ну і що?
Не вірю я, що зникне воля
І думка і любов моя.

«ДУМКИ, ПІДКАЗАНИ СЕРЦЕМ»

Під час регіональної конференції «Навчання і виховання молоді як органічний процес підготовки конкурентоспроможних фахівців у ВНЗ: традиції та інновації» у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара була презентована книга роздумів про виховання студентської молоді «Думки, підказані серцем».

У книзі вміщені різножанрові публікації — нариси, статті, есе, роздуми викладачів різних поколінь Дніпропетровського національного університету. Тут органічно поєднані власні роздуми про виховання особистості й набутий в університетському колективі конкретний досвід. До уваги читачів кілька «думок, підказаних серцем»:

«У системі вищої освіти мають органічно поєднуватися два начала: знання й моральність, бо розрив між ними неминуче породжує або егоїзм, або моральних калік. Освіта не може зводитися сьогодні лише до отримання певної суми спеціальних знань, вона повинна глибоко впливати на становлення особистості. У цьому — велика місія і ще більша відповідальність будь-якого навчального закладу. Будуть створені умови для вільного й усебічного розвитку молоді людини — держава матиме достойне майбуття». (М. В. Поляков, доктор фізико-математичних наук, професор, ректор ДНУ ім. О. Гончара).

«Першоосновою будь-якої національної культури є мова, і саме в системі національної мови, яка акумулює знання й соціальний досвід, закодований інтелектуальний потенціал того чи іншого соціуму. Виховання, формування високоінтелектуальної особистості, яскравої, неповторної індивідуальності можливе передусім через досконале володіння мовою, яка була, є й залишиться найістотнішим елементом духовної культури». (І. С. Попова, кандидат філологічних наук, професор, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства).

«На жаль, культурний вигляд сучасного абітурієнта відповідає типовій поведінці молоді, але не статусу студента вищого навчального закладу. Ми бачимо можливість підвищення культурного рівня студентів через прищеплення цінностей культури вишу, „університетського

духу“, культивування почуття гордості за університет. Це можливо реалізувати в тому випадку, якщо виховною роботою будуть охоплені 100% студентів університету, для чого необхідно чітко визначити місце виховної роботи в навчальному процесі, розробити універсальні методи її реалізації».

(Т. Г. Чаус, кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізіології людини і тварин ФБЕМ, заступник декана з виховної роботи; О. Є. Пахомов, професор, доктор біологічних наук, декан факультету біології, екології та медицини).

«Найбільш суспільно привабливою парадигмою культурно-духовного життя стало поєднання духовно-моральних цінностей з красою, здоров'ям і силою тіла: процес духовного виховання відбувався паралельно і завдяки фізичному розвитку. До речі, у цьому відношенні є дуже показовим той факт, що ідея відродження Олімпійських ігор у Новий час у Греції належала поетові Панойотісу Суцосу, а остаточно втілював її у життя відомий французький педагог і громадський діяч П'єр де Кубертен». (В. І. Саричев, завідувач кафедри фізичного виховання та спорту).

«Напевно, уперше ідею про необхідність виховання громадян» висловив грецький філософ Платон. Вона була зумовлена необхідністю мати відданих людей, які спроможні були б підтримувати державу та активно брати участь у громадській діяльності. Особистість слід виховувати так, щоб з дитинства спонукати її «палко бажати і прагнути стати досконалим громадянином». (В. І. Пашенко, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології).

«Щоб уникнути непорозумінь, необхідно дорослим бути толерантними, розважливими, мудрими, робити

все можливе для „розтоплення сніжнок“ у серці молоді людини, поки вона ще не покритося товстою кригою, змішаною з байдужістю, злістю, невіглаством...» (В. О. Архіреєва, завідувач методичним кабінетом Центру гуманітарних проблем освіти ДНУ).

«Дуже хотілося б, щоб при всіх змінах та реформаціях нашої освітянської системи взагалі та університетської зокрема, ми не забували, що в університетській освіті важливою є не лише освіта викладача, але й його особистість. І тому ніякі інтерактивні форми не замінять спілкування з професором, котрий може передати учням істини тисячоліть. Кожна особистість є виразником своєї власної ідеології. Ось чому так важко замінити безпосереднє спілкування Вчителя і учня, бо саме воно, на думку видатного іспанського філософа та мислителя Х. Ортега-і-Гассета, є „процесом, що дає можливість студентам відчувати потребу в науці, а не викладати їм науку, безрезультатно примушуючи відчувати потребу в ній“». (В. Д. Демченко, доктор філологічних наук, професор, декан факультету систем і засобів масової комунікації).

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

• **ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ**

Сергій БУРЛАКОВ

ЗАПОВІТНЕ

В мені мій світ народжується знов, —
З доріг,
З полів,
З долинного туману,
З далеких білогорівських дібров,
Закутаних у заполоч багряну.

В мені мій світ народжується знов —
З шляхетних вишень
В росах срібнозорих,
Де перший дощик весняний
пройшов,
Із осен золотих,
З озер прозорих.

В мені мій світ народжується знов —
із місячних стежок,
З нічних фіалок,
З Дінця мого,
Із вікових розмов
Птахів,
Що розспівалися під ранок.

В мені мій світ народжується знов —
З дерев,
Які садив ще в юні роки,
Із дождя твоїх, моя любов,
Що полонила серце карим оком.

ГРІХ ЗАБУВАТИ

В живому — живем...
А котилася ж скрізь
Люта пожежа.

Мечем і вогнем...
Мечем і вогнем -
Правобережжя.

Злата Вода,
Злата Вода —
Червоніє.
Ходить біда,
Ходить біда -
Де ж ти, надіє?

Ось крізь туман
Виходить Богдан —
Лави хитнулися вражі,
Пане Потоцький,
Стяг твій упав —
Байраки Княжі.

Рясно земля на крутому горбі
Кров'ю полита...
Це за знуцання,
За муки тобі,
Річ Посполита.

Порозумілись брати-козаки —
Кличе ж єдина Мати.
Гул у віки,
Гул у віки —
Гріх забувати.

СТАРА КИСЛИЦЯ

Обшарпана козою,
На одлюдді,
Стоїть стара кислиця в бур'яні.
Самотній птах гайнує на огрудді —
І навіває спогади сумні.
Колись, в безхліб'ї ми кислиці рвали
І смакували ними до оском.
Котились хмар повільнявих овали,
Сліпим дощем спадали за ярком.
Негодами покручена кислиця
Щолита в'яже свій скромненький
плід,
Та вже вона, хоч прагне молодиться,
Дітей не вабить —
Їх зманив гібрид.

Мій голос ще дзвенить
У придінців'ї,
У тілі осен золотом цвіте.
Голублять голос проліскові сім'ї,
Закохані у слово молоде.
Жаркий той голос.
Як жарини з печі.
В нім буйна повинь
Срібністю бринить.
Він — віри вияв.
Не сліпої втечі...
В старих літах його не повторить.

Весела посестра — в ряснім
промінні річка —
За світлом поріднилося тепло.
З-під сонця мати, як надія вічна,

Несе відро з ранковим молоком.
А ми вже повсідалися, як бджоли,
До столу,
Хоч життя було не мед.
Пропахлі полями видноколи
Всі наші біди знали наперед.
В нас не було лінивого дозвілля
І дорогих цяцькованих прикрас.
Ховав нас луг від владного свавілля,
І від гіркот сотраповських образ.

ВИДІННЯ

Це щастя — бачить сонцесвіт,
Твої — з любов'ю — очі,
Відчувши поклик юних літ,
Проснутись опівночі.
І десь, над Сіверським Дінцем,
Бродить до передсвіття,
Де терпко пахне чебрецем
Стежок кремінне віття.
Це лиш фрагменти.
Тінне тло.
Міраж уже.
Видіння.
В безкраю вічність відпливло...
Чому ж болить коріння?

• **НЕЙМОВІРНІ ФАКТИ****ЧИ БУВ ДАРВІН ПРАВИЙ?**

Мова зробила з мавпи людину? Цей експеримент змінив уявлення про тваринний світ. З 1971 року рівнинну горилу на ім'я Коко стали навчати мови жестів. На сьогоднішній день Коко знає більше 1000 слів американської мови глухонімих і розуміє більше 2000 слів усної англійської. Вона вміє комбінувати слова, навіть яких немає в її лексиконі (наприклад, качка — це пташка-вода), застосовувати прикметники, жартувати (наприклад, якось вона себе назвала пташкою і сказала, що вміє літати, додавши, що це «не серйозно»), лаятися, використовуючи відповідні слова (брудний туалет). На фото — експеримент з кошенятами. Коли один з них помер, вона із сумом помітила, що він пішов туди, звідки не повертаються.

Підготувала Дарина СУХОНИС-БУТКО.

ГАРЯЧИЙ СМОЛОСКИП ЙОГО ДУШІ

Є люди у світовій українській громаді, котрі знані та шановані не через високі позиції чи товстий гаманець, а через свою щирість, відданість високим національним ідеалам та жертвне працелюбство. Саме до таких належить давній приятель нашого журналу, представник часопису на Канаду добродій **Ярослав СТЕХ**. Моя приємність завітати з цією людиною сягає багато в чому знакового для людства 2000 року. Тоді я мав нагоду коротко перебувати в Торонто і якраз розшукував добродія, котрий би взяв на себе клопоти щодо репрезентації «Бористену» в країні кленового листа. Очевидно, що у мене вже були і приятелі, і знайомі на тамтешніх теренах. Ось саме вони і порадили звернутися до пана **Ярослава СТЕХА**. Чоловіка активного, трудолюбного та не байдужого. Так ми завітналися і заприятелювали. Бо не буде близьким з паном Ярославом просто не можливо. Позитив, енергія та добра настанова так і струменіє від цієї людини. Наше спілкування приносить не просто приємність, а й конкретні позитивні результати. Не перерахувати усі публікації **Ярослава СТЕХА**, котрі належать його перу на шпальтах «Бористену», у видавництві нашого журналу побачили світ книга його краєзнавчих розвідок та нарисів про героїв УПА у співавторстві з дружиною **Анізією СТЕХ** «Хрест любові». І, вочевидь, редакція знає, що якщо ми потребуємо підтримки в особистості добродія **Ярослава**, ми завжди її відшукаємо.

До свого золотавого ювілею наш приятель йшов не легкими та непротореними стежками. Народився **Ярослав СТЕХ** 28 лютого 1932 року в селі Вілька Вербицька, що побіля містечка Угнева в колишньому Рава-Руському повіті на Львівщині (сьогодні територія сучасної Польщі). Початкову освіту здобув у рідному селі, а згодом в м. Угневі. У 1947 році через, так звану, операцію «Вісла», родина Стехів була переселена на Ольштинщину у північній Польщі. Середню освіту **Ярослав СТЕХ** завершив у Вроцлаві, потім вчився у Вищій Рільничій школі в Ольштині. У 1957 році розпочав навчання на філологічному факультеті Київського університету. Протестував на кожній нагоді проти витіснення української мови з наукового та культурного обігу в Україні. Товаришував у той час з такими видатними діячами як Максимом Рильським (поет) та О. Мінківським (диригентом хорової капели бандуристів). Водночас був членом Головної Управи Українського Суспільно-Культурного Товариства (УСКТ) в Польщі, першим головою воеводського правління УСКТ в Ольштині і першим кандидатом у послы до польського сейму. Звільнений за патріотичну діяльність з Київського університету. Йому заборонили в'їжджати на територію СРСР на десять років і навіть не дозволяли завершити освіту у Варшавському університеті. У 1958 році одружився зі своєю землячкою Анізією Путько, за професією лікаркою. У 1959 році народився син Ігор, у 1961 році — син Марко, а у 1971 — дочка Андріяна. У 1982 році родина Стехів прибула до Канади, до міста Торонто. Після приїзду до Канади, Я. СТЕХ закінчив філософський факультет на Українському Вільному університеті в Мюнхені (Німеччина). Довгими роками викладав українську мову та історію в українських школах міста Торонто. Тривалий час належав до Шкільної Ради в цьому місті при місцевій філії Комітету Українців

Канади (КУК). Член об'єднання Закерзоння. Член Національної Спілки Письменників України. Автор численних статей на різні українські теми, нарисів, студій, оповідань для дітей, рецензій. Праці **Я. СТЕХА** друкувалися в українських часописах, альманахах, наукових збірниках та книжках у Польщі, Україні, Німеччині, Канаді та США. У 2006 році вийшов перший том книжки «Пропамятна Книга Українських Діячів Перемищини», у 2009 вийшов другий том, а у 2010 році — третій том.

Але за цими фактами та переліками дуже шкодує не передати в повній мірі головного: людяності та пошани українській справі цієї славної людини. Декілька років тому пан **Ярослав** приїздив зі своїм онуком **Зоряном** до Дніпропетровського. Як мило було усім, хто завітнався тоді зі старшим і молодшим **СТЕХОМ**, спостерігати природну, а не роблену інтелігентність українців з Канади, радіти з того, що на чужині в іншомовному оточенні добродій **Ярослав** виховав своїх дітей і онуків не просто порядними людьми, а й щирими патріотами України. Така робота душі потребує чимало сил, я б сказав, навіть відваги **Ярослава СТЕХА**. В той приїзд співця світового українства ми трохи подорожували Січеславщиною. І **Стеху** — старшому, і **Стеху** молодшому було все цікаво, до всього лежала душа. І до петриківських розписів, і до зустрічей з національно свідомою громадськістю Дніпропетровщини, і до знайомства з пам'ятками минувшини Наддніпрянського краю. В тому, мабуть, суть родоводу Стехів. Палати душою на втіху собі та людям. Відкидаючи подалі лінності, байдужість, зверхність. Високо та гордо несе гарячий смолоскип своєї душі непростими життєвими дорогами **Ярослав СТЕХ**. І висвітлює вірний шлях не лише собі, а й багатьом українцям розсіяним по усіх світах. А тому хочеться вірити і молити Бога, аби ми зустріли ще не один славний ювілей талановитого письменника, громадського діяча і просто гарної людини Ярослава Стеха. Многіє літа!

Фідель СУХОНИС.

• НАШОГО ЦВІТУ ПО ВСЬОМУ СВІТУ

ВЕЛИКИЙ МАТЕРИК СВІТОВОГО УКРАЇНСТВА

Серед святкової Новорічної та із Різдвяної пошти редакції, завдяки всемогутньому Інтернету, вісточки і привіти ледь не з усього світу. Найбільше, очевидно, з України, потім США, Канади, а ще Бразилії, де щедрий на усмішку Віторіо Сорроток гуртує козацьких нащадків. Наш приятель Іларіон Хейлик з вакацій у Мексиці надіслав електронною поштою фото з хижою баракудою, яку вловив якраз напередодні Різдва. З далекої Австралії відгукнувся, коли б не старішина нашої тамтешньої громади, полтавець Федір Габелко. А видавці газети «Вільна думка» з Сіднею батько та син Шумські ще й порадували свіжими номерами свого видання. За два десятиріччя існування «Бористену», дякувати Богу, друзів та приятелів у нас по українських світах чималенько. Ще років десять тому були у мене спеціальні течки, де складав листи та кореспонденції за певні періоди року. Нині потреба у тому фактично відпала. Все це зберігається у не такому вже великому, але напрочуд місткому, електронному череві мого комп'ютера. Звичайна пошта приносить чи то книгу, чи якийсь журнал або газету. І дуже рідко традиційний лист або вітальну листівку. Ось саме таку — напередодні Різдва знайшов я у своїй поштовій скриньці. Придивився на зворотну адресу, підписану чітким візерунковим почерком; Женева Швейцарія, Зоя Лісовська. І зразу ж пригадалося минулорічне ласкаве літо. У Січеславі маю приємність гостити двох славних українок-приятельок: Зою Лісовську та Віру Вовк. Буквально дві доби перебували милі панянки у місті на Дніпрі. А скільки

приємних спогадів залишили по собі у всіх тих, хто спілкувався з цими берегинями нашого духу і культури! Бодай за те, що у таких вже дозрілих літах подорожують світом, немов завзяті юнки. Особливо пані Віра Вовк, котра лише до Європи летить близько 14 годин. Я мав досвід лету з Сан-Пауло до Парижу. На загал, начеб-то нічого особливого. Але коли таки добився рідного дому в Січеславі, то відпочинку жадали і душа, і тіло. Одне слово, по-козацькі трималися в Січеславі наші гості з Бразилії та Швейцарії. Буквально декілька фактів з біографій цих славних українок. Зоя Лісовська — визнана у світі художниця. Виставляла свої картини у Мюнхені, Нью-Йорку, Женеві, Лозанні, Римі та Ріо-де-Жанейро. Одна з улюблених її тем — мати з дитиною. Щорічний учасник престижних лондонських виставок Royal Academy of Art. Сьогодні живе у Швейцарії. А народилася вона у Львові у мистецькій родині маляра і графіка Роберта Лісовського та першої галицької жінки-композитора Стефанії Туркевич. Особливо пишається своїми ілюстраціями до творів Віри Вовк та роботою над церковними вітражами. «Головним

завданням українців, що живуть за межами материка, в сьогоdnішньому сузір'ї обставин мусить бути старання про збереження і розвій української культури», — вважає Віра Вовк — поетеса, прозаїк, драматург, перекладач, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка, професор німецької літератури в державному університеті Ріо-де-Жанейро, дійсний член УВАН у Нью-Йорку, автор понад 10 поетичних збірок та понад 20 книжок прозових творів, а також перекладів Кльозера, Неруди, Льорки, Тагора, Ієорге, Дюрренмата українською мовою та українських класиків португальською і німецькою мовами. Не близько від Січеслава до Женеви, ще далі тропічне Ріо-де-Жанейро, але українська душа не відчуває відстані. Принаймні, якщо маєш до діла з такими милими людьми, як Зоя Лісовська та Віра Вовк.

Фідель СУХОНИС, головний редактор журналу «Бористен»

На фото: **Зоя ЛІСОВСЬКА** (крайня зліва) та **Віра ВОВК** (друга зліва) під час відвідин Дніпропетровського Національного Університету імені О. Гончара.

ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА

Одного разу ввечері президент Обама і його дружина Мішель вирішили піти на незаплановану вечерю в ресторан, який був не надто розкішний. Коли вони вже сіли, власник ресторану запитав в охоронця Обами, чи може він, звернутися до першої леді в приватному порядку. Потім у Мішель і цього чоловіка відбулася розмова. Після цієї розмови президент Обама запитав Мішель, "Чому він був так зацікавлений у спілкуванні з тобою?" Вона відповіла, що в її підліткові роки, він був шалено закоханий в неї. Президент Обама сказав: "Так що якщо б ти вийшла за нього заміж, ти б зараз могла бути власницею цього прекрасного ресторану?". І Мішель відповіла: "Ні. Якби я вийшла за нього заміж, він би став президентом."

Підготувала Дарина СУХОНИС-БУТКО.

ЧУЖІ ЛЮДИ

*Гнат БЕРДО,
(Торонто, Канада)*

(продовження, початок у №№ 9-12 2011 р.)

— В какое село?
— Макровка.
— Марковка? Макро...? А... по селському Мокровка, Мокрівка.

Винищувачі української інтелігенції — каральні загони Котовського справлялися з своєю роботою якомога справно серед сонного, поперетиканого колоністами люду.

Вчителів завантажили у вагони і повезли в табір смерті до Кожухова. Поет легкого слова Григорій Чуприненко вправляв своє перо у високозадушевно-хрещатих поезіях. Та коли прийшло будівництво держави українського народу — Української Народної Республіки, вир державотворення захопив і його. Він став писарем першого полку імені Богдана Хмельницького. Все йшло по висхідній, пізніше почалися більшовицькі удари по українській народній державності. Чуприненко переховався перед першою навалою російських більшовиків, уникнув німецьких репресій. І знов включився у державотворення у відновленій УНР. Та знов ішли з війною завойовники і нищили наш народ, а колоністи помагали вилловлювати нашу інтелігенцію. Перед кожним завойовником треба було ховатися. Скільки смертей шкірило зуби на наших вчителів, культурників, діячів, скільки вороги настріляли нашої братії, страх подумати. Чуприненко все це пережив, переболів, уникнув німецьких репресій, денікінської нетерпимості. Аж російські більшовики вселилися в Україну триваліше і почали гнобити народ. Прислали армію, а з нею адміністрацію, яка реквірувала людське добро. Цю більшовицьку мілітарну нападсть народ прозвав грабармією.

Чи міг поет, навіть естет, не включитися у будівництво народної республіки, народної влади, а тепер у боротьбу проти здирства народу? Не включався лише останній боягуз. Бо ж відомо: «не поет, хто забуває про страшні народні рани». Не включався прислужник, «щоб собі на вільні руки золоті надіти кайдани». І Чуприненко включився у боротьбу за народ, і його виказали колоністи. При обшуку йому сказали:

— Не било, нет і не будет здесь Украины, здесь Юго-западный край России.

Чуприненко мовчав, бо що скажеш озброєному агресору-гнобителю?

— Тебя, как наглого преступника нужно изолировать от общества, — сказали, а на думці мали рішення — знищити.

Забрали нещасного, згорнули вчителів рідної мови, бо за шовіністичною логікою вони трамплін до бандитизму, та повезли до табору смерті в Кожухові. Мертвий не воскресне, не повернеться до громади. Сила українського відродження знидіє, а це — мета імперії.

Чи вас колись вели на розстріл і ви були свідомі, що порятунку не буде? І ви розуміли, що перед вами смерть, кінець вашої свідомості? Ви збиралися багато ще зробити для свого народу, а вороги вкоротять вашу працю, загальмують відродження, напхають своїх колонізаторів... А ви беззахисні, ваш народ грабований людьми, озброєними стрічками куль на перебеса. Станем, браття, в бій кривавий... Чим? Голими рука-

ми, розумом проти мавзерів? Чи ви пережили колись таку безвихідь, безсилля? Якщо не переживали, то нині вшануйте жертви терору чужих людей, бо лихо вам буде. Вас знов регіоналізують і запізно буде плакати: ой, мали ми можливість збудувати нашу державу і не зуміли використати нагоди. Як нас порегіоналізують, невчас буде плакати: мали ми можливість, а тепер запізно. Не робімо тих самих помилок, які в історії нашої вже були!

Згорнули в кілька вагонів нашу творчу силу і вивезли до табору смерті в Кожухові. Тут якимось робом другий червоно-армійський полк складався з нового призову з місцевих хлопців. Бійці зауважили, що московські більшовики вивозять вагонами майно на схід.

— Товаришу командир, оце вагони ЧК, у вагонах майно везуть у Московщину.

— Звідки знаєш?

— Був у мене мій земляк і розказав, як наше село ограбили.

— Перекажи штаблейтенанту підняти полк в стан готовності, а своєю сотнею оточи вагони.

— Єсть, товаришу командир.

Відчинили вагони з майном і знайшли теж вчителів.

— А ви що тут промишляєте?

— Та нас везуть на загладу.

— Так, — підтвердив один солдат, будуть їх розстрілювати.

— За що?

— Навчали української мови, серіч вели анти-московську пропаганду.

— Звідки?

— Та з Києва. І навіть поета привезли.

— Поета ймуть стріляти?

— Бо це ж київський, а вони московські більшовики.

— Московські ага, а між ними і єврейські більшовики..

— Їм треба знищити інтелігенцію Юго-Западного краю, щоб не ворохобила.

От бандіти! Дак до цього не можна допустити, — сердився командир. — Хто ти такий, — звернувся до одного з вчителів.

— Харитон Тягнилямка.

— За що тебе сюди привезли?

— Я навчав по-українськи.

— А з бандитами мав зв'язок?

— З бандитами? З Києва і з бандитами зв'язок? Яким робом?

— Раз ти навчав по-українськи, — іронізував вже командир, — у московських чекістів це доказ зв'язку з бандитизмом.

— Так вони й узнали.

— А де той поет?

— Ось тутечки.

— А-а, дзеньки-бреньки.

— Коли дзеньки-бреньки, то дзеньки-бреньки, а нині поважно... Грабармія...

— За що ж тебе, писарю, забрали?

— За писання.

— А що ж ти таке писав?

- Та про природу, волю, свободу...
- А-а, більшовики не люблять свободи?
- Не знаю, я щойно їх тепер пізнаю ближче.

Отож, треба їх пізнати — більшовиків пітерських, московських, харківських, катеринінських, чи як воно його петровських.

- О, є і добрі більшовики.

— Якби ми не з Мотовилівки, Попільні, Терпилівки, то ваша б так не говорила.

— Та так, Україні, її народові нема полегші: вже навіть вождь запропонував знести кару смерті в Росії, а «наш» Петровський казав ні, нізя, бо у нас, в Юго-Западном краї шириться бандитизм. Він народну самооборону перед грабармією називає злочином, терорист еден. Місцевий полк червоноармійців випустив призначених чекістами до розстрілу за слово і сам перейшов у повстання. І лиш інформації йшли вищому начальству: «всьо населеніє України поддерживать бандітов, в каждом уголке, в каждом селеніі чувствується прісутствіє бандітов». Більшовицькі ячейки у своїх телеграмах признавали, що весь народ повстав проти продрозверстки, проти грабунку, та вождь вважав, що більшовицька партія важніша, ніж народ і пхав в Україну мілітарну силу — Червону армію... Не рахувався з народом, а себе вважав важнішим за народ.

Чуприненко мандрував від села до села, всюди люди нарікали, проклинали більшовицьку владу. Влада більшовиків трималася в містах та залізничних вузлах завдяки армії, і то завдяки армійським відділам, присланим з Курська, Брянська, Тули, Москви, Петрограда та місцевих колоністів — чужих людей. Недурно Петровський з Катеринослава руками й ногами підтримував більшовицький терор. Терорист Петровський розумів, що лише терором мажна поневолити наш народ. Ось що він постановив 2 лютого 1920 року:

«Всеукраинский революционный комитет, обсудив вопрос о применении высшей меры наказания, т. е. Расстрела, по приговорам чрезвычайных комиссий и ревтрибунала в пределах территории Украины, в связи с постановлением об отмене смертной казни в РСФСР, находит: отмена смертной казни в РСФСР... не может быть ныне осуществлена в пределах территории Украины... Всеукраинский революционный комитет... не может остановиться ни перед какими мерами, вплоть до применения системы красного террора. Председатель всеукраинского революционного комитета ПЕТРОВСКИЙ» (Собрание узаконений и распоряжений Всеукраинского Революционного Комитета. X. 20. Ст. 12, с. 14—15 або Іван Білас, Репресивно-каральна система в Україні 1917 — 1953, Київ, 1994, с. 35—36).

Чуприненко всюди говорив селянам:

— Готуйтеся і чекайте вітру з Холодного Яру. Коли звідти почнеться повстання проти більшовицького терору, маєте єдностайно виступати. Мусимо єдностайно стати, тому в Холодному Яру створено Центральний повстанський штаб визволення України.

— Дав би то Бог, щоб єдностайно, — зітхали селяни, — бо в роздрібку важко перемогти банд-бригади грабармії.

— Вони все забирають, — відзивався інший, — самі з'їдають і вивозять на північ.

- Такого здирства світ не бачив.

Тому бунтуються місцеві відділи армії, і навіть

Махно, що до них пристав, збунтувався і воює з ними.

— Не лише грабують, а вбивають, у концентраційному лагері в Ромнах повбивали в'язнів-заложників. Видумали собі ответчиків-селян, невинних людей, і стріляють за «бандитів».

— Кожного з нас можуть застрелити за те, що повстанці знищили у волості карателя.

— Грабують, вбивають... Відділи Котовського вбили композитора Леонтовича.

— Вони несуть Україні грабіж, терор, неволю, мусимо повставати, захищатися.

— Мусимо, та чи вистачить сил? Тоді, у 19 році, не стали ми горою за свою державу і тепер платимо...

— І будемо ще довго платити за наших блудних політиків.

— Щоб сам наш народ зупинив московську навалу, то треба чуда... або великого розуму.

— Більшовики своєю агресією проти нашого народу примусили нас бути в єдності, — намагався підтримати оптимізм Чуприненко, — тепер не буде поділу на есерів, есдеків, боротьбистів, есефів, невинзначених, тепер усі будуть за народ, навіть анархіст Махно.

- А коли переможемо, все розпорозиться знов...

— Дав би то Бог, — не встиг висловити побажання дядько до попередньої думки.

Поет Чуприненко після розмови, однак, був переконаний, що народ переможе:

«Ясний світе, творчий світе, Все міняється, живе, Зникне горе пережите, Буде щастя життєве.

На криваву землю чорну, І злоцасну, і тривожну
З давніх літ, Кине силу непоборну, Світлу силу
переможну Ясний світ».

В іншому селі люди читали «Объявление Роменского уездного исполкома» більшовицької влади і показували Чуприненкові:

— Дивиться, що вони творять з нашим народом, пишуть: «На убійство продроботніка в селі Чеберякі ми ответілі расстрелом трьох кулаков: Войтенко, Рябенького і Янцулі. За нападеніє в Перекоповской, Бацмановской і Глінской волостях расстреляни в ночь с 15 на 16 августа 1920 года заложнікі из концентраційного лагеря Носенко П., Ищенко Иван, Ковбаса Олекса, Скоромец Протас, Волнянскій Павел, Тележенко Семьон. В концентраційном лагері сидіт еще много заложніков».

Чуприненко вхопив летючку і перебіг очима ще раз прочитане.

— Розстрілюють селян за те, що хтось вбив більшовика? Без жодного зв'язку з вбивством? Вони признаються, що творять злочин!? Держава творить злочин!? «Уездний ісполком, — читав далі Чуприненко, — доводіт до общего сведенія, что за каждое убійство работніка, красноармейца, чекіста ісполком ответіт расстрелом десяти заложніков». Страшні злочинці! ... Терором поневолюють наш нарід... Це не просто диктатура, а... Можна, я заберу цю цидулку з собою, — попросив він.

- Можна, ми маємо цього ще...

— З цим неможливо не воювати, це ж окупація.

— Воювати з цим обов'язково, та де взяти сили?

— Звідки вони беруть сили, творячи такі злочини?... Десяткують селян!... Вбивають десять за одного грабіжника, — майже сам до себе говорив Чуприненко.

На другий день він помандрував до Дніпра, щоб дібратися до Центрального штабу повстання, був цієї думки, що він там конче потрібний. Добрі люди переправили його через Дніпро, при людській допомозі дійшов він в околиці Холодного Яру. Тут він надібав повстанський відділ «Вернигори».

— Мені треба дібратися до повстанського штабу.

— А хто ви такой? — спитав «Вернигора».

— Я поет Чуприненко, може чули.

— О, да, слухал. Ну да, канешно, у штабі таких нужно.

Вдаряла по мозку Чуприненка ламана мова «Вернигори», але багато хто нині балакає ламаною мовою, не дивина. Назбирав «Вернигора» кілька хлопців, яких більшовицький терор змушував виступити проти себе, забрав з собою і Чуприненка та майнув у ліс. Ішли вони лісом довго, а тоді обступили бранців і зв'язали мотузами.

— Нас ведуть на загибель, — шепнув один юнак.

— Я, братци, буду вам служити верно, только не убивайте, — заговорив інший, щоб рятувати життя.

— Дурно ми, браття, опинилися у ворожих руках, не виявляйте слабості духа, — шепнув Чуприненко.

— Молчі, поет! — перестеріг чекіст.

— Смотри, хохлацкій поет, — розвердив слова інший солдат, — здесь Юго-Западный край, сволоч, и нет места на твою бандітскую Україну.

На таку злочинну мову — мовчати! — наказував собі поет, — затиснувши зуби.

— Вам Петлюра нравится! — гарчав інший солдат.

— Я ненавижду Петлюру! Я хочу пристать до большевиков, — плакав знов переляканий юнак.

— Ги-ги-ги, — засміявся на смішкувато солдат, — шел до Петлюри, а теперь хочет в большевікі.

«Мовчи, чудило, вже нічого не врятуєш, — звертався думками до юнака поет, — все пропало. Тут можна рятувати лише свою гідність. Прикро, невимовно прикро, гірко і боляче тратити своє життя, а ще до того в обставинах, коли про те ніхто не знатиме».

Всіх їх, як ворогів більшовицької влади, розстріляли у глухому лісі. З гуком пострілу Чуприненка прошила блискавка страшного болю, який розлився хвилиною по тілі і вдарив темною хмарою в пам'ять. Злочин чекісти присипали землею.

(Далі буде)

• **ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ**

ПЕРЕМІНИ, ПЕРЕМІНИ...

«Знову віє свіжий вітер перемін...»

Боже, скільки цього лиха вже бувало!

Що в результаті? Тільки пустодзвін:

не було вогню — липне кресало.

Тож навіщо нам морока отака:

переміни, переміни, переміни? ..

І тече та само Каламуть-ріка, і хитаються оселі рідні стіни.

Боронь Боже жить в епоху перемін:

сторчголов летить усе святе під схилок...

Мерехтить неправди нещадим-кармін:

пострічав жаданих помічниць-дебілок.

Січеслав, 2010

ХАЙ ЗГИНЕ САТАНА!

Державці, урядовці... Іх узвати

елітою не повертається язик.

Челядники, дрімучі

бюрократи, і ледь не кожен красти у народу звик.

Все прихопили: землі, комбінати...

Як грушу, обтрусили працюючий люд.

Тепер вони — шляхетні меценати,

змивають хитромудро кримінальний бруд.

Не змиє з совісті криваві плями

орава жадних махінаторів-злудюг.

Народ ще не прийшов од них до тям,

запряжений хапугами у рабський плуг.

Ці інвективи — лише серця болість:

в злудюг — законно все, самі й спекли закон.

Закони їхні — кримінальна повість,

злудійськи скомуфльований під честь фургон.

Народе мій, прокинись, небораче:

попереду ще битв народних — не одна.

Ми ж — люди! — пильні, не сліпці кротячі...

Хай згине в Україні підлий сатана!

Січеслав, 2010

УКРАЇНА ТАКА, ЯК ТИ САМ

Україна — не степи та ріки, не байраки, солов'ї, гаї.

Україна — почуття твої, відчуття Вітчизни святолик!

Стусів біль, та Кобзареві муки,

грім Дніпра — у серця берегах,

і невтомні працюючі руки, усмішка щаслива на губах.

І мелодія співучої сопілки, безкорисливість Сковороди,

мужня сила Лесі Українки, — це усе в собі ти розбуди.

Наше там коріння родоводу-із Трипілля проросло до нас.

Там шукаймо наші гени й коди,

щоб народу племінь не погас.

У тобі безсмертна Україна, і вона — така, який ти сам:

як скала, як сонячна раїна, чи на продаж завалящий крам.

Січеслав, 2010

• ХРИСТІЯНСЬКА СТОРІНКА

почесний доктор теології **Леонід ЯКОБЧУК** та журналіст **Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ**

Провідники рубрики:

КУЛЬТУРА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ
ЗАХІДНА, СХІДНА
ЄВРОПА ТА КРАЇНИ СХОДУ

Середьовіччя — це період між стародавнім часом і сучасністю, що припадає приблизно на IV — XV століття.

Суть культури середньовіччя — теоцентризм, в центрі уваги — Бог. Проте цей період дехто називає періодом темряви. Можливо тому, що античну культуру західної Європи знищили варвари. Життя опиралося майже на сільському господарстві. Освіти не існувало. Єдиним носителем культури була західна церква, яка теж ставала дедалі консервативнішою і обмежувала розвиток латинською мовою.

По суті культура середньовіччя була продовженням античної культури, увага якої була зосереджена на внутрішньому світі людини, але тепер збагачена християнством. В цей період почали діяти три університети: в Болонії, Саламанці і Парижі. Найбільший вплив в науці того часу мала теологія (Фома Аквінський — XIII ст. — вважав, що існує істина, яку не можна досягнути розумом, але вірою).

У архітектурі середньовіччя до XII століття переважав романський стиль (від Риму), а опісля XII ст. — готичний (гострий) символ спрямованості християн до Бога.

ЕПОХА ВІДРОДЖЕННЯ
(ренесанс) 1300-1600 р.

Від феодальної форми правління, яка базувалася переважно на рільництві, влада поступово перейшла до монархів. Послабилася позиція католицької церкви через реформаторів, які перекладали Біблію на мову своїх народів. Першу друкарню створив Поган Гутенберг в 1450 р. (Німеччина). Першими були надруковані Біблія та церковні книги. Перша Біблія була надрукована латинською мовою перекладу Вульгата (кінець IV століття) в Німеччині. Новий Заповіт з грецького оригіналу: Еразм Роттердамський — 1515 (Голандія), Ксіменес — 1517 р. (Іспанія).

Назву цієї епохи називали відродженням через повернення до антропоцентризму (в центрі не Бог, а

людина). Епоха Стародавньої Греції і Риму — поганство. З чого це видно? В епоху відродження виникла філософія гуманізму, яка, між іншим, є дуже актуальною в наші дні. Тоді, як і тепер, була найбільша розбещеність, неморальність, поширення гомосексуалізму, алкоголізму і порнографії.

ПОЗИТИВНА СТОРОНА
ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

Розвиток мистецтва, особливо художнього, з Біблійної тематики. Через реформу церкви Біблія стала

БІБЛІЯ І ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ

(продовження, початок у №8-11, 2011 р.)

більше доступною і зрозумілою для людей. Десидеріус Ерасмус (466-1536), Нідерланди, Мартин Лютер (1483-1546), Копернік, Галілей і художники Гіотто, Бокаччіо, Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, Рафаель, Рембранд та інші.

У Східній Європі найбільшого впливу середньовіччя зазнали Польща і Чехія. В Польщі відкрився Краківський Ягелонський університет, а в Чехії — Кароліnum в Празі. На Київську Русь і Болгарію більший вплив мала Візантія, яка дотримувалася античної культури стародавньої Греції, а також Сирійської і Кепської культур. Завдяки Візантії ми тепер пишемо „кирилицею”.

На заході архітектура розвивалася під впливом римської і готичної традицій, тоді як в Київській Русі за приклад храмів брали купол Візантії.

В час середньовіччя в Індії розвиваються дві релігійно-філософські системи:

1. Індуїзм — по суті поганське обожнення природи та віра в „переселення душ”.

2. Буддизм — система самодосконалення, яка, по суті, відкидала віру в Бога.

В країнах Середнього Сходу розвивалася арабська культура на основі започаткування найбільше передових культур середньовіччя. Вперше араби створили університетську систему вищої освіти, актуальну до нашого часу. Араби переважно тримаються ісламу, однієї з трьох найбільш поширених релігій в світі, поклоняються єдиному богу Аллаху, проповідують священну війну і діляться між собою на дві течії — суніти та шійїти. Інші назви — мусульманство, магометанство. Іслам забороняє живопис і скульптуру. В архітектурі прийняті мечеті з куполами і мінаретами. Розвинуті геометричні орнаментальні прикраси — „арабески” (стилізовані рослинні візерунки з арабськими написами).

КУЛЬТУРА НОВОГО
І НОВІТНЬОГО ЧАСУ

Культура цього часу часто складається переважно з протилежних ціннісних орієнтирів.

Унікальність її в тому, що вона взагалі немає спільного єдиного стрижня. Сучасна культура стала продовженням епохи Відродження і, особлива в XVIII столітті, набула рис „часу просвіти”. В процесі розвитку природознавства і видавництва поширюється ідеологія матеріалізму. Світогляд „просвіти” ділиться на два напрямки: вольтеріянство — критики церкви, і атеїзм — заперечення Бога, що переростає у войовничий атеїзм. Цій культурі характерна духовно-моральна дезорієнтація з ризиками „напрямами”. Тут присутній і романтизм (мрійливість, героїка) і сентименталізм (розчулення читача), класицизм (наслідування грецьких і римських традицій), ампірізм і модернізм (заперечення реалізму, суб’єктивізм), соціалістичний реалізм і, нарешті, декаданс.

На культуру нашого часу дуже вплинув науково-технічний прогрес. Захоплення технологією відірвало людей від середовища проживання і штовхнуло до так званого „завоювання природи”.

В пошуках спільного стрижня людство намагається поставити в центрі своєї культури євроцентралізм, централізм, американоцентралізм, афроцентралізм. Людство тепер виставляє в центр культури усе, що завгодно, тільки не Бога. Чи це не є ознакою останніх днів, про які говорить Біблія?

(Далі буде)

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму "Відвертість", яка виходить в ефір щоп'ятниці о 22.30, на першій програмі Українського радіо.

СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ — ШЛЯХ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ РЕГІОНУ

Україна сьогодні потребує такої системи освіти, яка забезпечить швидке економічне зростання, сприятиме виходу України на новий соціальний рівень.

Однією з найважливіших особливостей нашого часу є перехід України від індустріальної стадії розвитку до інформаційного суспільства. Головною метою розвитку освіти в нашій державі є забезпечення загального доступу до світових освітніх ресурсів та створення національних ресурсів нового покоління шляхом інтенсивного

го рівня забезпечення якості освіти на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

Активне формування єдиного освітнього простору Дніпропетровщини має серйозне підґрунтя. Цього року в області майже на 349,7 млн грн. збільшене фінансування галузі, і загальна сума становить 3,7 млрд грн. Комп'ютеризовано всі школи області, навчальні заклади мають електронні скриньки та сайти, об'єднані в єдину мережу.

Завдяки єдиному освітньо-інформаційному простору учень та вчитель в комфортних умовах отримали швидкий доступ до розвиваючої ін-

впровадження новітніх технологій навчання, комп'ютеризації та інформатизації освіти.

Завдяки виконанню проекту «Новий Дніпропетровщині — новий стандарт освіти», ініційованому губернатором Дніпропетровської області Олександром Вілкулом, успішно формується єдиний інформаційно-освітній простір Дніпропетровщини. Такий простір забезпечує рівні стартові умови для розвитку інноваційної особистості XXI століття та поетапного переходу до ново-

формації. У рамках проекту в минулому році було створено інформаційно-аналітичну базу Томаківського району, як модель Єдиного інформаційного простору області, в цьому році головою облдержадміністрації було засновано Єдиний освітній центр Дніпропетровщини — унікальний заклад, в якому під одним дахом поєднався зміст освіти та менеджмент освітньої галузі.

Маємо і перші вагомі результати: почали працювати електронні

системи «Електронний журнал» та «Електронний щоденник», поетапно реалізується програма «Один учень — один комп'ютер», педагогами області створені електронні підручники, які вже пройшли апробацію та затверджені галузевим Міністерством. В перспективі 2012 року — створення дистанційних шкіл для обдарованої молоді та для дітей з фізичними вадами, 3D дитячого садка.

Для того, щоб забезпечити технічними можливостями учнів та педагогів для користування інформаційними технологіями було запущено проект «Пілотні школи». У 2010 році на території області було створено 51 пілотну школу з новими технічними можливостями, устатковану сучасними комп'ютерами, інтерактивними дошками, мультимедійними проекторами, Інтернетом, тим самим ми охопили 5% дітей області. У цьому році таких шкіл вже 63, а в 2012 році плануємо створити 150 шкіл, та охопити майже 15% школярів області.

Через створення єдиного інформаційно-освітнього простору ми виходимо на абсолютно нову модель системи освіти. Навчання протягом життя, навчання усюди і завжди. Модель відкриває учневі всі навчальні можливості мережі, спілкування, обмін інформацією, розробку спільних проектів; вчителю — можливість постійного самовдосконалення, саморозвитку, бо задача сучасного вчителя — не просто вчити, а вчити вчитися.

■

• З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Шановний пане редактор Фідель Сухоніс!

Слава Ісусу Христу!

Щиросердечно вдячний Вам за журнал, бюлетень, книжечки. Ваша книжечка «І знову я в Америці» дуже цікава, матеріали, розповідь насичені, змістовні, сам ніби переживаєш разом із Вами ці хвилини перебування серед наших українців та спілкування з ними! Скільки імен благородних українців відкрив для себе! Я впевнений, що будуть нові книги про діаспору, нові переживання і враження. Зараз практично немає таких видань, хіба що десь може які є в бібліотеках і ще треба шукати через Інтернет. Знову спасибі Вам! Будьте здорові, щасливі, успішні і бережені Богом!

Петро БРИНЯК (Рівненщина).

ЙОГО ХОВАЛИ У ВИШИВАНЦІ

• ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ

Сльоза вперто котиться по холодній щоці. Кажуть, що щирих емоцій можуть не соромитися навіть чоловіки. Однак, я дещо ніяково відходжу вбік від натовпу людей, що густим частоколом оточили свіжовикопану могилу і труну, обкладену живими квітами та вінками. У труні — небіжчик, вбраний в українську вишиванку. Така була остання воля Василя Пилиповича Перетятка. Як і та, щоб вічний прихисток він знайшов саме тут: на сільському цвинтарі рідної Шулківки, що ростить хліб і дітей серед полів та байраків славетної Петриківщини. Дещо опанувавши себе, окидаю оком найближчі краєвиди, що відтепер будуть супроводжувати мого приятеля. Так це його: святі родючі українські поля, гарно впорядковані хазайські обійстя, що видніються на протилежному боці долини, до якої майже впритул підходить сільський цвинтар. Фактично все життя проживши у місті, Василь Пилипович все одно найбільше любив землю і співжайвора у високому небі.

За віком він був застарий, аби бути мені за приятеля — рівню й замолодий, щоб належати до генерації моїх батьків. Трохи менше, як два місяця не дожив до свого шістьдесятип'ятиріччя. Хоча багатьох знайомих ровесників — добродія Василя я називав на «ти», звернутися до нього так само язик не повертався. Позаяк у свідомості всіх, хто знав цю людину, він залишиться напрочуд доступним та приятним. Та одночасно була в цій особі ота природна інтелігентність та аристократизм, який не дозволяв перейти межу, за якою в стосунках поміж нами починалося панібратство та примітивізм.

Ми ховаємо Василя Перетятка на третій день після Водохреща. І виглядає, що лише сьогодні в Україну посправжньому прийшла цьогорічна зима. Морозець, вітер й білі великі мухи, рояться над землею незчисленною

кількістю. Але холоду я зовсім не відчуваю. Біль та гіркота втрати робить тіло не чутливим до фізичних подразників. Підійшовши до труни в останнє, вглядаюся в понівечені смертю риси дорогої для багатьох людини. Розум сповна усвідомлює, що відбулося, але серце не сприймає...

Господь дає людям різні таланти. У Василя Перетятка був рідкісний й щедрий талант нести людям добро і душевний комфорт. Мені здається, що якщо фізики вкупі з гуманітаріями колись винайдуть одиницю виміру доброти, то це буде «перетятко». Так і будуть казати: «Він добрий на 20 або 30 перетятків». Як буває напруга у 220, 120 чи 380 вольт. Василь Пилипович завжди жив у повний накал. Він був максималіст у доброму розумінні. Часами його прагнення зробити щось гарне у цьому світі межувало з певним авантюризмом. Однак, ніколи з підлістю, зрадою, брехнею чи іншими нечистотами людської душі.

На тлі такого Божого дару, як магнетизм його душі, особисто для мене другорядними здавалися інші його чесноти і таланти. Так вже склалося, що саме мені довелося підхопити цикл передач на аграрну тематику, котрі Василь Перетятко десятиріччями провадив на Дніпропетровській обласній студії телебачення. Можна було зателефонувати співцю хліборобів хоч вранці, хоч вночі й він безпомилково міг відповісти на будь-яке питання стосовно аграрної теми. Як часами жартома його ляв, що він талановитий журналіст і літератор так і не освоїв комп'ютер. Однак, здається він йому не був потрібний. За кмітливості і невтомну машинерію Василю Пилиповичу правила його власна голова. Вважається, що доба енциклопедистів безповоротно пройшла. Можливо, що нині, коли з нами не має Василя Перетятка і справді так. Подоброму кепкуючи з старшого приятеля, непомітно для нього, я влаштував йому своєрідні іспити на ерудицію. Якщо поставитися до таких екзаменів вимогливо, то, очевидно, Василь Пилипович у деяких галузях був делітантом. Однак, загально уяву він мав здається про все, що є у Всесвіті! Назвавши йому вперше чийсь номер телефону, міг бути певен, що за місяць чи другий він мені його зможе зразу ж підказати. Його художньо-публіцистичну книгу «Доля — кутя» можна назвати енциклопедією наддніпрянського села в широкому сенсі.

Та найбільший його божий дар — доброта. Доброта не смиренного «ботаніка» в окулярах. А правдивого ко-

зака — характерника. Я б сказав, що доброта Василя Пилиповича була з кулаками. І так має бути. Бо зло спілкується лише мовою сили.

А ще він мав напрочуд притягальну усмішку. Його просте, відкрите, можна сказати, хліборобське обличчя, не було подібне до академічних профілів учених мужів чи замріяних поетів. Але скільки позитиву, тепла і оптимізму випромінював Василь Пилипович, коли посміхався! Скільки магнетизму та притягальності для людей було у тій посмішці добродія Перетятка. До нього линули, з ним шукали спілкування, як захисту від невдач та розчарувань цього земного життя.

Дякувати Богу, я не маю гріха неувagi до нього в останні місяці його недуги. Майже щодня я телефонував до фактично прикутого до ліжка Василя Пилиповича. Мав розкіш жартувати і кепкувати з ним на персональні теми. І мене тішило, якщо у відповідь на мій чи то дошкульний жарт, чи просто незручне запитання можна було впізнати Перетятка, за яким ми вже засумували: наступально-енергійного, справжнього лідера. Але останні місяці він все рідше вибухав таким своїм рушійним еством. Інколи ми могли поговорити лише пару хвилин. У Василя Пилиповича на більше не було сил.

На Водохреща зателефонував до нього, як завжди, вранці. Його голос був слабким і смиренным. Знову ж таки, як часто це бувало, вирішив налаштувати його на оптимістичний лад.

— Василю Пилиповичу, збирайтеся, зараз приїду до Вас і поїдемо на Дніпро до ополонки. Хто Вам повірить, що не можете?! Ледачкуєте на ліжкові.

— Ні, Фіделіку, без мене вже. Я помирати буду, — вперше згадав за часи своєї недуги найтрагічніше добродій Василь.

Я не дуже вірю у різного роду віщування та передчуття. Тому не надав тим словам великого значення. І більше ми з ним того дня не говорили й не будемо говорити ніколи. О 9-й вечора 19-го січня 2012 року Василь Пилипович Перетятко відійшов у засвіти. Прощайте дорогий друже! Відтепер Ви фізично не з нами. Але допоки б'ються серця тих, хто мав радість знати Вас, ми будемо разом в думках і помислах. У телефонній книжці мого мобільного є часто вживаний запис — Перетятко. Він залишиться там назавжди.

Фідель СУХОНИС,

шеф-редактор журналу «Бористен».

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДДУ: ПЕРШІ ПОВОЄННІ ВИПУСКИ (1945–1946 рр.)

У вересні 2011 р. історичний факультет Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара відзначив знаменну дату — 40-річчя від часу свого відновлення і перетворення на окремий та самостійний навчально-науковий підрозділ вузу. Ця пам'ятна подія стала своєрідним поштовхом для написання даної розвідки, яка присвячена одному з маловивчених сюжетів — першим випускам істориків 1945–1946 рр., крізь призму яких віддзеркалюється діяльність факультету у повоєнний час.

Джерельну базу дослідження склали переважно документи Архіву і Музею історії Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара та відділу рідкісної книги Наукової бібліотеки університету, які вперше вводяться до наукового обігу. Це, передусім, особиста справа доцента Дмитра Філімоновича Красицького, протоколи засідань Державної екзаменаційної комісії 1944/1945 та 1945/1946 н. рр., дипломні роботи студентів, відгуки наукових керівників, рецензії та характеристики викладачів історичного факультету.

Після визволення Дніпропетровська від нацистської окупації у листопаді 1943 р. відновлюються заняття на історичному факультеті Дніпропетровського державного університету. 6 листопада 1943 р. була прочитана перша післявоєнна університетська лекція на геолого-географічному факультеті, на якій було присутнє керівництво вузу, декани факультетів, представники громадськості та військових підрозділів, які звільнили місто Дніпропетровськ. Заняття на інших факультетах розпочалися 20 листопада 1943 р. Вони проводились нерегулярно, не було стабільного розкладу занять, факультети ще не повністю були укомплектовані науково-педагогічними кадрами [10, с. 123].

В той час історичний факультет був розташований в колишньому доходному будинку Д. І. Мізко по вулиці Шевченківській. Історики розміщувались на другому поверсі [12, с. 54–55]. Посаду декана займала завідувачка кафедри загальної історії Надія Леонтіївна Ладженська (1939–1941 рр.) і завідувач кафедри історії народів СРСР Дмитро Філімонович Кра-

сицький (1943–1946 рр.), який одночасно працював проректором ДДУ з навчально-наукової роботи (1943–1944 рр.) [32, арк. 2].

Перша згадка про Д. Ф. Красицького була знайдена авторами у відділі рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олеся Гончара, де зберігається 6 дипломних робіт випускників історичного факультету 1945 р., відгуки наукових керівників та рецензії викладачів. Серед них — 2 рецензії завідувача кафедри історії народів СРСР Д. Ф. Кра-

в цей же період Дмитро Філімонович працював директором Дніпропетровського історичного музею імені Д. І. Яворницького. У 1944 р. він організував і очолив етнографічну експедицію по Дніпру, до якої увійшли наукові співробітники музею і п'ять студентів ДДУ. У звіті про цю експедицію Д. Ф. Красицький підкреслює, що за п'ятнадцять днів під час пішої подорожі від Дніпропетровська до Запоріжжя було виявлено 700 знахідок, з них — 500 унікальних. Вони стали підрунтям

Довідка про авторів:

В'ячеслав МИРОНЧУК — заступник декана історичного факультету з міжнародного співробітництва, доцент ДНУ імені Олеся Гончара

Вадим МЕДЯНИК — магістр історії, аспірант кафедри ДНУ імені Олеся Гончара

сицького, який нерідко підписував документацію як «завідувач кафедри історії народів СРСР та України» [19]. Згодом в Музеї історії ДНУ імені Олеся Гончара була виявлена особиста справа кандидата історичних наук, доцента Дмитра Філімоновича Красицького, де міститься невідома раніше інформація щодо його науково-педагогічної діяльності в ДДУ і історичному музеї імені Д. І. Яворницького.

Д. Ф. Красицький народився у 1901 р. у родині селян-бідняків. У 1924 р. закінчив Київський Інститут Народної Освіти. У 1925–1927 рр. заочно навчався у Комуністичному університеті імені Я. М. Свердлова. У роки Великої Вітчизняної війни (1941 — листопад 1943 рр.) знаходився у лавах Червоної армії, де отримав звання майора, за проявлену мужність та героїзм Дмитро Філімонович був нагороджений орденом «Червоної Зірки» [34, арк. 1].

В характеристиці Д. Ф. Красицького від 20.11.1946 р., яку підписав ректор держуніверситету Л. Й. Сафронов, йде мова про те, що з 1 листопада 1943 р. по 1 березня 1946 р. Дмитро Філімонович працював в ДДУ у якості доцента і завідувача кафедри історії народів СРСР. Зазначалось, що він викладав лекції «хорошим, популярним язиком на високом теоретическом уровне», користувався авторитетом серед колег і студентів університету, часто виступав з лекціями перед трудящими міста та області [34, арк. 1].

для запланованих трьох публікацій: 1) «Понад Дніпром» (Д. Красицький); 2) «Кромлехи середньої течії Дніпра» (М. Карлов); 3) «Слов'янські кладовища на березі середньої течії Дніпра» (Д. Красицький, С. Нокельський) [8, арк. 4]. На жаль, особиста справа Д. Ф. Красицького не дає інформації про його подальший життєвий шлях. Є лише довідка від 19 вересня 1947 р. про його роботу в ДДУ з 01.11.1943 по 01.03.1946 рр., яка завірена печаткою і особистим підписом секретаря заповідника «Киево-Печерська Лавра» Левченком [33, арк. 3].

Як свідчать документи Архіву ДНУ імені Олеся Гончара у 1944/1945 навчальному році кількість студентів-випускників історичного факультету складала 16 чоловік, з яких 15 — жіночої та 1 — чоловічої статі. За віковою ознакою, то були люди від 23 до 26 років, які народилися в період з 1919 по 1923 рр. [31, арк. 1].

За національним складом студенти розподілялися наступним чином — 6 українців (Блох Євген Романович, Вербова Ганна Гнатівна, Галаур Ганна Никонорівна, Єфімова Ліна Сергіївна, Мінаєва Валентина Михайлівна, Передерій Зінаїда Михайлівна); 7 євреїв (Аркіна Маріанна Аронівна, Бляхер Берта Яківна, Винокурова Софія Борисівна, Глобус Сара Нафтулівна, Лілієнталь Сара Захарівна, Мазіна Роза Шевельовна, Столяр Фаня Шимовна); 2 росіян (Авілова Клавдія Федотівна, Кузнцова Лідія Гаврилівна); 1 полька (Барбурська Софія Іполітівна) [31, арк. 1–2].

На той час серед випускників було 4 члени та 1 кандидат в члени ВЛКСМ. П'ятеро дівчат були одруженими, проте їх чоловіки в той час перебували на фронтах Великої Вітчизняної війни, героїчно захищаючи Батьківщину і рідну землю [31, арк. 1].

Відповідно до нормативних вимог того часу перед дипломуванням студенти повинні були обов'язково складати державні іспити. Серйозним випробуванням для 16 випускників історичного факультету 1944/1945 н.рр. став державний іспит з дисципліни «Історія СРСР», який відбувся 12 липня 1945 р. Головою ДЕКу був доцент І. Кропотва, екзаменатором — завідувач кафедри історії народів СРСР, кандидат історичних наук, доцент Д. Ф. Красицький [21, арк. 4].

Протоколи засідань ДЕК свідчать, що всі без винятку питання в білетах були сформульовані українською мовою, проте переважна більшість студентів давала відповіді російською. Екзаменаційний білет складався з трьох питань і хронологічно охоплював період від найдавніших часів до 1945 р. За результатами іспиту з 16 студентів оцінку «відмінно» отримали 7 осіб, «добре» — 5, а «задовільно» — 4 особи, що стало свідченням, в цілому, успішного рівня підготовки студентів [21, арк. 4–6].

За кілька днів на історичному факультеті відбувся захист студентських дипломних робіт, який тривав з 15 по 16 липня 1945 р. Вони проливають світло на проблематику історичних досліджень того часу. Переважна більшість студентських наукових досліджень була присвячена актуальним питанням історії СРСР [22, арк. 7].

У відділі рідкісної книги Наукової бібліотеки Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара збереглися дипломні роботи випускників 1945 р., керівниками і рецензентами яких були викладачі кафедри історії народів СРСР. Це, зокрема, дипломні роботи К. Авілової «Реформи Петра I» (відгук — старш. викл. М. Облапенко, рецензія — доц. Д. Ф. Красицький) [1; 15; 30], А. І. Вербової «Иван Грозный» (відгук — старш. викл. М. Облапенко, рецензія — старш. викл. М. Т. Байсара) [2; 17; 28], Н. С. Єфімової «Оборона Севастополя» (відгук — к. і. н. О. Михайлов, відгук-рецензія доц. Д. Ф. Красицький) [3; 13; 19], Л. Г. Кузнецової «Дипломатия Российской империи в XVIII в.» (відгук — доц. М. І. Шухман, рецензія —

старш. викл. І. І. Чупрун) [4; 16; 29], С. З. Лілієнталь «Внутреннее положение России накануне реформы 1861 г.» (відгук — к. і. н. О. Михайлов) [5; 14], З. М. Передерій «Отношения между Польшей и Россией с конца XVI до второй XVII вв.» (відгук — старш. викл. І. І. Чупрун, рецензія — к. і. н. О. Михайлов) [6; 18; 20] та ін.

Зазначимо, що свої зауваження рецензенти нерідко висловлювали у вигляді своєрідних побажань, що надавало студентам можливість справжнього захисту, демонстрації своїх фахових знань і навичок. Крім оцінок «отлично», «хорошо», «посредственно» зустрічається єдина оцінка «плохо», яку отримала студентка Бляхер Б. Я. за роботу «Крестьянские войны XVII–XVIII вв.», що не дало їй можливості вчасно отримати диплом про закінчення історичного факультету ДДУ [22, арк. 7 зв.].

Перший повоєнний випуск історичного факультету відбувся в липні 1945 р. Дипломи про закінчення Дніпропетровського державного університету отримало 16 осіб. Серед них — три дипломи з відзнакою (В. М. Мінаєва, З. М. Передерій, Р. Ш. Мазина). Семи випускникам була присвоєна кваліфікація «учитель средней школы, преподаватель вуза, научный сотрудник», семи — «учитель средней школы, преподаватель вуза», а двом — «учитель средней школы» [31, арк. 2].

24 липня 1945 р. відбувся розподіл випускників історичного факультету. Для роботи в середніх навчальних закладах Дніпропетровської та Сталінської областей було направлено по 3 особи, до Ворошиловградської області — 1, для науково-педагогічної роботи в Дніпропетровському державному університеті та Дніпропетровському обласному державному архіву по 2 особи. Рекомендацію до Дніпропетровського індустріального технікуму та історичного музею імені Д. І. Яворницького отримали 2 особи. Трьом випускникам довелося залишити рідне місто і відповідно до розподілу працювати в Західній Україні та Молдовській РСР [27, арк. 2–3].

Другий повоєнний випуск істориків 1946 р. нараховував вже 45 чоловік, з яких було 35 дівчат та 10 хлопців. Збільшення кількості останніх пояснювалося демобілізацією з лав Червоної армії у зв'язку з закінченням Великої Вітчизняної війни. Кваліфікацію «учитель средней школы, преподаватель высшей школы» отримало

16 осіб, а «учитель средней школы» — 29 осіб [25, арк. 22–24].

Навчання і наукова робота студентів-істориків у повоєнні роки поєднувалися з дозвіллям. Можливостей для самореалізації та розкриття творчих здібностей для молоді тих часів було достатньо. Починаючи з 1945 р. в ДДУ постійно зростала кількість колективів художньої самодіяльності, діяли драматичний та хоровий гуртки, гурток художнього читання, духовий оркестр [10, с. 130].

По-різному склалася доля випускників історичного факультету тих непростих, буремних років. Війна віддзеркалилась в долях кожного з них. Переважна більшість випускників назавжди втратила близьку людину — вірного супутника життя, члена родини або друга. Проте незважаючи на те, що доля немилосердно порозкидала їх по різних куточках багатонаціональної країни, в непростих умовах післявоєнної відбудови народного господарства вони мужньо і стійко продовжували працювати на педагогічній ниві, сіяли мудре і вічне в душах підростаючого покоління.

Бібліографічні посилання:

1. Дипломная работа студ. IV курса исторического факультета ДГУ К. Авиловой «Реформы Петра I» (1945 г.) // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олеся Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 1, арк. 1–2.
2. Дипломная работа студ. IV курса исторического факультета ДГУ А. И. Вербовой «Иван Грозный» (1945 г.) // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олеся Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 3, арк. 1–2.
3. Дипломная работа студ. IV курса исторического факультета ДГУ Н. С. Ефимовой «Оборона Севастополя 1854–1855 гг.» (1945 г.) // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олеся Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 4, арк. 1–2.
4. Дипломная работа студ. IV курса исторического факультета ДГУ Л. Г. Кузнецовой «Дипломатия Российской империи в XVIII в.» (1945 г.) // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олеся Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 6, арк. 1–2.
5. Дипломная работа студ. IV курса исторического факультета ДГУ С. З. Лилленталь «Внутреннее положение России накануне реформы 1861 года» (1945 г.) // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олеся Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 7, арк. 1–2.
6. Дипломная работа студ. IV курса исторического факультета ДГУ З. М. Передерий «Отношения между Польшей и Россией с конца XVI до второй XVII вв.» (1945 г.) // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олеся Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 9, арк. 1–2.
7. Днепропетровскому государственному университету — 70 лет / под ред. В. Ф. Приснякова. — Д.: Изд-во ДГУ, 1988. — 88 с.
8. Звіт експедиції по Дніпру під керівництвом Д. Ф. Красицького 1944 р. // Музей історії ДНУ імені Олеся Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 10, арк. 4.
9. Історія Дніпропетровського національного університету / ред. кол.: М. В. Поляков (гол.) та ін. — 3-тє вид., переробі і доповн. — Д.: Вид-во ДНУ, 2003. — 232 с.
10. Історія Дніпропетровського націо-

нального університету імені Олесь Гончара / ред. кол.: М. В. Поляков (гол.) та ін. — 4-те вид., переробл і доповн. — Д.: Вид-во ДНУ, 2008. — 308 с.

11. Історія Дніпропетровського університету / відп. ред. В. Ф. Прісняков. — Д.: Вид-во ДДУ, 1993. — 240 с.

12. Ковалева И. «Жизнь проведенная в могиле: Исповедь археолога.» — Д.: АРТ-ПРЕСС, 2008. — 192 с.

13. Отзыв на дипломную работу студентки IV курса исторического факультета Н. С. Ефимовой «Оборона Севастополя 1854–1855 гг.» к. и. н. А. Михайлова от 29. 06.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 4, арк. 1.

14. Отзыв на дипломную работу студентки IV курса исторического факультета С. З. Лилиенталь «Внутреннее положение России накануне реформы 1861 года» к.и.н. А. Михайлова от 15.07.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 7, арк. 1.

15. Отзыв о дипломной работе К. Авловой «Реформы Петра I» старш. преп. М. Облапенко от 27.07.1945 г. от 30.06.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 6, арк. 1.

16. Отзыв о дипломной работе Л. Г. Кузнецовой «Дипломатия Российской империи в XVIII в.» доц. М. И. Шухмана от 30.06.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 6, арк. 1.

17. Отзыв о дипломной работе А. Г. Вербовой «Иван Грозный» старш. преп. М. Облапенко от 30.06.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 6, арк. 1.

18. Отзыв о дипломной работе З. М. Передерий «Отношения между Польшей и Россией с конца XVI до второй половины XVII вв.» старш. преп. И. И. Чупрун от 15.07.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 6, арк. 1.

19. Отзыв-рецензия о работе ст-ки IV курса истор. ф-та ДГУ т. Нины Сергеевны Ефимовой на тему «Оборона Севастополя 1854–1855 гг.» зав. каф. истории народов СССР, доц. Д. Красицкого от 07.07.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 4, арк. 1.

20. Отзыв-рецензия на дипломную работу студентки IV курса исторического факультета З. М. Передерий «Отношения между Польшей и Россией с конца XVI до второй половины XVII вв.» к. и. н. А. Михайлова от 15.07.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 6, арк. 1 — 2.

21. Протокол № 2 заседания Государственной экзаменационной комиссии исторического факультета Днепропетровского госуниверситета от 12.07.1945 г. Экзамен по дисциплине «История СССР» // Архив ДНУ імені

Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1-л, арк. 4–6.

22. Протокол № 3 заседания Государственной экзаменационной комиссии исторического факультета Днепропетровского госуниверситета по защите дипломных работ от 16.07.1945 г. // Архив ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1-л, арк. 7.

23. Протокол № 4 заседания Государственной экзаменационной комиссии по историческому факультету ДГУ от 24.06.1946 г. Экзамен по дисциплине «История СССР» // Архив ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1-л, арк. 11–16.

24. Протокол № 6 заседания Государственной экзаменационной комиссии по историческому факультету ДГУ о присвоении званій выпускникам ДГУ и определении квалификации от 23.07.1945 г. // Архив ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1-л, арк. 8–9.

25. Протокол № 6 заседания Государственной экзаменационной комиссии по историческому факультету ДГУ от 27.06.1946 г. // Архив ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1-л, арк. 22–24.

26. Протокол № 10 заседания Государственной экзаменационной комиссии по историческому факультету ДГУ от 30.06.1946 г. // Архив ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1-л, арк. 26–27.

27. Реєстрація призначень на роботу выпускників ДДУ 1944/1945 навч. року // Архив ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 4, 10 арк.

28. Рецензия на дипломную работу студентки IV курса историч. ф-та ДГУ А. И. Вербовой по теме «Иван Грозный» ст. преп. кафедры истории народов СССР Н.Байсары от 14.07.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 3, арк.1.

29. Рецензия на дипломную работу студентки IV курса Л. Г. Кузнецовой «Дипломатия Российской империи в XVIII в.» ст. преп. И. И. Чупруна // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 6, арк. 1.

30. Рецензия о работе ст. К. Авловой на тему «Реформы Петра» зав. каф. истории народов СССР, доц. Д. Красицкого от 15.07.1945 г. // Відділ рідкісної книги Наукової бібліотеки ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 1, арк. 1.

31. Список студентов-выпускников за 1944/ 45 учебный год // Архив ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1-л, 57 арк.

32. Справка доц. Красицкому Д. Ф. от 21 января 1944 г. // Музей історії ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 10, арк. 2.

33. Справка тов. Красицкому Д. Ф. от 19 сентября 1947 г. // Музей історії ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 10, арк. 3.

34. Характеристика на доцента Красицкого Дмитрия Филимоновича // Музей історії ДНУ імені Олесь Гончара, ф. 1, оп. 1, спр. 10, арк. 1.

• **ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ**

Ганна ЧЕРІНЬ
(США)

ВАЛЬС

Вчора — Содом і Гоморра,
 При цілонічної транс —
 Вранці — знесилена змора
 Враз відновила баланс.
 Музика зринула з палуб,
 Наче космічний оркестр..
 Вальс! Його чари пізнала б
 (В пам'яті власний реєстр).
 Сонце з'явилося в коронці,
 Наче принцеса на бал.
 Сяють кларнети на сонці —
 Гримнув тромбонів хорал.
 Море гойдається в вальсі,
 Трохи порушивши штиль,
 Сопілкою легіт озвався
 На заклик танцюючих хвиль.

Море глибоке, як горе...
 Хмари — небес вітражі.
 Перепливаючи море,

МРІЯМ НЕМАЄ МЕЖІ

Дивним дарунком здався
 Спогад з юнацьких днів...
 Хвилі танцюють вальса
 Чітко під ритм двигунів.
 Хвиль ледве чутну розмову
 В вальсі моїм пізнаю...
 Я закохалася знову
 В мрію юнацьку мою...
 Ані жорстокі бурі,
 Ані мільйони миль
 Не підкорили натурі
 Вальс чорноморських хвиль!

СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ ГІРНИКІВ

Загалом, рік, що минає, поповнив скарбничку спортивних досягнень

гірників та був досить успішним для наших студентів-спортсменів, як і попередній 2010. На змаганнях обласного рівня спортсмени НГУ показали хороші результати, ставши переможцями і призерами.

Так, команди з карате і гандболу знову стали чемпіонами Дніпропетровської області серед ВНЗ. Футбольна команда НГУ, також посіла призове місце на обласному чемпіонаті серед вишів. Крім того, у ко-

мандних змаганнях обласного рівня відзначилися команди: з армспорту, легкої атлетики, волейболу, дзюдо, черлідінгу.

Високих результатів досягли наші спортсмени на змаганнях Всеукраїнського міжнародного рівня. Успішно виступили на Чемпіонатах України легкоатлети. Серед них чемпіони і призери Чемпіонатів України: Москаленко Максим (стрибки в довжину), Власов Михайло (потрійний стрибок), Шаматрін Артем (110 м з/б), Смолій Ілля (десятиборство), Жевнер Микола (естафета 4x400 м).

Члени збірної команди НГУ з карате, яка у складі збірної області успішно виступила на Чемпіонатах і Кубках України. Серед чемпіонів і призерів такі спортсмени, як Фролов Павло, Гура Катерина, Кравченко Катерина, Ковальчук Катерина, Винник Артем, Винник Віктор, Монин Альфред.

На міжнародних змаганнях добре себе показав флагман спорту НГУ — майстер спорту міжнародного класу з академічного веслування, член збірної команди України, кандидат в Олімпійську збірну України — Футрік Іван, який окрім Чемпіонату України виграв Чемпіонат Світу,

що проходив в серпні 2011 року в Амстердамі.

Також серйозний результат на Міжнародному рівні приніс студент ЕТФ (гр. МВ—07), майстер спорту України міжнародного класу — Єгоров Євген. На Чемпіонаті Світу з кікбоксингу, що проходив у жовтні в Італії він завоював перше місце. Поединки були важкими та напруженими. Євген здобув нелегку перемогу над досвідченими суперниками —

спортсменами з Польщі та Швеції, а у фіналі переміг іменитого французького учасника змагань, достроково відправивши його в нокаут, і у підсумку став переможцем у розділі К—1, вагової категорії до 67 кг.

Наталка ЛІСНЕВСЬКА,
прес-центр НГУ.

ЗВІТ РЕКТОРА НГУ, АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ ГЕННАДІЯ ПІВНЯКА ЗА 2011 РІК

27 грудня ректор Національного гірничого університету, академік НАН України Геннадій Півняк відвідував про свою діяльність за період 2011 року перед колективом вишу. Окрім співробітників НГУ на Вченій раді був присутній заступник начальника головного управління науки і освіти Дніпропетровської облдержадміністрації Антон Демура.

На початку свого виступу ректор НГУ Геннадій Півняк зазначив, що в гірничому завжди намагаються бути на вістрі часу. Разом із цим змінюються орієнтири в навчанні молоді, зважується кожен крок, удосконалюється навчальна система і відкриваються нові можливості для студентства.

Звіт ректора торкнувся роботи Національного гірничого університету в освітній, науковій, міжнародній сферах. Також були підбиті підсумки щодо реалізації державної молодіжної політики, фінансово-господарської діяльності та соціального захисту. Серед найважливіших досягнень НГУ в 2011 році визначено отримання Премії Президента для молодих вчених, Державної премії в галузі науки і техніки, визнання вчених університету авторами наукового відкриття в галузі глибоководного видобутку корисних копалин.

За цей рік значно розвинулась навчально-дослідницька база НГУ: введено в дію дві науково-навчальні лабораторії, оснащені сучасними промисловими контролерами і комп'ютерами з ліцензійним програмним забезпеченням німецьких фірм, розширено кількість науково-освітніх проектів за програмою ЄС, створений на базі НГУ бізнес-інкубатор сприяє дослідженням, інноваціям та впровадженню технологій у виробництво. І це далеко не всі наукові досягнення цього вишу. Під час звіту

ректора присутні пересвідчилились, яка розлога міжнародна карта результативної наукової співпраці (Німеччина, Польща, Росія, Центральна та Західна Європа, Близький Схід, США та інші країни). Увагу звернула і гуманітарна сфера НГУ. Вона завжди була однією з найважливіших ланок життя вишу. Усі досягнення університету підтверджені високим рейтингом у «Топ — 200 Україна» та «Компас».

Ректор НГУ, академік Геннадій Півняк майже 30 років очолює посаду ректора. Цьогорічний звіт нашого керівника схвалено. Всі співробітники вишу, які брали слово для обговорення звіту, зазначили, що динаміка росту всіх сфер діяльності гірничого дає сили на нові звершення. Заступник начальника головного управління науки і освіти облдержадміністрації Антон Демура також відзначив, що протягом року в НГУ велася плідна робота. Її результат став значним внеском у позитивні показники регіону-лідера - Дніпропетровщини.

Наталія АНДРЮШЕНКО,
прес-центр НГУ.

ДОБРЕ СЛОВО В ПАМ'ЯТЬ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО

*"Я хочу жити, щоб працювати, страждати, боротись разом з вами".
М. Грушевський*

Є сотні й тисячі достойних імен пересічних людей, які намагалися відкрити своїм нащадкам найцінніші і найбільш об'єктивні знання і правди про їхній родовід. До таких велетнів вчених слід зарахувати Михайла Грушевського. Народився він 17 (29) вересня 1866, у Холмі, нині Польща, помер 25 листопада 1934 року, Кисловодськ, РРФСР. Була це незвичайна людина наділена сильним характером, талантом, як учений здобув високу освіту, виконував обов'язки професора історії, був блискучим організатором української науки, провідним політичним діячем, головою Центральної Ради (1917—1918), академіком, талановитим публіцистом. За своє життя Михайло Грушевський здійснив великі наукові дослідження, оперті на національних і зарубіжних архівах.

Народився Михайло Грушевський в сім'ї гімназійного вчителя Сергія, згодом вирослав на Кавказі, однак Сестринівка стала його духовною батьківщиною. Там народилася й виросла його мати Глафіра Захарівна і 17-річною дівчиною вийшла заміж за професора Київської духовної семінарії 30-річного Сергія Грушевського (1833—1901), який був автором декількох робіт з етнографії. Дід по матері Михайла був місцевим священи-

ком — Захарій Опоков. Молоді роки майбутнього вченого пройшли в затишку родинного життя на Холмщині і в центральній Україні. Навчався він у Тифлійській гімназії і вже тоді юнаком виявив великі зацікавлення до історії, літератури і етнографії, читав твори П. Куліша, М. Костомасова, М. Максимовича, А. Скальковського та ін. В ранніх роках свого життя Михайло написав пару оповідань, яким І. Нечуй-Левицький дав їм дуже позитивну оцінку і це заохотило юнака до дальшої творчої праці. В 1886 р. Михайло вступає

на навчання до Київського університету св. Володимира, який успішно закінчує в 1890 році, де здобув звання магістра. В університеті Михайло Грушевський студював під керівництвом Володимира Антоновича. Уже на третьому курсі Грушевський написав досконалу наукову роботу «История Киевской земли от смерти Ярослава до конца XII века», яку в 1890 р. було удостоєно золотою медалю. За рекомендацією проф. В. Антоновича Михайло переїздить до Львова, де очолив кафедру «всесвітньої історії». На цій кафедрі М. Грушевський працював 19 років. Нелегкі були це роки праці вченого. Він мав змогу переконатися, що поляки нічим не краді за росіян. Вони особливо в освіті намагалися витискати з університету українську студентську молодь, або хотіли її польонізувати. Незважаючи на те, що Грушевський проводив ідею рівноправності між українцями і поляками, все таки польська сторона створювала штучні конфлікти і непорозуміння. Однак в тих умовах йому вдається протягом 1897—1898 роках видати перший том «Історії». Цю книгу для поширення так в Росії як і у Польщі зразу відхилили, попросту вона замовчувалась. Але Грушевський далі вів розпочату справу і написав протягом 1898 року другий

том, а протягом 1900 року — третій. Він планував укласти «Історію України» з 5—6 томів, пізніше — з 7—8, але коли написав історію XV-XVII століть тільки з двох томів, то переконався, що для того, щоб довести історію до XIX століття, планових обсягів не вистачить. Останній, десятий том «Історії України» вийшов у світ 1936 року, уже після смерті автора. З 1906 року в Києві починає виходити перенесений сюди «Літературно-науковий вісник». Влітку 1906 року Грушевський брав участь у засіданні Державної думи в Петербурзі, у роботі української фракції українського клубу і редакції заснованого тоді «Українського вестника». В 1907 році, в Києві Грушевського обрано головою Українського товариства. В той час виходить популярна історія України під назвою «Про старі часи на Україні». В ті роки Грушевський підготував і випустив ілюстроване видання «Історії України», окремі частини видані в перекладі російською мовою. Працюючи в нелегких умовах професором університету М. Грушевський свою науково-педагогічну роботу досконало поєднував з громадсько-освітньою діяльністю на терені Львова. Він став директором Іст.-Філол. Секції, незабаром зорганізував і став головою Наук. Тов. ім. Т. Шевченка (НТШ). При вагомій співпраці з Іваном Франком, ця установа в коротці досягла найвищі наукові показники. Йому вдається в тому періоді видати понад 100 томів. Волю принесла йому Лютнева революція в Петрограді. Як відомо 4 березня 1917 в Києві утворюється Українська Центральна Рада, головою якої заочно обрано Михайла Грушевського. Викликаний телеграмою, він повертається до Києва і включається в потік політичного життя. Центральна Рада діяла протягом 14 місяців. Щойно Третім Універсалом ЦР проголосила Українську Народну Республіку, а 22 січня 1918 Четвертим Універсалом проголошено — повну політичну незалежність України від Росії. Був це приголомшуючий Акт, який мав і має велику історичну значимість. У цьому періоді Грушевський пише статті до газет та журналів, зокрема, до «Нової ради», «Народної волі», випускає брошури «Хто такі українці і чого вони хочуть», «Звіди пішло українство», «Якої ми хочемо автономії і федерації?», «Українська Центральна рада і її університет». Ці праці засвідчують уособлення соборності усіх українських

земель. Українське Історичне Товариство в Америці 1984 р. проголосило роком Грушевського і видало збірник із його біо-бібліографією українською і англійською мовами, в присвячення його життю і творчості. Також видано односторонній вибраних праць історика і відбуло цілий ряд конференцій в ЗСА і Канаді для відзначення його діяльності. В світі не перерахувати вулиць, названих його ім'ям та споруджено ряд його пам'ятників. Однак, найбільш глибше зрозумів цю постать відомий підприємець, філантроп Петро Яцек, який за власні кошти zorganizував Центр Досліджень Історії України при КІУС і виділив фонди на переклади і видання творів М. Грушевського. Це винятково глянціозна робота, оскільки треба мати на увазі сучасного, та й ще англійського читача, який сприятиме популяризації наукових досягнень цього наукового велетня — М. Грушевського. Для здійснення цієї мети П. Яцек виділив на цю ціль пару мільйонів доларів. Відтак, розпочалася широкомасштабна праця, яка увінчалася успіхом. Масштабний переклад здійснювали вчені з Канади і їхня праця відкрила вікно України в широкий світ. Світ дізнався, що українці, є великим європейським народом з такою глибокою прадавньою історією. Цей свідомо-національний меценат П. Яцек створив тільки в Торонтському університеті — два наукові центри, а також спеціальні студії в інституті Гаррімана при Колумбійському університеті. Є окремі проекти в Центрі історії його імені Канадського інституту українських студій при Альбертському університеті. Є інші центри, яким щедрий меценат дає фінансову підтримку, яка уможливує їхню успішну діяльність.

Треба підкреслити, що Грушевський був коротко президентом України, однак, за цей час йому вдалося встановити дипломатичні зв'язки з державами обох воюючих таборів Європи. Він був на той час не лише легендарним велетнем науки й передовим та популярним гуманістом Європи, Грушевський був на той час відомим автором численних наукових видань, так що такого формату лідер до відновлення державності не завжди є здатним провадити визвольну війну з партнерами, які йшли до своєї мети не завжди чесними методами. Досліджуючи у цей історичний період авторські статті, мимоволі зростають самі по собі різні рефлексії, в яких в край важких умовах і складних обставинах провадилася ця визвольна війна нашого народу.

Повертаючи до нашої головної теми, треба ствердити, що епоха, а особливо визвольні змагання українсь-

кого народу в цьому періоді були в край складними. Навіть національна свідомість тодішньої української верхівки, щодо державного суверенітету не була однією. В результаті того 29 квітня 1918 р. в Києві відбувся державний переворот і влада перейшла до рук гетьмана Павла Скоропадського. Грушевський змушений був виїхати з початку до Кам'янця-Подільського, де редагував газету «Голос Поділля», пізніше переїхав до Праги і звідси до Відня. Перебуваючи у Відні він весь час працював науково і нав'язував дипломатичні контакти з іншими державними дипломатами, щоб якомога допомагати рідному народові. Коли після поразки визвольних змагань більшовики дещо змінили підступно свій політичний курс національної політики і визнали Радянській Україні «суверенність». Вони запросили Грушевського повернути в Україну і запевняли йому повну можливість наукової праці над історією України. Грушевський в безмежній любові до України погодився, повернути в Україну і віддати свої сили і знання історичній науці. У березні 1924 року із сім'єю приїхав до Києва. Дружина вченого Марія (1860—1953) з роду Вояківська походила з Перемищини, вона відома політично-освітній й громадська діячка та відома як літературний перекладач, особливо з французької мови. Після ув'язнення мужа зазнала вона також репресій. Дочка історика Катерина (1900—1953) працювала над дослідженнями української порівняльної етнографії, виконувала обов'язки редактора журналу «Первісне громадянство та його пережитки на Україні». Була членом НТШ і ВУАН, опрацювала і видала «Українські народні думи Корпус», видала статті «З примітивної культури» та «З примітивного господарства», після ув'язнення батька, перейшла жорстокої слідства і була заслана на Соловки. Грушевський після повернення до Києва працював професором історії в Київському державному університеті. Був обраний академіком Всеукраїнської академії наук, керівником історико-філологічного відділу. Очолював археографічну комісію ВУАН, метою існування якої було — створення наукового опису видань, надрукованих на території етнографічної України в XVI — XVIII століттях. В Києві Грушевський встиг видати дальші два томи історії України-Руси, п'ять томів Історії Української Літератури, сім томів історичних збірників «За сто літ», кілька десятків книжок, видавав історичний журнал «Україна» і багато інших праць, видав пару збірників, що мають неочінене значення для вивчення старої та нової історії України. Українська історична

наука 20-х років під проводом вченого успішно розвивалася і займала у всесвітній науці передове місце. Такою ситуацією Кремль почав непокоїтися, це була подія в супереч їхніх заповідей. Вже 1928 р. ЦК КП(б)У за наказом Москви взяв прямий курс в підготовці до погромів в Україні. В наукові організації втиснуто псевдоісториків таких, як Д. Багалій, М. Слабченко, та інших, при допомозі яких з середини руйновано те, що по суті було найцінніше в українській науці. На початку 1929 р. у ВУАН спеціально створюється катедра академіка Д. Багалія. У червні 1929 р. академіками обрали: М. Скрипника, О. Шліхтера, В. Затонського, В. Юринця і ці «академіки» мали стати трансмісією, яка мала допомагати компартії з середини перепропагандувати антиукраїнські репресії. Окупаційний режим день по дню приймав твердий курс, тобто наступ на українське відродження. Присутність М. Грушевського і його конструктивна наукова співпраця не лише з такими велетнями, як академік А. Кримський, який володів 60-ма мовами світу (до речі, який також став жертвою окупаційної імперії) та інше непокоїло наглядців від культури. Грушевський був відкритий на наукову співпрацю не лише з передовою українською елітою, але він все одно старався нав'язувати контакти з прокомуністичними діячами, які обороняли суверенність і рівноправність української мови й культури. Він в різній формі реагував проти дискримінації і на письми виступав на захист української науки і суверенітету. У своїй статті «Ганебні пам'яті» до 50-ліття царської заборони української мови і культури, вчений намагався оскаржити царську тюрму народів і утвердити стійку позицію щодо мови і культури в новій політичній дійсності. За свою чесну і відверту діяльність Грушевський попав під нагляд спецслужб НКВД і його починають трактувати, як відвертого ворога пануючого режиму. Від того часу від підступного і секретного переслідування вченого чекісти переходять до відкритої атаки. У січні 1934 року Володимир Затонський виступив на сесії ВУАН, зробивши основний акцент на критиці академіка Грушевського. Він його порівняв з російськими кадетами, людину яка орієнтується на німецький імперіалізм у боротьбі з «навалою більшовизму», звинувачив вченого у дворушництві, а передовсім в сумнівності наукової порядності та вишукав цілий перелік «грівів», якими обтяжував вченого. А вже у березні 1931 р. під конвоєм НКВД його перевели в Москву, де був офіційно арештований і розпочалося над академіком М. Грушевським слідство. З Москви перевезли його до Хар-

кова, де НКВД хотіло над вченим зробити процес, подібний на зразок Спілки Визволення України, яку вони сфабрикували на академіку Єфремові і його групі. Грушевського заарештували як «керівника Українського націоналістичного центру», вигаданого чекістами. Коли він відмовився визнати ті «свідчення» і оскарження, які йому намагалися вмовити слідчі при допомозі всяких погроз, навіть ув'язненням його доньки Катерини, яку такі ув'язнили. Однак, під час цього слідства Грушевський їм виявився твердішим від заліза, — він консеквентно відстоював свою правову позицію. Тоді, за рішенням ЦК компартії рішення відвезти Грушевського на т.зв. «лікування» в Кисловодськ, і там постановлено з ним остаточно розправитися. З не зовсім зрозумілих причин М. Грушевський захворів. Рішено на ньому перепроводити операцію. Цей хірургічний забіг перепроводив головний лікар місцевої лікарні в Кисловодську, котрий хірургом... не був. А перед цим він відмовив Грушевському в проханні бути прооперованим його давнім і перевіреним другом. Таким чином некваліфікований лікар, а можливо довірей владі, споводував 25 листопада 1934 р. смерть академіка М. Грушевському. Цікаво з якою премидитацією і вишуканою комедійністю влада поставилася до смерті академіка М. Грушевського. В газеті «Вісті» від Ради Народних Комісарів УСРР вміщено цинічне повідомлення про смерть. У постанові Раднаркому зазначалося: «Зважаючи на особливі наукові заслуги перед Радянською Соціалістичною Республікою академіка Грушевського М. С., Рада Народних Комісарів УСРР постановила: Поховати академіка Грушевського М. С. в столиці України — Києві. Похорон взяти на рахунок держави. Для організації похорону утворити урядову комісію в такому складі: тт. Порайко — голова, Богомолець, Палладін, Корчак-Чепурківський. Призначити сім'ї академіка Грушевського М. С. персональну пенсію 500 крб. на місяць». Справді поховано академіка Михайла Грушевського на Байковому кладовищі Києва (ділянка №6, біля Вознесенської церкви). Споруджено на могилі пам'ятник за скульпторою, виконаною І. В. Макогоном та за проектом архітектора В. Г. Кричевського.

Невдовзі комуно-московський режим викляв Грушевського і оголосив його як ворога народу і буржуазного історика, який своєю науковою працею не вкладався в структури імперії. В результаті його твори були заборонені на терені московської імперії СРСР. На перекір в справжній українській і світовій науці наукові твори вважаються по наші дні високоякісними перлинами, які запевнили собі життя вічне. Нехай історична наука академіка Михайла Грушевського всіх нас окрилює до лету в родину цивілізованих країн Європи і світу.

■

• **ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ**

БАЛАДА ПРО НАТХНЕННЯ

Мене замполіт відшукував і наказував строго:
— На носі дата велика.
Пиши, сержанте, стішок...
Роту в сльоту і морози жбурляла на тиждень тривога,
а я сидів у каптерці — не мерз,
під дощами не мок.
Мені було вільно і затишно,
як у відпустці вдома.
Мов генералу, днювальний носив гарячі чаї.
Рядки я вимучував довго,
бо лізла словесна солома,
але подітися нікуди — наказ над душею стоїть.
І вірш виходив нещирим, важким,
як броня бетеера.
Початок у нього півнячий,
такий же самий кінець.
Та замполіт читав його і казав офіцерам:
— Сила! Те, що нам треба.
Сіренко у нас молодець!
Нарешті мені остогидло у риму славити дати,
і я не прийняв замовлення,
щось гаряче сказав.
Тоді замполіт розлючений мене потягнув до комбата,
затим розп'як перед строем і на губу заслав.
Сидів я. За чорними ґратами весна
жебоніла струмками,
небо блакитніло глибоко, сліплю від сонця вікно.
Я шмат відшуквав обгортки,
розгладив його руками
і те написав, що у серці вигрівалось давно.
Я прочитав цього вірша солдатам
якось на привалі.
Жайвір над степом заходився,
хлопав у берег став.
Хлопці, забувши про кашу, довго,
довга мовчали,
а старшина бувалий зітхнув і цигарку дістав.

МОЛИТВА

Господи, не хліба в тебе молимо,
навіть не відпущення гріхів.
Оremo ми, сіємо і полемо
знову не для себе — для верхів.
Для отих зажерливих, пихатих,
що прийшли з-під ленінських знамен.
Господи, як їх у нас багато.
Кожен з них сьогодні бізнесмен.
Загребли державні капітали
і на нашій горі правлять бал.
Недаремно, іроди, вивчали
Карла Маркса пухлий «Капітал».

Володимир СІРЕНКО

Вся біда від них. Вони, мов круки,
застять чорним землею й небокрай.
Господи, візьми мітлу у руки
і цю нечисть всю повимітай.

Не подумай, що ми вже без сили,
що в народу висухло плече.

Ми б самі цю вичистку зробили,
так багато крові потече.

Господи, яви народу чудо-
доведи злочинців до тюрми.

Україна незалежна буде,
незалежні будемо і ми.

Принеси нам для причастя чашу.

Грішні ми — несли чуже ярмо.

Господи, почуй молитву нашу.

Бачиш, на колінах стоїмо.

Я — З НАРОДОМ, Я — З ЛЮДЬМИ

Мені партія дала стусана й підніжку,
нацькувала КДБ, злайнувала книжку.

Обходив я сто контор в пошуках роботи,
а за мною слід у слід швендяли секоти.

Їх було тоді, як молі, з остраху прислужних.

Без КПРС вони не ходили в нужник.

За доносами таких мене викликали
не якісь там лейтенанти — самі генерали.

Кожен з них, як ото кажуть, брав мене

«на пушку».

Два попали в домовини, третій — у психушку.

Ще померли два майори, що носили маски...

Я живу, хоч і худий, мов Коццій із казки.

Не дались мені взнаки виправи союзні.

Я — з народом, я — з людьми.

Партія — у гузні.

■

ДЕЯКІ ЛОКАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ФОЛЬКЛОРНОГО ПРОЦЕСУ

Однією з найактуальніших проблем сучасної української фольклористики, на що звертає особливу увагу Р.Кирчів — є з'ясування місця й ролі фольклору ХХ — початку ХХІ століття в духовному житті народу й загальній системі української культури. У зв'язку з цим актуалізується, зокрема, проблематика взаємовпливів міської й сільської культури.

У сучасній українській фольклористиці позиціонується, також й проблема джерельної бази, соціально-комунікативної природи фольклору. У вітчизняній фольклористиці під подібним кутом зору існують дослідження О.Бриціної, Р.Кирчіва, І.Коваль-Фучило, М.Дмитренка; у регіональному вимірі частково проблеми розвитку фольклору Нижньої Наддніпрянщини відбито у доробку К.Фролової, В.Буряка, М.Долгова, І.Павленко, Л.Стрюк, В.Чабаненка.

У плані осягнення фольклорної спадщини й досліджень фольклору регіону у ХІХ на початку ХХ ст. найбільший внесок зроблено Л.Іванніковою, дослідниці вдалося зібрати й оприлюднити у монографічному дослідженні (дисковий варіант) [2] досі невідомі чи маловідомі факти перебігу фольклористичного процесу в той час. Дане дослідження проливає світло не лише на діяльність відомих фольклористів та етнографів краю Г.Залюбовського, І.Манжури, Я.Новицького, Д.Яворницького, В.Біднова, В.Бабенка, М.Бикова, а й деталізує внесок окремих осіб, які виступали у пресі чи інших друкованих джерелах з відповідними фольклорними чи етнографічними записами.

Слід зауважити, що загальна картина осягнення фольклорного спадку й його тогочасного побутування вражає своєю масштабністю й різноплановістю. Фіксувалося живе побутування фольклору у неперервній народній традиції [2]. Катеринославщина як автохтонна територія постає у різноманітному вираженні. Актуальними на той час були, зокрема, записи пісень кобзарів та лірників; вивчення народного мистецтва (писанки, крашанки), звичаєвість (вечорниці, досвітки, складки); збирання народних юридичних звичаїв; різноманітні вірування (зокрема про голод і холеру); записувалися матеріали зі знахарства, молитов, замовлять та пародій на них, вперше було повернуто увагу до лайок та прокльонів, дитячих іграшок, процесу перетворення прізвиськ у приказки та прислів'я; записувалися поховальні й весільні обряди. Дослідниця підкреслює, зокрема, й помітну роль церкви у записах місцевої звичаєвості, ретельне вивчення служителями культу поточної фольклорної свідомості, що відбулося зокрема й у спробах в 70—80-х років ХІХ ст. здійснення комплексного дослідження окремих сіл, повітів, волостей та парафій.

Перспектива організації тотального запису фольклорних матеріалів на території Катеринославщини на початку ХХ ст. пов'язувалася й з відповідним друкованим органом, який би міцніше об'єднував цей рух, де б можна було друкувати тексти, на жаль, цей проект не здійснився.

Означена проблематика лишається актуальною дотепер, поєднуючи розірвані часові зв'язки у дослідженнях фольклору краю й поглиблюючи грані пізнання народної культури у її синхронному триванні й розвитку.

Фольклорний простір Нижньої Наддніпрянщини характеризується досить великою розмаїтістю; до особливостей перебігу фольклорних та постфольклорних процесів належить співіснування й змішування у побуті віддалених регіональних традицій українського фольклорного простору, а також іноетнічних нашарувань. Синхронні дослідження підтверджують чи спростовують певні припущення про функціонування живої народної культури, вносячи відповідні суттєві корективи у конфлікт інтерпретацій, запропонованих до явища тривання, розвитку чи «консервації» фольклорної культури.

Для певного внеску в оцінку явищ, що відбувається у народній культурі, саме у наш час, ми поставили за мету здобути якнайповніший фактичний матеріал з побутування різноманітних жанрів фольклору. До наукового дослідження було залучено кілька джерел інформування (що свого часу було запропоновано на Пазяківських читаннях у Києві М.Дмитренком). Це, зокрема, матеріали студентських фольклорних експедицій. У фондах НДЛ фольклору такі матеріали акумулюються від 1962 року, окрім цього, залучено найповніші матеріали з живих уст (за спеціально запропонованою методикою збирання фольклорних матеріалів — автори К.Фролова, В.Буряк), протягом 1999—2011 рр. надходять матеріали від учасників заочної експедиції «Звичаї, обряди й традиції мого краю», до цієї роботи залучено інформаторів з усіх районів і міст Дніпропетровщини.

Таким чином, об'єктом дослідження стає сучасна народна культура краю. Пильної уваги потребують жанри народної творчості, які мають стійку тенденцію до мінімізації у живому народному виконанні (зокрема, історичні пісні, пісні обрядові, поховальні, голосіння й т.ін.).

Як зазначає Р.Кирчів «Важливим і необхідним є дослідження змін у тягlostі фольклорної традиції, її модифікації, трансформаційних процесів і нових нашарувань» [1, 10]. Досвід понад десятирічного збирання фольклору (максимально охоплюючи усю територію Дніпропетровської області) дозволяє зробити деякі проміжні висновки про особливості побутування у синхронному вимірі, безумовно, «враховуючи діахронічний процес нашарувань різних якісних змін в українському фольклорі ХХ ст.» [1, 11]. У цьому сенсі є факти цілком очевидні, однак зібраний матеріал вказує й на менш очевидні тенденції.

Найбільше поширення у масиві фольклорної творчості у ліричній народній пісні, зокрема пісень про кохання. Менш очевидним, а, можливо й несподіваним, є факт відокремлення найпопулярніших народних пісень (за кількістю варіантів як текстів так і, зрідка, мелодій). Найпопулярнішою за цими критеріями виявилася пісня «Ой там, на горі» — 25 варіантів й 4 варіанти мелодії. Серед таких пісень балада «Тополя» (18 варіантів), «Рибалка молоденький», «Ой горе тій чайці» (по 4 варіанти), «Калина-малина», «В кінці греблі», «Ой з-за гори вітер повіває», «Ой при лужку» (по 5 варіантів), «Закувала зозуленька» (3 варіанти), «Усі гори зеленіють» (по 3 варіанти) тощо.

Образна народна пам'ять включає у себе й значну частку давніх пісень (козацькі, чумацькі, сирітські, пісні

про недолю, солдатські). Нами сформовано збірку пісень козацької тематики, яка включає у себе як широко відомі, так і мало знані нині пісні про козацьке життя, зокрема походи (49 пісень), про кохання з козаком (27), тексти 22-х з них з нотами. Записані ці пісні в живому побутуванні у період з 1999 по 2006 рік у Нікопольському, Солонянському, Новомосковському, Синельниківському, Петропавлівському, Магдалинівському районах, містах Жовті Води та Кривий Ріг. У цей же час сформовано інший випуск збірки «Калита», який включає в себе 14 надзвичайно рідкісних сирітських пісень, як-от «Летить орел понад морем», «Ой ходила та Марійка по крутій горі», трапляються у цій групі пісень й новотвори «Ой зустрічають мене мої друзі».

Зафіксовано пісні про жіночу недолю (50), чумацькі (10); бурлацькі (10), кілька солдатських і рекрутських пісень. Основними інформаторами таких творів були респонденти з Новомосковського, Солонянського, Царичанського, Магдалинівського районів.

Слід зауважити, що три основні події людського життя — народження, одруження, смерть хоча б фрагментарно, але все ж знаходять своє відбиття у сучасній народній звичаєвості. Найбільше фольклорного матеріалу пов'язано з одруженням. Сучасний фольклорний супровід весілля включає як звичаєві моменти (зі сватанням, оглядинами, окремими обов'язковими елементами застілля: обрядове печиво, дивень, коровай й страви) так і весільні пісні (у тому числі й давні) — записи у Нікопольському, Магдалинівському, Солонянському районах.

Є продуктивними, поповнюються новотворами весільні жарти — переспіви; віншування. Це, безумовно, вказує не лише на видиму трансформацію традиції, але й на тяглість її найживучіших елементів.

Щодо родильної обрядовості, то сучасний побут насичений прикметами, повір'ями, пересторогами, актуальними для майбутніх мам (записи у всіх районах області). Є численні записи колискових як широко відомих, так і рідкісних, чимало забавлянок, скоромовок, лічилок; загадок; зокрема, ігор (понад 100). Записи загадок включають понад півтисячі одиниць. Далеко не усі вони віддзеркалюють давній шар свідомості. Переважна більшість загадок пов'язана з реаліями сучасного буття, включно з переосмисленням давніх зразків.

Однією з найактивніших в етнонаціональному вираженні є поховально-поминальна обрядовість, майже до решти зредукована в пісенно-речитативному вимірі. Тим ціннішими є записи поховальних пісень і голосінь, здійснені останнім часом на нашій території (є записи з Павлоградського, Магдалинівського, Синельниківського районів). Зауважимо, що уже в XIX ст. цей жанр народної поезії вважався зникаючим; нині ж практично не зустрічається.

Порівнюючи записи XIX ст. І.Манжури на нашій території й сучасні їм відповідники, можемо констатувати, що у коло сприйняття респондентів на початку XXI ст. включені й демонологічні уявлення: чаклуни, відьми, ворожки, знахарки, домовики й навіть русалки представлені у понад ста записах. Названі персонажі фігурують у казках, приказках, прислів'ях, піснях, частівках, прикметах і повір'ях, особливо пов'язаних з поховальною обрядовістю.

Значним за обсягом виявився й записаний від сучасних практикуючих знахарів матеріал, що представ-

ляє замовляння, деякі з них включають й елементи новотворів.

Тенденцію до поповнення новотворами показують жартівливі пісні й частівки, які дають характеристику багатьом аспектам життя сучасників, варіюючись від гострої сатири до гумору. Щодо частівок, то як відомо, цей жанр народної творчості, створений за зразком чужого (Ю.Семенко) (3) на нашій території, поширений трохи більше століття. У 2010 році випущено збірник «Калита» — (випуск 8) [4], присвячений цим жанрам.

До очевидних, на нашу думку, відноситься й той факт, що палітра фольклору краю включає у себе значні за обсягом масиви народної творчості з інших регіонів України чи інонаціональні. В окремих селах, наприклад Широківського району, не місцева за походженням фольклорна творчість складає до половини усього її обсягу, що пов'язане з процесом компактного переселення. Нерідко за півстоліття спільного існування у межах населеного пункту відбувається переплетення й змішування традицій, що вимагає окремого ретельного дослідження.

Експедиція до Покровського району виявила й інші тенденції. Незважаючи на загальноукраїнські процеси дифузії міської побутової культури до сільського середовища, корінне населення зберігає й відтворює традиційний місцевий матеріал. Так у с.Маломихайлівка місцеві жительки Л.М.Фесенко (1940 р.н.), Г.Г.Клочко (1940 р.н.), В.П.Ященко (1949 р.н.), К.І.Клочко (1941 р.н.), Л.О.Клочко (1941 р.н.), Г.О.Щербина (1938 р.н.), Н.О.Волосюк (1937 р.н.) наспівали старовинних пісень «Ой летіли голубоньки, степом летючи» (весільна), «Добре тобі, моя ненько» (весільна), «Налий, мамо, стакан чаю» (рекрутська, поширена по всій території Дніпропетровщини), «Виїжджали хлопці з нашого села» (солдатська, періоду громадянської війни), «Ой батечку ріднесенький» (сирітська, весільна), «Оддаєш ти мене, ненько» (весільна), серед улюблених — жартівливі пісні «Три діди», «Я ж тебе, Галю, не лаю» (поширена по всій території області), «Ой підемо, жінко, підемо» (жартівлива), «Ой чи будеш, мамо, плакати за мною» (весільна), «Стоїть козак на чорній кручі» (козацька), «Ой куди їдеш, від'їжджаєш?»; «Ой горе тій чайці», «Ой ви, чумаченьки» (чумацькі), «Ой розвивайся та зелений дубе» (козацька, поширена по всій території області); надзвичайно популярні, такі що мають значну кількість варіантів «Ой там, на горі», баладна пісня «Циганка-ворожка», «Ой вилітала галка з глибокого ярка» (сімейно-побутова), «Ой вишеньки-черешеньки» (про кохання), «Гиля-гиля, сірі гуси» (поширена по всій території), «Ішла чорна хмара, а за нею сива», «Летіла зозуля», «Кури мої, кури» (жартівлива); окрім цього, жінки наспівали кілька частівок, одну баладу «Ой там в лесу, лесочку избушка стояла» (жаліслива), російською мовою з вкрапленнями українських форм слова.

У с.Ореспотіль записано від К.М.Гончар (1946 р.н., проживає у селі з 1951 року, переселенці з Волині) кілька популярних народних пісень. З 1970 року брала участь у фольклорному ансамблі «Дібрівські мелодії», до репертуару якого входили українські народні пісні «Зійди, зійди, місяченьку, над коморою», «Світить місяць, світить ясний...», «Ой у лузі калина стояла», «Мені ворожка ворожила», «А в полі береза», «Ой зійшов місяць із-за хмари» (дуже популярна в районі), «Ой у лузі, та ще й при березі», «Тихо-тихо на вулиці буде» (баладна, козацька, пізніше солдатська), «Ой

вчора в куми» (жартівлива), «Як поїхав молдован та по сіно, по бур'ян» (жартівлива).

Село Данилівка. Респонденти: Р.А.Бондарчук (1926 р.н.), Є.С.Качинська (1944 р.н.), Л.О.Проценко (1951 р.н.), Ю.А.Павлюченко (1948 р.н.) — колишні учасниці місцевого ансамблю («років з десять не виступали»), на відміну від інших сіл репертуар, в основному складається з авторських пісень, популярних у 60—70-х роках ХХ століття (українською й російською мовами), окрім цих пісень є солдатські (новотвори, орієнтовно 40-ві роки ХХ ст.) «Ой травка ти, зелена», широковідома пісня «їхали козаки із Дону додому» має ознаки місцевої інваріантності: вживання місцевих слів («Гаяля согласилась»), варіативності куплетів; до новотворів другої половини ХХ століття відносимо сімейно-побутову пісню «Самогонку гнала» (про трагічні перспективи матеріної старості); до цього ж періоду відноситься й поширена на всій території області пісня «При долині куц калини».

Покажем є репертуар переселенки з Курської області (с.Гордєєвка Корнєвського р-ну) В.С.Овсєнтьєвої (1946 р.н., освіта 7 класів), яка виконує як улюблені місцеві пісні «А юшку варила», «Ой піду я на базар» (жартівливі), «Ой чаєчко, чайка, сивенькая мати» (авторська); «Закувала зозуленька в саду на помості»; а також російські «На Муромской дорожке», місцеві частівки, баладу «Никто нас в церкви не венчал», демонструючи засвоєння місцевої культурної традиції й збереження власної, з рідних місць.

А.П.Кірша (1939 р.н.), Л.Я.Сердюк (1938 р.н.) — обидві місцеві жительки-проспівали козацькі пісні «Калина-малина, чом не процвітаєш», «Ой там за лісочком», «Як піду я на долину», «Один місяць сходить, а другий заходить», соціально-побутову «У полі берега».

Завершальним етапом експедиції було с.Романки. Найстарша респондента П.Ф.Розтрисна (1914 р.н. — 97 років) поділилася спогадами про минуле, зважаючи на вік оповідачки навіть сама манера оповіді й фактичний матеріал, повідомлений нею, становлять значний інтерес, окрім того довгожителька пригадала кілька коліскових і частівку про Махна.

О.Ю.Коцар (1939 р.н.) та Р.А.Литвиненко (1937 р.н.) — колишні колгоспниці, заспівали рідкісних пісень «Тяжко, мати, важко, мати», «Ой ти ж, Ваню, душа моя», «Якби я мала крила орлині», новотвори «Несе теща воду», «Ой ви любі спогади».

Народний ансамбль «Калинонька» (керівник Л.Г.Васейко, 1949 р.н.), окрім традиційного авторського репертуару українською мовою й популярних народних пісень, виконав також місцеві частівки (у т.ч. й сороміцькі). Характерною особливістю саме цього села є те, що місцевих аматорів підтримує місцеве козацтво.

Загальна картина побутування фольклору в районі відзначається такими особливостями: зберігається й побутує значний за обсягом масив традиційної пісенності, яка сягає часів козацтва, обрядовість на рівні традиційної весільної збереглася фрагментарно, натомість є досить вдалі адаптації звичаю до сучасності у роботах місцевих авторів, зокрема директор Проснянського будинку культури Н.Макотер створила сценарій весілля з урахуванням місцевих обрядових особливостей.

Є помітні елементи новотворчості — жартівливі пісні, частівки; значний за обсягом баладний репертуар, центрований історично не надто віддаленим періодом війни й повоєнного часу, — з переживанням сирітства й каліцтва. Мотиви кохання відходять на другий план чи акцентуються й засуджуються випадки невірності й непорядності.

Незважаючи на тенденції до стирання локальних прикмет фольклорної традиції, триває й процес регенерації старих і призабутих пісень (лірична, жартівлива, народна пісня — найпопулярніший масив народної пісенності); фіксується новотворчість — переважно у жанрах — жартівлива пісня, частівка, анекдот, загадка, прислів'я та приказки, рідше — соціально-побутові пісні.

Регіональний фольклор, об'єктивно відображаючи історію духовного життя народу, його побуту і культури, засвідчує неперервність і спадкоємність у народній культурі, набуваючи «лише певної ідейно-змістової, структурної і художньої змінності» [1, 514].

Бібліографічні посилання:

1. Кирчів, Р. Двадцять століття в українському фольклорі / Р.Кирчів. — Львів: Інститут народознавства НАН України, 2010. — 536 с.

2. Іваннікова Л.В. Фольклористика Півдня України: сторінки історії, (мультимедійне видання).

Марія МАРФОБУДІНОВА,

зав. НДЛ українського фольклору, мови і літератури Нижньої Наддніпрянищини ДНУ ім. Олесь Гончара.

• НЕЙМОВІРНІ ФАКТИ

ДВІ САМОТНОСТІ

Після смерті батьків трирічний орангутанг впав у важку депресію, перестав їсти і не піддавався лікуванню навіть антидепресантами. Ветеринари вже вирішили, що він помре від туги, але одного дня доглядачі зоопарку знайшли в сусідньому сквері стару хвору собаку принесли її в ветеринарний центр зоопарку. Саме в цей час там знаходився орангутанг. Так зустрілися "дві самотності" і тепер вони нерозлучні 24 години на добу. Вони живуть в Північній Каліфорнії і багато часу проводять в басейні. Правда орангутанг трохи боїться води і собака допомагає другу плавати.

Підготувала Дарина СУХОНИС-БУТКО.

НА БАЗІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ІНСТИТУТУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ВІДБУВСЯ ОБЛАСНИЙ СЕМІНАР ДЛЯ КЕРІВНИКІВ РАЙОННИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТА ВЧИТЕЛІВ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Робота семінару розпочалася з презентації загальної характеристики системи освіти Межівського району.

Визначені та охарактеризовані шляхи оновлення навчально-виховного процесу загальноосвітнього навчального закладу в умовах реалізації експериментально-дослідницької роботи стали передумовою характеристики напрацювань освітян Межівського району на прикладі досвіду роботи окремих освітніх установ, зокрема педагогічного колективу Межівської СЗШ №2. Заклад є базою для залучення до Всеукраїнського експерименту за темою «Художньо-естетичне навчання та виховання учнів у процесі впровадження інтегрованих курсів».

Практичні аспекти питання формування інноваційного світобачення педагогів через виконання індивідуальних дослідницьких проектів у рамках реалізації Всеукраїнського експерименту окреслила у своєму виступі В.Г.Іванисенко, директор Межівської СЗШ I-III ст. №2 — опорного з даного питання навчального закладу.

Програма семінару продовжилася виступом членів ради учнівського врядування «Школа дитячих мрій» (А.Охрицька, Ю.Третяк, А.Денисенко, В.Малинський, М.Штаба, президент дитячої організації С. Калембет). Гордість за свою школу, захоплення від створеної системи

організації змістовного дозвілля, комфортних умов навчання звучали у кожному дитячому слові.

Продемонструвала свою методику проведення навчальних занять С.В.Малинська, вчитель-методист, вчитель вищої кваліфікаційної категорії, лауреат премії Кабінету Міністрів України «За особливі досягнення молоді у розбудові держави», переможець Всеукраїнського конкурсу «Джерела творчості». Представлений

досвід роботи по впровадженню курсу «Мистецтво» у 1 класі став початком проведення майстер-класу «Живопис на склі». Представлена методика створення образу не потребувала особливих пристроїв для виконання: скельце, гуаш на клейовій основі, перо, звичайна креслярська туш, шаблон малюнка. На майстер-класі лунала тиха музика, і з-під пера з'являлись майбутні ескізи — прообрази вітражів.

Супроводом для зайняття керівників методичних об'єднань, які прибули на семінар, стали слова видатного майстра живопису на склі І.Сколоздра: «Я хочу відтворити на склі фарбами всю красу нашої неповторної природи, нашу культуру з її давніми традиціями. Хочу змалювати життя наших людей, згадати нашу славу українську минувшину».

Світлана Малинська провела аналіз окремих учнівських робіт, які складають основу композиції шкільної виставки. Композиція постійно функціонує в закладі і щорічно оновлюється. У

травні 2011 р. роботи учнів були представлені на Всеукраїнській виставці «Райдуга на склі» (музей І.Гончара, м. Київ). Саме там відбулося знайомство із художником (сином майстрині з Полтавщини Анастасії Рак), який запросив школярів до своєї майстерні та поділився досвідом.

Майстер-клас «Музичний калейдоскоп» був представлений на семінарі Л.А. Первій — вчителем музики Межівської СЗШ №2, неодноразовим призером обласного етапу конкурсу «Вчитель року» у номінації «музичне мистецтво». Майстер-клас був проведений у формі інтерактивного конкурсного змагання. Учасники семінару займалися інсценізацією українських народних пісень, створенням асоціативних порівнянь відомих музичних творів.

У другій частині семінару презентувався електронний методичний посібник розвивально-пізнавального характеру «Таємниця світового мистецтва», розроблений Н.Г. Сидоренко — керівником РПМК вчителів художньої культури Межівського району. Підібраний матеріал вміщує інформацію про історію створення відомих полотен митців світу, особливості життя відомих діячів мистецтва. Використання цього матеріалу носить велике пізнавальне значення для формування світогляду сучасної учнівської молоді.

До уваги учасників семінару були представлені особливості проведення уроків художньої культури у

школі I-II ступенів (курс «Художня культура» вивчається тільки у 9 класі). В школі вже стали традиційними інтегровані уроки: «Трудове навчання — художня культура», «Історія — художня культура», «Музика — художня культура». Ці уроки проводяться один раз у чверть і мають цікаву форму — зустрічі із сільськими умільцями, родинні конкурси та змагання, літературно-музичні композиції з електронними презентаціями. Вивчення культури окремих періодів світової культури поєднується із практичним виготовленням національного костюму.

Підводячи підсумки роботи семінару, ректор ДОІППО, професор Михайло Романенко зазначив, що робота шкіл Межівського району за новими інтегрованими курсами сприяє росту професійної майстерності педагогів та забезпечує задоволення запитів учнів та батьків.

Довідка.

Межівський район, розташований у південно-східній частині Дніпропетровщини, межує з Харківською, Донецькою та Запорізькою областями. Мережу освітніх установ Межівського району складають аграрний ліцей-інтернат, 14 загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступенів, дві школи I-II ступенів, навчально-виховний комплекс «СЗШ-ДНЗ», 2 НВК «ЗНЗ I ст. — ДНЗ», міжшкільний навчально-виховний комбінат професійного навчання та профорієнтаційної роботи, будинок творчості школярів та ДЮСШ.

Всього у районі працює 344 педагоги, з них у загальноосвітніх закладах — 280.

За результатами атестації педагогів вищу кваліфікаційну категорію мають 35,4%, першу — 26,4, II кваліфікаційну категорію мають 8,6% вчителів. Звання «вчитель-методист» мають 41 педагог, що становить 14,6%, старших вчителів — 14,6% від загальної кількості педагогів.

Із введенням курсу «Художня культура» в Межівському районі створена предметно-методична комісія вчителів художньої культури, до складу якої ввійшли вчителі різних спеціальностей — музики, історії, трудового навчання, української мови та літератури, образотворчого мистецтва. Педагогами розроблені посібники до курсів, що розміщені на сайті районного методичного кабінету.

Інф. ГУОН ОДА

•ВЧИТЕЛІ НОВОГО ПОКОЛІННЯ

*Михайло РОМАНЕНКО,
професор, д.ф.н., академік вищої школи,
ректор Дніпропетровського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти*

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УЧИТЕЛЬСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ

Суспільство початку третього тисячоліття має низку особливостей, до яких насамперед слід віднести значимість інтелектуальної праці, орієнтованої на використання інформаційного ресурсу глобального масштабу і потребу в здійсненні оперативної комунікації. Дніпропетровщина має потужний ресурс для того, щоб очолити інформаційні

для майбутнього», які передбачають проектну діяльність вчителя в інформаційно-освітньому середовищі. Розпочата робота по сертифікації вчителів за програмою «Digital Literacy», більше 30% вчителів пройшли сертифікаційний тест з Курсу цифрових технологій на сайті та зареєстровані в мережі Партнерство в навчанні.

Дніпропетровщина має потужний ресурс для того, щоб очолити інформаційні процеси в Україні.

процеси в Україні — створений на базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (ДОІППО) Єдиний освітній центр.

Велику увагу ДОІППО приділяє підготовці педагогічних кадрів до використання сучасних комп'ютерних та Інтернет-технологій у навчально-виховному процесі. Організовані курси за програмами «Основи ІКТ», «Інтел @ Навчання для майбутнього», «Соціальні сервіси Веб 2,0 у навчально-виховному процесі», «Медіа-освіта у навчально-виховному процесі», «Шлях до успіху».

Навчання проводиться як на базі інституту, так і шкільних та районних тренінгових центрів, їх близько 100. Маємо гарну матеріально-технічну базу для організації таких занять: 5 комп'ютерних класів на 75 робочих місць, 5 мультимедійних аудиторій, 11 мультимедійних дощок, 2 зали для проведення відеоконференцій. Оптиволоконний Інтернет забезпечує безперебійну роботу та дає можливість організації дистанційного навчання педагогів. Технічно роботу забезпечує потужний сервер.

На теперішній час майже 23 тис. вчителів (91%) пройшли навчання за програмою базового курсу використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі, понад 13 тис. (56%) — курси за програмою «Інтел @ Навчання

Оновлено підходи до підвищення кваліфікації вчителів інформатики. Створена безперервна система підвищення кваліфікації: традиційні курси, короткотривалі та дистанційні курси, одноденні тренінги, курси підготовки вчителів до роботи з обдарованими учнями.

Створено систему дистанційного навчання педагогів області через платформу Moodle. З 2012 року замість очно-заочної форми навчання педагогів вводиться очно-дистанційна.

Розпочато роботу зі створення електронної школи для обдарованих дітей та дітей з особливими потребами. На сайті дистанційного навчання обдарованої молоді працює віртуальний клас інформатики. Практично завершена робота по створенню електронної бібліотеки.

Потужно працює навчально-виховний портал, де кожна школа та дошкільний навчальний заклад області створили свої сторінки, розміщують корисну інформацію, матеріали для організації методичної роботи, віртуальних методичних об'єднань, майстер-класів.

Вчителі Дніпропетровщини підвищують свій професійний рівень, щоб відповідати на виклики часу і працювати у найважливішій царині суспільного життя — освіті, та навчати молоде покоління.

ВІРТУАЛЬНА ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКИХ І БОЛГАРСЬКИХ СТУДЕНТІВ

На економічному факультеті Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара спільно з болгарським Університетом «професора доктора Асена Златарова» міста Бургаса відбулася I Міжнародна студентська Інтернетконференція на тему «Теорія та практика сучасного управління та педагогіка». Захід проводився в рамках підписаної восени двосторонньої угоди про науковий обмін та співробітництво між двома університетами. Організатором виступила кафедра маркетингу, а саме завідувач, професор Світлана Хамініч і заступник декана з міжнародного співробітництва факультету, асистент кафедри Сергій Касян. У роботі конференції взяли участь студенти й магістри спеціальностей «Маркетинг» та «Економіка підприємства» економічного факультету (декан — професор Сергій Смирнов) і магістри спеціальності «Управління навчальним закладом» Центру післядипломної освіти (директор — профе-

сор Володимир Ключев). Але найбільша кількість виступів була підготовлена кафедрою маркетингу.

Під час конференції дніпропетровські студенти мали можливість через Інтернет відеозв'язок презентувати свої доповіді, прослухати доповіді болгарських колег, поставити запитання та відповісти на зустрічні, поспілкуватись з однолітками та викладачами економічних спеціальностей факультету соціальних наук Університету «професора доктора Асена Златарова». Взагалі, були обговорені різні аспекти економічної науки, культурного життя, побуту двох країн.

«У вересні цього року ми зі Світланою Юрївною Хамініч взяли участь у науковій конференції „Управління, освіта і технологія“, яка проходила в Університеті „професора доктора Асена Златарова“, — розповідає Сергій Якович Касян. — Там ми виступили з доповідями стосовно аспектів розвит-

ку освітнього маркетингу, підвищення конкурентоспроможності підготовки фахівців у галузі знань, розвитку інноваційного маркетингу. Також ми зустрілися з проректором університету, професором Магдаліною Мітковою й деканом факультету соціальних наук, професором Іваном Дімітровим. Під час цих зустрічей і була підписана угода про обмін і співпрацю між нашими університетами в освітньо-науковій та соціально-культурній сферах. Ця угода передбачає спільне проведення міжнародних конференцій, семінарів, майстер-класів, написання наукових публікацій, обмін методичною інформацією стосовно викладання економічних дисциплін для підготовки висококваліфікованих фахівців, проведення Інтернет- та відеоконференцій. У контексті підписаних домовленостей й була проведена на економічному факультеті ДНУ Міжнародна студентська on-line конференція „Теорія та практика сучасного управління та педагогіка“, до якої був проявлений значний інтерес з боку студентів, аспірантів і викладачів університету. За її результатами планується опублікування тез доповідей і презентацій у збірці матеріалів конференції, яка буде видана болгарським університетом і переслана авторам. Найкращі доповіді будуть відзначені грамотами».

Під час конференції болгарські колеги з цікавістю дізналися з презентаційних матеріалів, підготовлених студентами економічного факультету, про Дніпропетровськ, ДНУ ім. О. Гончара, особливості маркетингових досліджень, роль екологічного маркетингу в Україні. У свою чергу, болгарські студенти розповіли про формування складових комплексу маркетингу підприємств, практику маркетингового аналізу в Болгарії. По кожній доповіді виникала жвава та плідна наукова дискусія. Особливу зацікавленість у присутніх викликали доповіді студентів про роль сучасного маркетингу в партнерських стосунках, стратегічний маркетинг на промисловому підприємстві, поведінку споживачів, аутсорсинг, розвиток системи освіти України в контексті становлення економіки знань.

«Ми вважаємо, — підсумувала С.Ю. Хамініч, — що науково-освітня співпраця з провідним болгарським університетом сприятиме взаємному збагаченню в сфері розуміння сутності економічних процесів, маркетингу,

управління, надасть можливість студентам збільшити свій економічний і гуманітарний світогляд, отримати нові знання, певні теоретичні навички.

Окрім того, завдяки подібним конференціям встановлюються особисті людські контакти зі студентами, викладачами, що є дуже важливим у процесах культурно-освітньої і наукової інтеграції з представником Європейського Союзу. Сподіваюсь, що такі віртуальні зустрічі стануть доброю традицією на економічному факультеті».

Що стосується самих учасників, то вони були задоволені першим досвідом проведення конференції в on-line режимі. Так, студентка 3 курсу Олександра Вовкотруб (науковий керівник — викладач С.Я. Касян), яка досліджувала вплив нейромаркетингу на споживача, вже брала участь в інших конференціях, але вважає останню найцікавішою, завдяки можливості безпосереднього спілкування, передачі думок, досвіду, власних поглядів. «Ми можемо дізнатися про іншу точку зору на спільні теми, наприклад про те, як використовується нейромаркетинг в іншій країні, й порівняти з нашою», — підкреслила Олександра.

Магістр Юлія Лукасевич (тема доповіді «Маркетингове планування діяльності страхових компаній», науковий керівник — доцент О.О.Кононова) плюсом подібних конференцій вважає низький рівень стресу під час їх проведення: «Немає безпосередніх зорових контактів, які інколи спантелічують і змушують зайвий раз хвилюватися. Але мінусом є те, що виникають деякі технічні труднощі. Взагалі, як для першого разу, я конференцією задоволена і вважаю їх проведення перспективним — адже не всі студенти мають можливість брати участь у наукових форумах, навіть в Україні, вже не говорячи про інші країни».

*Інформаційно-аналітичне
агентство ДНУ ім. О.Гончара.*

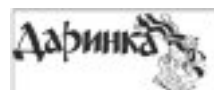

ЛЮБІ ДРУЗІ!

Казку "Телефон" було написано і видано давно в м. Новий Ульм, що в Німеччині. З Україною в серці там жив, працював і боровся за її кращу долю Іван Багрянний — поет, прозаїк, політичний діяч. Його любили люди доброї волі й ненавиділи вороги. Він автор багатьох чудових книг для дорослих і двох книжок для дітей — "Казка про лелек та Павлика-мандрівника", а також "Телефон" з власними малюнками.

Іван Павлович Багрянний народився 2 жовтня 1906 року в м. Охтирка Сумської області. Через підірване у сталінських тюрмах

здоров'я помер 25 серпня 1963 року. Його поховано в Новому Ульмі.

Найпопулярніші твори Багрянного - "Тигролови", "Сад Гетсиманський", "Людина біжить над прірвою", "Огненне коло", їх неодмінно треба прочитати. Адже книжки нашого письменника перекладено й видано англійською, німецькою, французькою, голландською та іспанською мовами. Загальний наклад лише англійською — понад один мільйон примірників!

Олександр ШУГАЙ,
письменник,

лауреат премії імені Івана Багрянного.

Телефон мій уночі
Застрибав дзеленчучи.
Я схопився з ліжка скоро:
"Хто говорить?
Хто говорить?!"
Хто шумить,
не ждучи дня?!"
"СЛОНЕНЯ!"
"А-а, це ти, моє маля!
Звідкіля ж ти, Звідкіля?"
"Ви простіть, як завиню, —

Тільки я приліг спочить,
Знову я-а-к задзеленчить!
Я за рурку "Хто там, ох?!"
"НОСОРОГ!"
"Що вам треба?"
"Пан Загреба?"
"Я! Але чого вам треба?"
І захлипав носорог:
"Ох, ох, ох!
Носа я не уберіг,
І на ньому виріс ріг!

Я із Африки дзвоню.
Хочу я трубу для Тата,
Чи не можна там дістати?
Тато мій (ой, що робить?!)
Він у власний ніс трубить,
І від того бідний ніс
Довжепезний став, як хвіст.
Ну, а хвостик всох і стух,
Обганяти нічим мух".
"Бідний тато Юмбо-Бу!
Добре,
Я пришлю трубу".

Я прошу Вас, допоможіть
І рецепта напишіть, —
Напишіть як слід, поволі,
Пропишіть в нім щастя-долі..
Ну тієї щастя-долі,
Випікати чим мозолі.
Ох-ох-ох!
"Ти! Смішнющий носорог!
Ріг такий носити треба!
Рити ґрунт, ламати ліс,
Ось для цього такий ніс.
Ти вправляйся!..
Твій Загреба".

В НГУ ВИВЧАЛИ ПРАДАВНІ СЕКРЕТИ МАЛЮВАННЯ

В Україно-Американському ліцеї на базі Гірничого університету відбувся урок живопису від майстрині петриківського розпису Галини Назаренко.

Ця зустріч не випадкова, адже ліцеї активно впроваджує написання наукових робіт серед учнів на вільну тематику. Учениця 9 класу Настя Бордюк обрала для себе тему петриківського розпису, адже в дитинстві сама захоплювалась цим

щенко (Палагея Глуценко-відома майстриня петриківського розпису), і можливо, цей талант є спадковим. Майстриня народилась в селі Петриківка і живе там і досі, незважаючи на закордонний успіх її робіт (персональні виставки Назаренко з успіхом проходили в Парижі, Нормандії, Брюсселі, Болгарії). Певно, творити краще на рідній землі — там, де все починалось.

«Я більше розвиваю сюжетну тематику — там де є персонажі, люди — говорить майстриня — час виконання роботи залежить від натхнення. А надихають мене квіти». Майстриня малює все тією ж традиційною для Петриківки щіточкою з котячої шерсті — «кошачкою», але фарби використовує не традиційні — рослинні, замішані на жовтках, а фабричні. Експериментує з матеріалами, працює в інтер'єрі, навіть розмальовує храми.

У Галини Назаренко вже 13 персональних виставок і близько 1500 робіт. Всі вони яскраві та чуттєві, але легко впізнати її стиль. В цьому і родзинка петриківського розпису — зберегти традиційну техніку, але додати щось своє, автентичне. За словами майстрині, найвибагливіша публіка зустрілась їй в Канаді, а от по-справжньому щирі шанувальники тут, в Україні.

видом мистецтва, а її батьки — давні шанувальники робіт Галини Назаренко.

За словами майстрині, це далеко не перший її мастер клас. У Києві створено музей Гетьманства, при якому всі бажаючі можуть відвідати урок і опанувати цю цікаву народну техніку малювання. Вік учнів зовсім неважливий, всі навчаються однаково швидко — аби було бажання. Зараз петриківський розпис переживає не найкращі часи. В Україні ним займається близько 50 майстрів. Багато художників переорієнтувалися на більш доступні, прості роботи. Тому в середньому, на виставці дешева робота коштує — 600 гривень, найдорожча — 2500, а розписана вручну скриня — 9 тисяч гривень.

Галина Назаренко малює з дитинства. В її роду є прізвище Глу-

Дарина СУХОНИС-БУТКО

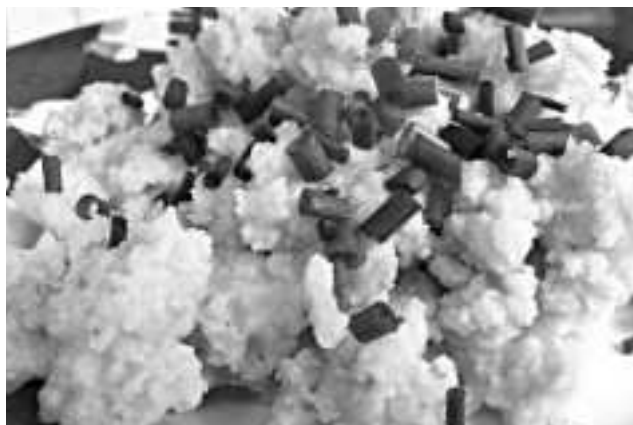
Учні ліцею мали змогу навчитися прадавнім секретам петриківського розпису. Наприклад, для того, аби робота «дихала життям» у фарбу треба додавати клей. Фарби перемішують для певної консистенції і починають малювати. Важливо створити чітку композицію — петриківський розпис буде правильний тоді, коли в центрі будуть розміщені великі елементи, а вже навкруги — маленькі. Ескіз замальовки спочатку жовтий — а вже потім його розмальовують іншими кольорами. А от калину треба малювати так, як робили це наші прабабусі — подушечками пальців. Традиційно петриківський розпис створюють на білому фоні, адже в давнину саме так розписували в хаті білу піч. Але зараз можна зустріти інші варіації на чорному та синьому кольорах.

Півники, калина та квіти у кожного вийшли різні, індивідуальні та особливі. В цьому і запорука петриківського мистецтва — вкласти у малюнок душу.

КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

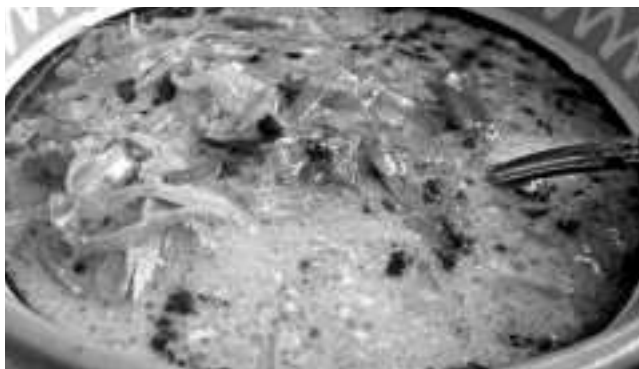
КУЛІШ ПШОНЯНИЙ

200 г пшона
200 г шпику
100 г ріпчастої цибулі
сіль, зелень за смаком

Пшоно кілька разів промити гарячою водою, покласти в киплячий бульйон і варити до повної готовності. Потім додати дрібно нарізаний і злегка підсмажений з посіченою цибулею шпик і варити ще 3-5 хвилин, посолити. При подачі притрусити дрібно посіченою зеленню петрушки. Куліш можна готувати і з картоплею, замінивши третину пшона на 400 г картоплі.

КАПУСНЯК

1 кг свинини
1 кг квашеної капусти
600 г картоплі
100 г цибулі
100 г моркви
50 г кореня петрушки (в мене була селера)
100 г вершкового масла
50 г борошна
100 г сала
250 г сметани
50 г часнику
50 г зелені петрушки
сіль, перець за смаком.
Свинину відварити до готовності, нарізати шматочками, а бульйон процідити. Квашену капусту посікти й стушкувати до готовності. Цибулю, моркву, петрушку порізати.
Спасерувати на вершковому маслі, додати пасероване борошно розведене бульйоном.
У проціджений бульйон покласти нарізану картоплю, квашену капусту, пасеровані овочі, сало, розтерте з часником та зеленню петрушки.
Додати сіль, перець і варити до готовності.
Подаючи на стіл, у тарілку покласти шматочок м'яса та заправити сметаною..

● РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.mesty.us
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.mesty.us

МІСТ WEBBY
misty

Making good design by ImagheStudio.com

НАША ЦЕРКВА- КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ "БОРИСТЕН"
Видання благославив патріарх УПЦ КП ФІЛАРЕТ

№ 1 (101), 2012

23-го січня 2012 року предстоятелю УПЦ КП ПАТРІАРХУ ФІЛАРЕТУ виповнилося 83 роки. Цю дату Святійший відзначив у контексті 50-річчя єпископського висвячення й 45-річчя перебування на Київській кафедрі. З цієї нагоди редакція бюлетеня «Наша Церква – Київський Патріархат» підготувала привітання його Всесвятості.

СВЯТІЙШОМУ ПАТРІАРХУ КИЇВСЬКОМУ І ВСІЄЇ РУСИ – УКРАЇНИ ФІЛАРЕТУ

Дозвольте щиросердно, з почуттям глибокої пошани та поваги привітати з такими славними подіями у Вашому людському та душпастирському житті. Усі вірні Вашої Церкви, увесь український народ щасливі, що мають та-

кого предстоятеля Української Православної Церкви Київського Патріархату: правдивого духовного наставника нації, церковного і державного мужа. В непростий час становлення нашої Держави і нашої Церкви Ви залишаєтеся коли не поодиноким справжнім та непорушним авторитетом для більшості українського народу.

Нехай же Господь зміцнить Ваші сили, подовжить літа заради втілення тих високих і святих ідеалів, котрим Ви присвятили життя! Нехай Ваше особисте щастя буде множити праця і щирість тих, хто поряд з Вами! Нехай навіть ворожі прокльони міцнітимуть Ваш дух і Ваше тіло! Так само дозвольте у ці піднесені та радісні дні запевнити у нашій відданості та націленості на жертвні труди заради нашої спільної шляхетної справи. Ми робили і будемо роботи свою скромну справу, не зважаючи на усі прикrostі й складності теперішнього часу.

З роси Вам і води, дорогий наш Патріарх!

*За дорученням Редакції
Фідель СУХОНИС, письменник,
редактор бюлетеня*

«Наша Церква – Київський Патріархат»

ІКОНА НА КАМЕНІ
Зоя ЛІСОВСЬКА, (ЖЕНЕВА, ШВЕЙЦАРІЯ)

ВІРА І НАДІЯ НАШОГО ВІДРОДЖЕННЯ

(Храм прпп Антонія і Феодосія Печерських)

Серед багатьох православних громад нашої області є немало таких, що докладають великих зусиль не тільки до справи згуртування людей навколо прабатьківської віри, але також — до виховання у нас поваги до української історії та культури.

Яскравим прикладом може служити діяльність громади Храму прпп Антонія і Феодосія Печерських, що на вул. Рилєєва, 36 в Дніпропетровську.

До 1997 року громаду очолював відомий краєзнавець і письменник отець Юрій Мицик. Служби правилися у звичайній сільській хаті, але миряни весь час мріяли про храм, де вони мали би змогу звертатися до Бога, молитися про допомогу нашому багатостраждальному народу.

В 1997 році, перед Пасхою, по благословінню правлячого архієрея громаду очолив отець Олександр Сербін. В цей час на місці руїн господарчої будівлі розпочинається відбудова Храму прпп Антонія і Феодосія Печерських.

Святий Антоній (983 — 1073), за легендою — уродженець Любеча, що на Чернігівщині, прийнявши постриг в Афоні, повернувся на Русь, походивши монастирями, оселився в печері, викопаній ієреєм Берестовським Іларіоном, який згодом став митрополитом. Зачувши про Антонія, біля нього оселилися інші монахи. Була викопана перша підземна церква з келіями навколо, а з часом, за дозволом Великого князя Київського Ізяслава Ярославича, — збудована надземна церква з муром. Так був заснований Києво-Печерський монастир і започатковане чернецтво на руських землях.

Ігумен Феодосій, уродженець Василева під Києвом, запровадив аскетизм, суворі пости і Студійський статут (на основі Візантійського), який згодом прийняли інші монастирі. При Феодосії Печерському був закладений Свято-Успенський собор, а Києво-Печерський монастир набув значення духовного центру всієї Русі.

Отже, славетне ім'я святих Антонія і Феодосія поклало на пастирів та прихожан названої церкви величезну відповідальність перед Богом і людьми за продовження благої справи,

утвердження православної віри, збереження духовних скарбів нашого народу.

11 липня 2001 року парафіян Храму благословив Святійший патріарх Київський та всієї Русі-України Філарет. Це була незабутня зустріч віруючих зі справжнім духовним батьком.

Постійну увагу життю церковної громади приділяє Преосвященніший Симеон, єпископ Дніпропетровський і Павлоградський.

Храм і досі перебуває в процесі відбудови. Великих зусиль до цього докладає отець Олександр Сербін, який є духовним наставником і справжнім будівничим, не тільки тому, що має фах мистецтвознавця, але і тому, що дуже багато зроблено його власними руками.

Очевидно, що добро і любов до ближнього, вкладені в кожну частку Храму, саме і є тією магнетичною силою, яка приваблює сюди і простих віруючих, і досить відомих своїми талантами людей. Серед них приємно бачити Наталю Федько, Людмилу Григорівну Левченко, Костянтина Семеновича Дуба, Дору Василівну Калинову, Миколу Івановича Цибенка, Наталю Онищенко і фольклорно-обрядовий театр «Родослав», Аллу Костянтинівну Ганжу (Центр кобзарського мистецтва, м. Підгородне), фольклорний колектив «Калина» (м. Дніпродзержинськ) та інших.

В будні і в свята Храм збирає своїх вірних, аби з молитвою до Господа зберігати єдність і традиції

українського народу.

Тут возносяться молитви про тих, хто віддав своє життя за щастя майбутніх поколінь, про загиблих у визвольній боротьбі, закатованих у таборах і застінках, замучених голодом і каторжною працею.

Особливу увагу громада приділяє вшануванню пам'яті Макуха Василя Омеляновича, який на прикладі свого життя і навіть смерті довів, що сила духу вища за силу влади. З 1944 до 1946 року в лавах УПА він воював проти поневолювачів рідного краю, потім пораним потрапив у полон, був засуджений на 10 років каторжних робіт у мордовських таборах, після остаточного звільнення 6 квітня 1956 року оселився в Дніпропетровську, де і мешкав із сім'єю до кінця свого героїчного життя. 5 листопада 1968 року Василь Макух, протестуючи проти комуністичного тоталітаризму, поневолення українського народу і агресії СРСР проти Чехо-Словаччини, здійснив у Києві акт самопалення. Таким чином він став найпершим «Смолоскипом свободи», чий подвиг вшановує вся прогресивна світова спільнота.

Громада храму прпп Антонія і Феодосія Печерських вже декілька років поспіль проводить богослужіння на могилі Макуха В. О., підтримує зв'язок із сім'єю героя. Славного сина України 9 травня 2011 року разом з громадою вшанував і відомий інвалід-патріот Мазуренко Олександр Андрійович під час здійснення свого пішого походу.

Вшанування Василя Макуха з Олександром Мазуренком (09.05.2011)

Вшанування жертв Голодомору (26.11.2011)

Олександр Андрійович Мазуренко — інвалід 2-ї групи, пересувається на милицях, мешкає в Донецькій області. Своїми героїчними походами він намагається привернути увагу нашого суспільства і владних органів до історичної пам'яті та актуальних проблем сьогодення. У ніч 26 квітня 2011 року, о першій годині 23-й хвилині (час аварії на атомній станції), Олександр Мазуренко розпочав ходу, присвячену 25-им роковинам Чорнобильської катастрофи. Похід довжиною понад 2 тис. км. проходив навколо зони забруднення, територією трьох найбільш постраждалих від аварії країн: України, Росії та Білорусії, передбачав зустрічі з усіма небайдужими до екологічних проблем людьми, відвідини таких знакових місць, як могила Тараса Григоровича Шевченка в Каневі, могила Василя Омеляновича Макуха на Клочковському цвинтарі, де і відбувся поминальний молебен 9 травня 2011 року. Подолавши нелегкий і дуже складний шлях, Олександр Мазуренко за-

вершив свою подорож наприкінці серпня в Києві. Однією з фінальних акцій (з ініціативи автора цих рядків) було вшанування пам'яті Василя Макуха біля будинку № 27 на Хрещатику, де герой звершив свій палаючий подвиг.

Прихожани храму прпп Антонія і Феодосія Печерських беруть активну участь в культурному і суспільному житті нашого міста, відвідують виставки, фестивалі, творчі зустрічі, літературні читання, тематичні вечорниці та інші масові заходи. Це допомагає бути всередині процесу національно-культурного відродження нашого краю.

Двері Храму завжди відчинені для всіх, прагнучих до Бога, тут будь-кого почують і втішать. Є сподівання, що благії справи невеликої церкви на Лівобережному—3 будуть запорукою продовження славних традицій Києво-Печерського монастиря як духовного центру нашої святої землі — Руси-України.

Юрій ГВК,

мешканець ж/м Лівобережний—3.

Колядування на Різдво Христове (07.01.2011)

ПІД ЗАГРОЗОЮ НАЦІОНАЛЬНІ РЕЛІГІЙНІ СВЯТИНІ!

Депутат від БЮТ, голова парламентського комітету з питань культури і духовності Володимир Яворівський побоюється передачі території Києво-Печерської лаври та Свято-Успенської Почаївської лаври у власність Української православної церкви Московського патріархату. "Партія регіонів поспішає вивести з переліку об'єкти, які не підлягають приватизації, Києво-Печерську лавру, Почаївську лавру, і передати їх релігійним громадам", - зазначив він. "Нескладно здогадатися, що за цим стоїть, і що це все буде передано Московському патріархату". З його слів, в парламентському комітеті на розгляді перебуває законопроект, який передбачає виключення цих об'єктів з переліку пам'яток культурної спадщини, які не підлягають приватизації. Парламентарій підкреслив, що Києво-Печерська лавра входить до переліку об'єктів ЮНЕСКО, і держава має забезпечувати її збереження. "Так не може бути, держава має перед ЮНЕСКО відповідальність, конфесія жодної відповідальності за збереження пам'яток перед ЮНЕСКО не несе", - сказав Яворівський і підкреслив, що схожа ситуація спостерігається зі зміною керівництва національних музеїв. "Зі спостережних рад музеїв виводять патріотичних, компетентних людей. В свою чергу, якщо я не помилюся, в 4 або 5 спостережних радах відразу з'явився Вадим Колесніченко - "провідний знавець української культури", - сказав Яворівський. З його слів, влада хоче поступово закривати музеї чи переводити їх у приватну власність. Нагадаємо, 12 січня в Раді було зареєстровано законопроект, в якому 6 депутатів запропонували парламенту уповноважити Кабінет Міністрів передавати об'єкти культурної спадщини національного значення у безкоштовне користування або у власність релігійним організаціям. При цьому законопроект передбачає доручення уряду в 3-місячний строк вирішити питання передачі об'єктів Почаївської лаври та Києво-Печерської лаври релігійним організаціям.

(Влас інф., з газет.)

• З ЮВІЛЕЙНОЇ ПОШТИ

«Наша Церква — Київський Патріархат». Це бюлетень високої духовності, відродженої національної свідомості, інтелектуальної громади, що всіма силами душі і розуму прагне єдності Української Православної Церкви, розбудови та розквіту Київського Патріархату, правди честі і свободи.

Бажаємо Вам творчих успіхів, щастя, здоров'я і всіляких гараздів.

Завжди єдині з Вами у вірі, у любові до України, до Української Православної Церкви Київського Патріархату.

Олексій та Галина ВОСКОБІЙНИКИ, (Флоріда, США).

З нагоди ювілейного друкування бюлетеня, дякуємо членам комплексу, який впродовж років прикладає зусилля для випуску унікального місячника. Вітаємо редактора та його помічників. Велика праця!

Ліда і Анатолій ВАЛЮХ-БРАНТОН,
(Каліфорнія, США).

Шановний Фідель Сухоніс, шановні друзі, сердечно вітаємо з Ювілеєм!

Щиро радіємо, що в Україні, в далекому, але рідному нам Дніпропетровську, Ви є! Тішимося, що маємо нагоду подякувати Вам за Вашу невтомну працю для слави нашої рідної Української Православної Церкви Київського Патріархату, що бюлетень став оплотом єдності для всіх українців, а також духовним світлом і душевним зціленням для тих, хто перебуває далеко від предківської землі, стоїть на сторожі православної віри і українських національних цінностей. Наша парафія Святого Миколая Української Православної Церкви на Флориді першою в США без вагань приєдналась до Київського Патріархату і офіційно визнала провід Київського Патріархату в Америці. Шість десятиліть наша громада незмінно залишається осередком духовності, оберегом християнської віри й оборонцем національної ідеї на сонячній Флориді. Шістдесят років сіємо Слово Боже рідною українською мовою, мир душевний і почуття патріотизму в серцях всіх хто переступає поріг нашого храму. Ми високо цінуємо кожне слово Вашого бюлетеня яке несе Божу науку, а

також Вашу непохитну позицію у справі приналежності саме до Церкви Київського Патріархату.

Прийміть від нашої парафії Святого Миколая УПЦ Київського Патріархату, нашої церковної родини найщиріші вітання з нагоди ювілею! Бажаємо Вам щедрого Засіву, багатого Урожаю, Божого Благословення, широкого визнання Ваших літературних досягнень на ниві християнського подвижництва і благочестя.

Настоятель: Митр. Прот. Богдан ЗГОБА, Голова Управи: Галина ВОСКОБІЙНИК.

ЩИРО ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ!

Шановних видавців та читачів релігійного бюлетеня «Наша Церква — Київський Патріархат» щиро вітаємо із виходом у світ ювілейного сотого числа.

Сотий ювілей завжди сприймається піднесено. Якщо ж говоримо про видання, то це сто ідей, сто проектів, сто коректур і вичиток, сто зустрічей із читачем... Бюлетень «Наша Церква — Київський Патріархат» заслуговує особливої оцінки, оскільки за час свого існування разом із часописом «Бористен» довів свою актуальність, релігійну неупередженість та необхідність для українського читача в Україні та далеко за її межами. Висвітлюючи доступно, легкою для сприйняття мовою релігійні події та подаючи статті на актуальні теми, видання не нав'язує свої думки, а пропонує читачеві самому аналізувати й робити висновки. І особлива заслуга в цьому — мудрої, високоосвіченої редакційної колегії, авторів та редакторів, котрі, добросовісно сповнюючи свій обов'язок, доносять до читачів ідею вірності своїй Церкві і служіння своєму народові та щоденною кропіткою працюють творять історію «Нашої Церкви».

Отож, з роси Вам і з води, плідних думок, щирих прихильників і нових шанувальників! Бажаємо, щоб і наступних 100 чисел «Нашої Церкви» ми читали з таким самим і ще більшим захопленням.

Щиро, Ваші друзі — Тереня ТОНКОВИЧ, виконавчий директор,
мешканці та працівники Пансіонів ім. Івана Франка Торонто — Міссіссага (Канада).

• **З ЖИТТЯ УПЦ КП**

ПРЕДСТОЯТЕЛЬ УПЦ КП ПІДТРИМУЄ ПАПУ РИМСЬКОГО

Глава Української православної церкви Київського патріархату Філарет заявив, що позитивно ставиться до використання священниками і віруючими інтернету.

Про це Філарет заявив, коментуючи заклик Папи Римського, активніше використовувати для спілкування інтернет і соціальні мережі.

При цьому він зазначив, що позитивно ставиться тільки до того інтернету, який "несе позитив". "Якщо це позитив і це добре, то потрібно цим користуватися, а якщо це несе зло, то користуватися таким інтернетом не потрібно", - сказав він.

Водночас лідер УПЦ КП зазначив, що сьогодні люди не настільки сильні духовно, і не можуть іноді протистояти злу.

Раніше Папа Римський Бенедикт XVI дав добро на спілкування в соціальних мережах. "Спілкування в соціальних мережах дає змогу завести нові знайомства, допомагає обмінюватися знаннями й підтримувати діалог між різними культурами", - заявив він.

Влас інформ.

• УКРАЇНА — ПОБОЖНИЙ КРАЙ

*Свято-Успенський монастир у Погоні,
с. Погоня, Тисменицький р-н, Івано-Франківська область.*

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ ЗРОБИВ ОФІЦІЙНУ ЗАЯВУ

Предстоятель Української православної церкви Київського патріархату Філарет заявив, що останнім часом відносини між Президентом Віктором Януковичем і УПЦ КП покращилися. Філарет додав, що відразу після приходу Януковича до влади він висловив упевненість в розмові з єпископатом, що настане час нормальних відносин з Главою держави. "І цей час настав. Президент України - це український Президент, а не російський губернатор. Віктор Федорович відчув себе українським Президентом і захищає наші інтереси в спілкуванні з Росією", - сказав він. Патріарх навів, як приклад, процес газових переговорів з Росією і додав, що перший Президент України Леонід Кравчук підтримав його на цій посаді, а Леонід Кучма, який був спочатку противником Київського патріархату, пізніше "став таким прихильником, який поставив тут на коліна всіх чиновників". Стосовно Віктора Ющенка, Філарет підкреслив, що третій Президент намагався зробити все, щоб Вселенський патріарх Варфоломій визнав Київський патріархат. "Я думаю, що і з Віктором Федоровичем у нас теж будуть добрі відносини. Якщо він за Україну, а ми за Україну, то ми знайдемо спільну мову", - сказав патріарх. Відповідаючи на питання, в чому саме проявляється покращення відносин, і чи запрошують патріарха Філарета на зустрічі з Президентом, він сказав: "Не треба частих зустрічей, а треба відчувати дії з боку Президента". На закінчення він зазначив, що ще на початку 2011 року відчувався тиск на Київський патріархат, проте в другому півріччі ця ситуація змінилася. "Ми відчуваємо це і у відносинах з російськими архієреями", - сказав Філарет.

(Влас інф., з газет).

ЮЛІЯ ТИМОШЕНКО: ТІЛЬКИ В ЄДНОСТІ МИ ЗБЕРЕЖЕМО НЕЗАЛЕЖНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ

**ДОРОГІ МОЇ!
СОРАТНИКИ, ПОБРАТИМИ, КОЛЕГИ, ДРУЗИ!
РІДНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!**

Я вітаю вас, вільних людей вільної і великої країни. Всіх тих, хто не здався, не опустив рук, не встав на коліна. Всіх, хто продовжує нашу святу і праведну боротьбу за Вільну, Незалежну, Соборну, Демократичну Україну!

22 січня 1919 року, тут, на Софіївському Майдані, було проголошено Універсал про Єдину Соборну Україну. Тоді, в тривожні та неспокійні дні боротьби за волю, тут була, по-суті, відновлена єдина Українська держава, яка пройшла через всі лихоліття, негаразди та випробування.

Сьогодні, через 93 роки, в Україні, на жаль, знову часи - тривожні і неспокійні. Внутрішній ворог значно більш небезпечний, ніж зовнішній. Бо не іноземні заїди, а своя українська влада нищить Україну, знущується над людьми, плюндрує наші цінності, топчеться по наших ідеалах.

До влади в країні прийшла мафія. Але не просто мафія, не просто бандити. Це мафія, яка ненавидить все українське, боїться і не розуміє його. Це ті бандити, які поставили собі за мету ліквідувати незалежну Українську державу.

Але саме ми не дамо їм цього зробити.

Приберіть з історії Англії тисячу чоловік - і немає Англії, приберіть з історії Німеччини тисячу осіб - і немає Німеччини. Приберіть з сьогоднішньої історії вас, тих, хто не став на коліна та продовжує боротьбу - і немає вільної та незалежної України.

Саме ви покликані долею стати форпостом захисту української незалежності, саме ви повинні пробудити націю до боротьби і повернути їй гідність та честь, саме ви зобов'язані підняти країну з колін.

Так, ця боротьба не буде легкою. Адже вищі цінності вимагають високої плати. Також ця боротьба не буде простою, бо майдани та мітинги - це не результат, а лише початок нашої спільної великої роботи.

Сьогодні багатьом здається, ця влада сильна та незламна. Що здолати їх не вдасться, а кидатися під танк із прапором - справа невдячна.

Але це не так. У них дійсно є міліція, ОМОни, Беркути і Грифони. У них є служба безпеки, прокуратура, податкова. Є продажні суди. Є куплені депутати і залякани чиновники. У них є телебачення і газети, є підприємства і фабрики. Є тюрми і грати.

Але знаєте, чого у них немає?

У них немає підтримки людей, у них немає правди, у них немає відчуття праведності. У них немає честі, гідності та моралі.

Бо такі цінності не продаються і не купуються. Їх неможливо приватизувати чи захопити рейдерською атакою. Їх не можна вилучити та привласнити через Печерський суд.

А без них, без таких якостей і цінностей, всі капітали перетворюються на сміття, на мотлох. І залишається

тільки СТРАХ - холодний і несамовитий страх перед невідвратною відповідальністю за власні злочини.

Вони - бояться. Бояться мене і вас. Бояться всіх вільних людей. Бояться правди, бояться свободи, бояться самої України.

Цей страх тотальний і неподоланий. Вони погано сплять вночі, бо відчують невідворотність покарання. Вони на рівні інстинктів відчують, що їм чужа наша країна, чужий наш народ. Вони знають, що країна Ярослава Мудрого, Тараса Шевченка, Богдана Хмельницького ніколи не стане країною Януковича.

Вони правильно бояться і правильно відчують...

І коли зрізана пенсіонеркою стрічка з вінка викликає у влади почуття страху та ненависті, коли кинута дитиною фарба у портрет диктатора на білборді викликає паніку та істеріку, - всі добре розуміють, що така влада приречена.

Кожна диктатура рано чи пізно безславно закінчує життя самогубством. Така природа всіх диктатур. Наша, українська диктатура вже зараз перебуває в агонії. Рано чи пізно вона впаде. Але справа в тому, що кожен зайвий день і кожна зайва хвилина перебування цієї орди при владі несуть такі збитки і таку шкоду Україні, що розплачуватися за їх правління нам потім доведеться роками.

І саме тому ми зобов'язані максимально скоротити їх термін перебування при владі. Ми не можемо допустити, щоб у домовину політичного забуття вони забрали з собою нашу рідну Україну.

А знаєте, чого вони бояться найбільше?

Вони бояться нашої єдності.

І саме тому, в цей святий для України день, в день соборності нашої держави, я закликаю і благаю вас про соборність та єдність сил демократичної опозиції. "Одна команда - одна перемога!" - це єдине гасло, яке сьогодні має бути на озброєнні опозиції.

Бо тільки в єдності ми незламні, тільки в єдності ми їх переможемо, тільки в єдності ми збережемо незалежну Українську державу.

Доля знову дає нам шанс. Шанс побудувати гідну країну. І ми повинні нарешті зрозуміти,

— що на цих виборах ми змагаємося за країну, а не за власні партії;

— що мова йде не про склад парламенту наступного скликання, а про майбутнє країни на десятки років вперед;

— що головне – не провести кілька десятків своїх соратників до Верховної Ради, а вивести країну з темряви.

Дорогі мої!

В ці хвилини я перебуваю у в'язниці, куди "поселив" мене Янукович. Я хочу, щоб ви знали, що я пройду через будь-які випробування, через будь-які тортури чи знущання. Я не здамся і не зламаюся. Але я хочу знати, що на волі ви також пройдете через всі випробування і

об'єднаєтесь заради нашої спільної перемоги. Годі об'єднуватися перед розстрілом, давайте єднатися перед звершеннями.

І ще про одне. Якщо в тюремній камері дивитися у вікно, то можна побачити дві речі: або ґрати, або сине, світле небо. Я – бачу небо. Я навчилася не помічати ґрат. Бо свобода живе в мені самій.

Я закликаю бути вас вільними людьми. Я вітаю вас зі святом, любі мої. Я люблю вас і пишаюсь вами.

До зустрічі на волі!

Слава Україні!

Юлія ТИМОШЕНКО.

Качанівська колонія, Харківська область.

БУТИ СУЧАСНИМ СВЯЩЕНИКОМ

Христос, посилаючи апостолів на проповідь Євангелія, повчав їх – у ставленні до людей «будьте мудрі, як змії» (Мф. 10:16). Апостол Павло пише до Тимофія, що визначений до ієрейського сану повинен бути «здатний навчати» (1 Тим. 3:2), тобто вправно вчити й наставляти інших. Своїм прикладом він дає зрозуміти, що пастир має для всіх стати всім, «щоб спасти хоч деяких» (1 Кор. 9:22). Звідси відкривається, що, приступаючи до Священства, необхідно володіти і багатством знань, який набувається освітою.

Безумовно, вище місце належить духовному вдосконаленню, однак цьому аж ніяк не заважає і не суперечить підготовка інтелектуальна. Сучасне життя наполегливо вимагає від пастирів усебічної освіченості й широкого кругозору, не меншого, а й більшого, ніж у мирян. Прекрасно висловлюється св. Григорій Богослов із цього приводу: «Потрібно спершу умудритись, потім умудряти, спочатку стати світлом, потім просвітлювати, наблизитись до Бога, потім приводити до Нього інших. Керівнику необхідні руки, радникові потрібний розум».

Сьогодні панотець повинен бути настільки освіченим, щоб відповідати всім розумовим вимогам нашого століття, відповідати релігійним вимогам сучасного суспільства, щоб усувати сумніви своєї пастви, які навіюються духом часу, світськими направленнями, що переважають нині в науці й житті.

Дехто хоче бачити у священнику тільки звершувача священнодій. Але звершення священнодій – лиш одна зі сторін пастирства, яка не обіймає всієї широти його обов'язків. Пастир Церкви за своїм званням є вчитель народу, який зобов'язаний вести його до єднання з

Богом. Доручаючи йому пасти духовних овець, Церква очікує, що він зуміє викласти всі необхідні для них знання, а це передбачає чималу попередню й постійну підготовку. Служитель Господа мусить бути людиною освіченою і всіляко розвинутою. Так, займаючись світськими науками – історією, філософією та ін., – повинен уміти доповнити ними богослів'я, шукаючи в них підтвердження богословських істин.

Нікому з людей не ставлять таких високих вимог, ні від кого не чекають такого зразкового життя, ні на кого не покладають стільки надій у молитовному заступництві перед Богом, як на священника. Ні до кого немає такої довіри, ніхто не може створити такої готовності до сприйняття Слова Божого й життя згідно з ним, як пастир Церкви Христової. Але це – якщо він живе відповідно до християнської етики, яку проповідує.

Горе пастиреві, якщо він піддається сатані в любові до світу цього, до його розкоші й блиску. Тоді пастир може забути свою хресну дорогу і поклонитися за дочасні земні втіхи ворогові Ісуса Христа – дияволу.

Спаситель відвідував шлюбну церемонію, вечірні трапези простих людей, не оминаючи здорових веселощів. З іншого боку, Євангеліє ясно свідчить, що світ лежить у злі, що гріх проникає скрізь і ним отруєні всі душевні та плотські

прагнення людини, отже необхідно пильнувати. Видовище, яке відвідує священник, не повинно принижувати його сану, його християнської достоїнності, протистояти християнській моралі, вводити у спокусу оточуючих. Не можна, виправдовуючись потребою дозвілля, знижувати вимоги до себе, до свого духовного чину. Саме духовний досвід пастиря породжує почуття міри і смак у час заслуженого відпочинку, оберігає священнослужителя від крайнощів у розвагах.

У панотця головний священний обов'язок – молитва. Молитвою він супроводить кожне своє священнодіяння в церкві; до відправи він готується молитовно вдома. І чим глибшою буває ця самотня молитва, чим пильніше він виконує своє келійне правило, тим ретельніше він виконує вимоги, установлені Церквою, тим дієвішою буває сила його священнодійства. Тоді з'являється сила протистояти спокусам і набувати божественної мудрості.

Священик Роман МИКИТЮК,
настоятель парафії Покрови
Пресвятої Богородиці в с. Лаврів
Луцького районного деканату.

УКРАЇНЦІ США ТРАДИЦІЙНО ДОПОМОГЛИ ПРОВЕСТИ

Вже не один рік редакція релігійного бюлетеня «Наша Церква — Київський Патріархат» слугує таким собі містечком благодійної допомоги з боку західної української діаспори Дніпропетровському обласному дитячому будинку для дітей з вродженими та придбаними фізичними вадами. За цей час зроблено чимало гарного для обділених долею дітей. Зокрема, шляхетною традицією стало тут проведення «Українського Різдва». Цьогорічне найбільше християнське свято не стало винятком. Саме на 7-ме січня до сиротинця завітали журналісти щомісячника, представники азербайджанської громади області, січесьлавський гурт «Арт-вертеп», душпастирі та монашество УПЦ КП, пластуни та просто не байдужі люди. Відриваючи духовну імпрезу шеф-редактор бюлетеня «НЦ-КП», письменник Фідель Сухоніс розповів вихованцям і педагогічному персоналу дитячого будинку про традиції відзначення великого християнського свята в Україні, про його значення в житті нашого народу. З особливою цікавістю присутні вислухали панотця Михайла благочинного правобережжя м. Дніпропетровська Української Православної Церкви Київського Патріархату. Душпастир докладно пояснив, що означає для віруючої людини Різдво Христове, як має зустрічати і проводити цей день правдивий християнин. По завершенню свого слова отче Михайло поблагословив обділених долею дітей, побажав їм усього найкращого. Матушка Наталя разом зі своїми помічницями продекламувала чудову віршовану біблійну сцену, котра сповна розкрила присутнім непересічне значення Різдва в житті кожної людини.

Ну, а потім були виступи майстрів сцени. Зокрема, нікого не залишив байдужим спів чудового гурту «Арт-вертеп», який майстерно виконав, як і добре відомі колядки та щедриківки так і мало знані композиції на цю тему. Обділених долею дітей своєю майстерністю порадували танцюристи молодіжної організації Конгресу азербайджанців України. Запальний східний танок у виконанні самодіяльних артистів нікого не залишив без усмішки. Так само були цікаві розіграші та конкурси. І звичайно ж дарунки з нагоди величного свята Різдва Христового.

Вочевидь, що діти не були б багаті на таку радість, аби не жертівність і правдиво християнська настанова читачів та прихильників релігійного бюлетеня «Наша Церква — Київський Патріархат». Зокрема, найсердечніша подяка родині Івана та Марусі Гнип з Каліфорнії, котрі своїм щедрим датком заложили основу для проведення такої величної імпрези. Окрім того, їх жертівність допоможе обладнати спеціальну кімнату, де душпастирі та монашки УПЦ КП будуть провадити недільну школу з вихованцями сиротинця. А так само ми щиро сердно дякуємо наступним добродіям:

Оля та Антон ФІЛІМОНЧУК (Budd Lake, N.J.);

Віктор БАБАНСЬКИЙ (Watchung, N.J.);

Пауліна ДЯЧЕНКО в пам'ять її чоловіка

Миколи;

Лідія ТАРАЩУК (Troy, MI.);

Марія АНДРУСЯК (Warren, MI.);

Оля та Василь КАРПЕНКИ замість квітів на могилу Віри ГАРКУШІ (Monroe, MI.);

Марія СУЛКІВСЬКА замість квітів на могилу Віри ГАРКУШІ (Monroe, MI.);

Отож, нехай Господь допомагає і продовжує літа тих, хто здійснює його заповіді про допомогу потребуючим не на словах, а на ділі! З роси Вам і води, шановні жертводавці.

Влас. інформ.

Матушка Наталя та отче Михайло.

Запальний східний танок у виконанні самодіяльних азербайджанських артистів.

Українські пластуни передають Віфлеємський вогонь до сиротинця.

«УКРАЇНСЬКЕ РІЗДВО» В СІЧЕСЛАВСЬКОМУ СИРОТИНЦІ

Групове фото на згадку учасників та глядачів імпрези «Українське Різдво».

Хвора на церебральний параліч Тетянка тішиться святу, котре прийшло у її сиротинець.

Особливо порадував присутніх виступ гурту «Артвертеп».

Вдячні маленькі глядачі та обслуга сиротинця.

«СВОБОДА І ГІДНІСТЬ — ВАЖЛИВІШІ НІЖ ХЛІБ!»

Такі слова належать пораненому учасникові мирної протестної акції у Сирії. Далі він сказав, що він знає, що ніколи більше ходити не зможе, але боротьба з диктатором, який наказав стріляти до власного народу мусить бути переможною. Арабські країни, які повстали проти диктаторів: Туніс, Єгипет, Сирія, Лівія, Ємен — досі займають постійне місце в міжнародних новинах.

Життєвий рівень та умови, в яких живе населення названих країн, ніяк не прирівняєш до України, бо й клімат у них дуже відмінний. Прирівняти можна хіба народний рух тзв. Помаранчевої революції та рух, який довів до повалення диктаторів в Тунісі, Лівії та Єгипті. Правда, сучасні нововладці в Україні намагаються всяко паплюжити той рух, який робив стільки надій на краще життя, на справедливість, на гідність. Саме гідність і свобода були тою рушійною силою, яка привела до скасування сфальшованих виборів президента. Різниця між рухом в арабських країнах та Україною зараз полягає в тому, що населення арабських країн ще вірить у перемогу свободи і гідності, а в Україні починають забувати про свободу, а про гідність перестали й згадувати.

В історії України ми можемо знайти багато прикладів, коли люди задля свободи й гідності йшли на жертви, вмирили від мук та терору в царських тюрмах, в сибірських засланнях, в комуністичних концтаборах, якими був усіяний СРСР. Починаючи І. Мазепою, Калнишевським, Т. Шевченком та кінчаючи Стусом і його ровесниками, в Україні тисячі патріотів поклали свої життя на вівтар свободи, а не на імперський стіл з обіцяною ковбасою! Отже, «історично склалося», як «аргументують» вороги української держави і її мови, що українці століттями боролися за вищі ідеали — свободу і національну гідність!

Під сучасну пору ми натрапляємо на окремі групи або особи, які вболівають не за гідність взагалі, яка б принесла всім і соціальну справедливість, але за свої пільги, пенсії, за нижчі ціни, за нижчі податки і т.п.. Отут і бачимо різницю між рухом в арабському світі за свободу й гідність та протестами окремих, ізольованих від себе, груп — пенсіо-

нерів, аграрників, афганців, чорнобильців, малих підприємців, студентів, які вболівають не за свободу й гідність взагалі, а за свої вузькі інтереси, які можна було б задовольнити, якщо б змінити всю окупаційну владу і її систему!

Сторонній людині у вічі кидається неймовірна байдужість тих 47 % виборців за кандидатку у президента України Ю. Тимошенко. Байдужість до долі інших зміцнювала нацистський режим в Німеччині. Німецький теолог та президент Єкуменічної ради церкви Мартін Німолер (Niemoller, 1892 — 1984) на початку націонал-соціалізму позитивно ставився до нього, але вже з 1934 р. опинився як нацистський в'язень у концентраційному таборі Заксенгаузен (Sachsenhausen) і став борцем проти націонал-соціалізму. Він визнавав, що церква в Німеччині несе відповідальність у захопленні влади націонал-соціалістами. Він відкидав злиття політичної орієнтації та релігійної приналежності (порівняйте зусилля Кремлівських верховодів і патріарха РП церкви на відновлення імперії — Руський мир та Митний союз).

Висловлені думки Німолера актуальні в Україні саме зараз, коли, духом сильно, але фізично слабко жінку, арештовану та засуджену, демонстративно засуджують ще раз ув'язнену до ув'язнення! На таке не спромоглися ані німецькі націонал-соціалісти, ані московські НКВДисти. З минулого знаємо, що людям, яким виходив строк 10—15 років додавали нових 5—10 років, але ж це було за комуні, а не у «незалежній» «демократичній» країні.

Розуміння «верховенства права» українським президентом та його командою стало причиною непідписання асоціації з ЕС, бо вони є брутальним порушенням не тільки судочинної цивілізованої системи, але й елементарних людських прав! Можливо, що ще доживемо до часів, коли постанове перед судом такі судді, які сьогодні проводять «оперативні» й «блискавичні суди» при ліжках хворої у в'язниці, але поки це відбудеться, то такі судді як А.В. Трубніков, старший слідчий Т.В. Грабик, секретар І.О. Цислудуб, прокурори В.С. Василенко, В.О. Дробот, зможуть ще «засудити» не одного невинного!

Тому, хоча «справи» вас не торкаються, але зятимте попередження Німолера:

«Коли нацисти забирали комуністів, я мовчав, я не був комуністом.

Коли вони соціал-демократів арештували, я мовчав, я не був соціал-демократом. Коли вони членів профспілки забирали, я мовчав, я не був у профспілці.

Коли вони жидів забирали, я мовчав, я не був жидом.

Коли вони мене забирали, не було нікого, хто б міг протестувати!»

Саме «суд» над Ю. Луценком та Ю. Тимошенко є прикладом того, що може бути завтра, коли ми мовчатимемо сьогодні!

Президент України міг би скористатися своїми можливостями і помилувати арештованих, але ж це може зробити тільки той, хто почуває себе президентом і усвідомлює свою відповідальність за країну!

Щоденна брехня про «верховенство права», про те, що «історично так склалося», про небезпеку українізації України, про «регіональні мови», маючи на меті русифікацію всієї України, є тою пропагандою окупаційного режиму, якою отруюють українців протягом майже 90 років!

Відверту антиукраїнську окупаційну політику започаткував, на жаль, чинний президент України, який «космічною» швидкістю став «направляти» «зіпсуті» взаємини з сусідом, який ще не збагнув, що доба імперій скінчилася, що глобалізація поглинає імперії. Отак і сталося, що алфавіти в українській історії стали визначати подальший розвиток тяжко здобутої незалежності. Тому й не дивно, про заперечення визвольного руху та Голодомору стало темою посадових осіб, які безкарно нехтують Конституцією України і продовженням окупаційної політики, започаткованої більшовицькими головорізами, руйнують не тільки українську державу, але й націю. Саме зараз потрібно було б перевидати книжку «Окупація без маски», оскільки окупанти стають дедалі нахабнішими. Найкращим доказом окупаційного стану в Україні є те, що пан Янукович на посаді президента не в стані змінити міністра освіти, який своєю антиукраїнською

діяльністю став відверто на шлях служіння імперським амбіціям своїх ідейних керівників у Кремлі.

20 грудня Німецька хвиля (Німецьке телебачення для закордону) принесла інтерв'ю зі заступницею голови Соціал-демократичної партії Німеччини пані Айдран Озгун. На запитання журналіста: Ким ви себе почуваете? Вона відповіла, що народилася в Німеччині, виросла в Німеччині і вона себе почуває німкеню. Вона не бачить проблеми у тому, що вона турецького походження, а те, що дехто з німців змушений буде звикати до турецьких прізвищ німецьких громадян — це проблема самих німців. Тут доречно пригадати, що у 19 ст. до Німеччини переселилися десятки тисяч поляків, які працювали на шахтах та великих промислових комплексах. Саме із нащадків отих поляків сьогодні маємо визначних політиків та спортсменів, яких можна впізнати хіба по прізвищу, яке колись дуже дивно звучало для німців — Грабовські, Вічорек, Вішневські, або недавно обраний спортсвець року — баскетболіст Новицькі.

Цілковито інший підхід до українських громадян зустрічаємо в Україні, коли яничари вимагають обмеження в державі користування української мови, коли шовіністи будують по Україні пам'ятники катам українського народу, коли підручники історії України намагаються фальсифікувати, коли посягають навіть на споконвічне майно нації — її землю, а зрусифікованих українців називають «рускоязычними».

Окупантам вдалося деморалізувати багатьох в Україні, вдалося розбити єдність і поділити на безчисленні партії та групи усе населення. Приклад арабських країн нам пригадує, що диктаторів і окупантів можна позбавитись тільки тоді, коли боротися за свободу і гідність для всіх. З визволенням від окупанта, диктатора процес становлення нового не закінчується, а щойно починається і він матиме багато перешкод від вмираючої системи і її слугів.

Слова арабського покаліченого юнака, який і далі хоче боротися проти диктатора, про те, що свобода і гідність важливіші від хліба, повинні б пригадати усім в Україні, що

Голодомор був не тому, що в Україні не було хліба, а тому, що диктаторський більшовицький режим забрав хліб, щоб знищити гідність українських хліборобів.

Англійське прислів'я каже, що пекло від раю ділять кілометри, а рай від пекла ділить один сантиметр. Саме це слід пам'ятати, коли окупаційна влада обіцяє поліпшення вже сьогодні, а на увазі має закріпачення вже завтра!

Прикро, що країна, територія якої є коліскою цивілізації, зараз є зразком свавілля можновладців, є місцем, де панує не закон, а політична помста, дикий капіталізм. Тисячі церков та християнська віра в Україні не сприяють тому, щоб любити ближнього, бо й серед них ведеться боротьба не за душі, а за територію, за сферу впливу. Італійці на розвалинах Римської імперії заснували цивілізовану країну, а окупанти на території скіфів та..... руйнують не тільки залишки цивілізації, але й знівечені довголітнім терором душі й гідність!

• ВІСТІ З ДІАСПОРИ

Довший час наше видання має контакти з українським патріотом і поборником Української Православної Національної Церкви паном Федором Габелко. Цей чоловік, не зважаючи на поважний вік, багато докладає зусиль для того, аби Україна була такою українською та примножувала свою духовність. І у родинному житті добродій Ф. Габелко був прикладом українського християнина. Нижче вміщуємо короткі відомості про його сина Павла Габелко, який не лише залишився українцем на чужині, а й здобув високі позиції у кар'єрі.

Влас. Інф.

ГАБЕЛКО ПАВЛО ФЕДОРОВИЧ (HABELKO PAVLO)

Нар. в Мельборні, Іленрой, в родині Філонілі і Федора Габелків, охрищений в обряді УАПЦ. Початкову і середню школу закінчив в Канберрі (Telopea Park High School) Укр. початкову школу з відзначенням закінчив у Канберрі. В українському і австралійському Пласті — з юнацьких років (член куреня «Лісові Чорти»). Також активний в укр. житті в Англії і Норвегії. Вищу освіту здобув в Канберському університеті (Bachelor of Science with Honours). В 1981-1990 працював в ESSO як геофізик. Відтак закінчив у Макворі університет — Master of Business Administration (MBA), а потім — Institut Europeall D'administration des Affaire — INSEAD, Fontpinbleau, Франція (1991). Працював Senior Consultant Corporate Strategy and Finance at Gaffney Cline and Associates, London(1991-1993). Потім переїхав до Норвегії на

працю Manager of Strategy and Portfolio Development in Statoil (одна з найбільших нафтобудівельних промислових фірм у світі). В 1995 р. одружився з Джоен Белінда Смаїл. Діти: син Федрик (1996). Тепер Павло з родиною (австрал. громадяни) проживає в Норвегії.

• **ВІСТІ З ДІАСПОРИ****«ЧУЄШ БРАТЕ МІЙ, ТОВАРИШУ МІЙ...»**

Ділимося сумною вісткою, що 6-го січня 2012 року відійшов у вічність бл.п. **ІВАН ЗАКОВОРТНИЙ**, залишивши у великім смутку, горем прибитих дружину Любу, двох синів — Ігоря та Івана, дочку Богданну, сестру Ольгу, внуків та правнуків.

Велика і незамінна втрата борця за Правду українського народу.

Іван Заковортний все своє життя присвятив відродженню українського народу та Рідної Церкви Київського Патріархату.

Іван Заковортний був довголітнім членом Ревізійної Комісії Вікаріату Української Православної Церкви Київського Патріархату в США й Канаді.

Іван Заковортний народився на Харківщині, під час війни опинився у Німеччині, потім виїхав до США.

Життя Івана Заковортного на чужині, як і багатьох наших краян, було сповнено небезбек і труднощів, дуже багато і важко довелося працювати, поки «вибилися у люди» — став власником будівельної фірми.

За всіх обставин залишився вірним Україні, багато сил і коштів віддав українській справі: був засновником і будівничим Української Автокефальної Православної Церкви в м. Нью-Гейвен, побудував школу українознавства, в якій навчаються сотні дітей, підтримував національні організації.

Фінансував видання українських книжок на Україні, допомагав українським студентам і увесь час боровся за Незалежність Української Православної Церкви Київського Патріархату.

Найкраще можна окреслити життя ІВАНА ЗАКОВОРТНОГО його власноручним дописом до Журналу «БОРИСТЕН» число 1, 2011 року.

«Я залишив Харків у 1943 році, але не з своєї волі, а змушений сталінським терором, рятував життя.

Двадцятидворічним юнаком опинився в Німеччині. В 1945 році, коли закінчилася війна. Україна і мої рідні залишилися в руках комуністичного терору. Я обрав свободу, включився в організаційний рух з метою поширення правди про Україну — поневолення української нації московсько-комуністичними терористами.

Нелегко було тоді ознайомлювати західні держави про правдиве обличчя московських гнобителів. Завжди вірив, що мусить прийти кінець московським шовіністам.

Сьогодні майбутнє української нації в руках українців, які розуміють, що лише в своїй хаті своя правда і сила, і воля! Ніхто нам не визволить Україну — це наш національний обов'язок. Починати слід з пошани до брата свого, довіри, виконання взятих зобов'язань, створити рух за визволення української нації від московсько-кремлівської мафії.

Шкодную, що в 87 років фізично не можу брати активну участь, боротися за визволення Батьківщини.

Вірю в український козацький народ! Слава Україні!».

Дорогий брате, ми підтримуємо ту ж саму «Остаточну Мету», про яку мріяв і боровся Головний Отаман Симон Петлюра — Головнокомандуючий наших дідів.

Новоспочилого раба Божого бл.п. Івана Заковортного відспівали в церкві Покрови Пресвятої Богородиці Нью Гевена, де спочилий був засновником, будівничим і багаторічним Головою Парафіяльної Управи.

Заупокійну відправу відслужили соборно клірики Української Православної Церкви Київського Патріархату та Української Католицької Церкви, а тлінні останки поховані на кладовищі в Бавнд Бруці.

Бюлетен помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату в США

ВІН БУВ СПРАВЖНІМ ДРУГОМ.

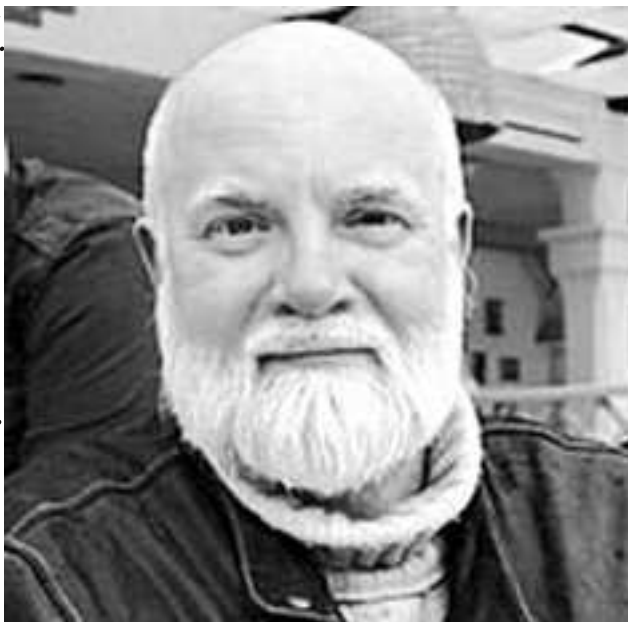
В свій останній приїзд до США у серпні 2011 року я говорив з бл.п. Іваном Заковортним телефоном. Він як завжди переймався життям в Україні, хвилювався за долю нашої Церкви, за те, що у владі все нахабніше підводять голову відверті українофоби. А ще струменів у його голосі неспокій за самопочуття дружини Любові. Її хвороба непокоїла добродія Івана як болюча скалка в серці. Я тоді запевнив його що все буде добре і ми будемо молитися за його вірну подругу. Дякувати Богу так і сталося. Пані Любов Заковортна, будемо вірити, подолала недугу. А Івана Заковортного вже не має поміж нас. Боляче, гірко, не хочеться з тим змиритися. Але так влаштований цей Богом даний світ...Він був справжнім другом і нашого бюлетеня, і журналу «Бористен». А ми друзів не зраджуємо, якщо вони навіть у іншому світі. Ми завжди з тобою, дорогий наш приятелю Іван Заковортний.

Фідель СУХОНИС, редактор.

Алексей ШИРОПАЄВ
(Росія)

Стаття, яку «Нація і Держава» пропонує сьогодні до уваги своїх читачів, особлива. Її особливість передусім у сміливості та відвертості, із якою автор аналізує відносини «двох братніх народів» - України і Росії. Причому це погляд не збоку, а зсередини, адже Алексій Широпаєв - відомий російський публіцист і поет, є щирим російським націоналістом. Йому вдалося не заразитися широко розповсюдженим у нього на батьківщині вірусом великодержавності, зверхнього ставлення до інших народів. Про різні культурні ідентичності, російський імперський міф та перспективи звільнення російської нації від антизахідних стереотипів читаємо у цьому рідкісному за глибиною розкриття теми матеріалі.

ПРО ДВА РІЗНІ НАРОДИ

Все-таки у ставленні росіян до українців, до України гаїться щось ключове, доленосне для нас, росіян. Для українців Росія теж значима, але лише як точка відштовхування, що допомагає усвідомлювати свою, українську, іншість. Для росіян же Україна, навпаки, точка постійного тяжіння, ревнивої уваги, об'єкт поглинання як чогось «споконвічно свого» й перероблювання за власним образом і подібністю. Ніщо так не дратує росіян, як очевидні відмінності з українцями в мові, менталітеті, культурі, історичному досвіді. Якщо росіяни й визнають ці відмінності, то лише на рівні відмінностей, скажімо, між Владимирщиною та Рязанщиною, але ніяк не на рівні відносин двох різних народів. Відома думка, що Росія без України в імперському плані неповноцінна.

Щось у цьому ж дусі говорив Бжезинський, та й не тільки він. Ця думка правильна. Але річ навіть не стільки в економічному й геополітичному значенні України для Москви. Річ передовсім у тому, що на традиційному російському ставленні до України, по суті, тримається російська імперська свідомість, завдяки якій російська імперія, нехай і в урізаному вигляді, все ще існує. Підкреслюю: саме ставлення до

України — не до Балтії, не до Кавказу — є визначальним для російської імперської свідомості. Як тільки росіяни відкриють для себе, що українці — це СПРАВДІ інший народ, то російський імперський міф упаде, а з ним неминуче закінчиться й імперія.

Треба сказати, що на словах росіяни завжди готові визнати, що українці — народ, але — увага! — «братній народ». За цією лукавою формулою криється тверде переконання, що ми — росіяни й українці — ОДИН народ, покликаний жити в одній державі зі столицею в Москві. Кажучи про «братній український народ», більшість росіян сприймає українську мову й саме українство як прикре історичне непорозуміння, історичний «вивих», що виник завдяки шкідливому впливу Литви та Польщі. І при цьому росіяни не задають запитання: а може, «вивихом» є вони самі?

Історично «вивихнуті» якраз ми, росіяни. Нас «вивихнула» татарщина. Ще в XIII столітті окреслилися два протилежні історичні вектори, що визначили подальше формування українського й російського народів. Перший вектор — боротьба з Ордою в союзі з Європою; другий — боротьба з Європою в союзі з Ордою. Персоніфікувалися вони відповідно в

особах Данила Галицького й Александра Невського. Перший вектор — природний і логічний в культурно-історичному плані. Другий вектор — якнайглибше викривлення з наслідками, що далеко йдуть, — культурними, державними, історичними, психологічними, етичними. І якщо король Данило — знакова фігура України, то прийомний ханський син Александр Невський — знакова фігура Росії, її «ім'я». Такий початок нинішніх російсько-українських відносин. Уже після цього говорити про «два братні народи» не доводиться. Цивілізаційна ворожнеча зумовлена вже цими двома історичними особами.

Їх можна назвати народоутворювальними. Наскільки Данило Галицький несхожий на А. Невського, настільки українці несхожі на росіян у своєму ставленні до права, свободи, власності. Якщо українська самосвідомість історично тяжіє до Європи, то традиційна російська самосвідомість сприймає Європу з більшою або меншою мірою ворожості, недовіри і заздрості, зворотною стороною якої виступає месіянська чванливість і викривальний пафос стосовно «прогнилого Заходу». Європа для росіян — це «втрачений рай», звідки їх вирва-

ли татарським арканом. Саме конфлікт між початковою європейською природою і нав'язаною азіатщиною історії та державності визначив російський психотип, всі його комплекси й фобії. Всі російські неврози — від пияцтва до більшовизму — звідси. Втративши Європу, росіяни захотіли її не просто забути — вони вирішили її зненавидіти, полюбивши при цьому своє історичне нещастя, всю цю нав'язану їм долею азіатщину. Це психологічне і розумове відхилення називається російським патріотизмом. Україна ж завдяки Литві і — так, так! — Речі Посполитій зберегла в собі причетність до Європи, збереглася як Русь у справжньому сенсі цього поняття. А ми переродилися в Московію, втративши одвічну цивілізаційну ідентичність. І ось саме це і є предмет наших російських, точніше московських, ревнощів, що визначають наше ставлення до України.

Ще на Переяславській раді (1654 р.), на горезвісному «возз'єднанні», треба сказати вельми вимушеному з боку козаків, зустрілися два різні народи, що говорили мовами різних культур. Мало хто знає, що в Переяславі козаки, погоджуючись присягти московському цареві, наполягали, аби і він, своєю чергою, присягнув козакам у дотриманні їхніх вольностей. Тобто козаки заявляли себе носіями типово ЗАХІДНОЇ правої культури. Зрозуміло, це викликало обурення московської сторони, яка заявила, що «у нас не повелось, аби царі давали підданим присягу, а вольності ваші государем дотримані будуть». Мабуть, для козаків довіряти Москві було сумнівною справою: в Переяславі чотири полки цареві так і не присягнули.

Як Росія «дотримала» козацьких вольностей, добре відомо: всіма силами вона прагнула усунути українське «історичне непорозуміння». Вже незабаром після Переяславської ради почалося омосковщення України... Потім був показовий геноцид у Батурині (1708 р.) — відповідь Петра I на спробу гетьмана Мазепи відстояти залишки суверенітету України. Далі відбулися два знищення Запорізької Січі: Петром I та оста-

точно — Катериною. Потім було перетворення України на набір типових губерній, царська політика русифікації і нарешті сталінський Голодомор як засіб придушення українського національно-визвольного Опору. А зовсім недавно, за часів Віктора Ющенка, ми бачили, як Москва боролася з українським «історичним непорозумінням» шляхом маніпуляцій із «газпромівськими» заглушками.

Звичайно, козакам у XVII ст. не варто було вступати в настільки гостру конфронтацію з поляками, які в цивілізаційному плані були набагато ближчі козацтву, ніж московити, незважаючи на їх право-

б нині в Європі, не маючи за спиною ГУЛАГу й іншого мерзенного історичного досвіду. Тай сама історія Європи була б іншою.

Отже, «два братні народи». Але, як бачимо, культурно-історичний генезис росіян і українців абсолютно різний, навіть протилежний. Ми, росіяни, звичайно, брати українцям, але брати, що піддалися деякій неприємній мутації. Ми небезпечні, неначе несемо в собі якусь руйнівну заразу, і тому нас інстинктивно сторожать всі, хто живе західніше, — українці, прибалтійці, а тепер і білоруси. Зате Китай підходить до нас усе щільніше.

слав'я. Своєю чергою і гордим полякам треба було розуміти, що від їх конфлікту з козацтвом виграє лише Москва. Звичайно, була потрібна федеральна і правова реформа Речі Посполитої, що складалася лише з двох суб'єктів — Польщі й Литви. Потрібно було визнати третій суб'єкт — Україну (Русь). Так і сталося при укладенні Гадяцької унії (1658). Але, на жаль, пізно: ненависть козаків до «ляхів» була вже дуже велика, і проект провалився. Якби він виник раніше — Україна мала би всі шанси існувати сьогодні як повноцінна європейська держава. Та й наша, російська, доля склалася б інакше, оскільки без України Росія навряд чи перетворилася б на монструозну імперію, що врешті-решт розродилася більшовизмом. Московія неминуче увійшла б до складу більш цивілізованого та сильнішого сусіда і ми, росіяни, жили

Разом з ідеєю «двох братніх народів» існує вже зовсім оскраженіла «концепція» ура-патріотизму «триєдиного російського народу», що нібито складається з великоросів, малоросів і білорусів. Ця міфологема розсипається при першому ж уважному розгляді. Мовна близькість? Упевнений, що більшість з адептів ідеї «триєдиного російського народу» не зможе зрозуміти велику частину розмовних фраз українською мовою. Мовні відмінності між росіянами й українцями очевидні та значні. Мови у них, звичайно, споріднені, але, скажімо, сербська мова теж вельми близька з російською, проте нікому з нормальних людей не приходиться у голову вважати сербів і росіян одним народом. До речі, у сербів і хорватів мова взагалі одна і та ж, але народи ці попри спільний слов'янський корінь зовсім не братні, а цивілізаційно

різноспрямовані. Скажуть: їх розділила релігія. Добре, візьмо сербів і чорногорців — одна мова, одна віра. Відмінностей між ними в сотні разів менше, ніж між росіянами й українцями. Проте, незважаючи на великодержавне прагнення Сербії розглядати Чорногорію як своє продовження — не більш! — Чорногорія вважає себе окремим народом із власною історією і культурою. Тут не вдаватимуся до подробиць, але, ймовірно, мало хто знає, що приблизно в 1920—1926 рр. Чорногорія вела партизанську національно-визвольну війну проти сербської армії, що окупувала

етнографічний відтінок. Зрозуміло, це звичайний прийом, покликаний виправдати імперську політику щодо України і саме існування імперії. Пора нарешті сказати правду: Гоголь типологічно (я вже не говорю про походження) чисто український письменник, який мав ще й польське коріння, так, писав російською мовою — через історичні й політичні обставини. Долю Гоголя зумовила доля України в імперії. Як ще міг зробити літературну кар'єру талант, що народився в колоніальній провінції? Зрозуміло, треба було їхати в імперський центр, до Пітера, писати

Росія душила Гоголя, він рвався з неї, але куди йому було податися? В Україну, перетворену на Малоросію? Там він був приречений на убоге провінційне животіння. І тоді новою, ідеальною Україною для Гоголя стала Італія. В Італії він воскресав духовно, звідти він писав відверті листи, в яких «Росія, Петербург, сніги, негідники» стояли в одному рядку, через кому. В Італії він «пробуджувався на батьківщині». І чим усе закінчилося? Росія в особі попа-мракобіса Матвія задушила-таки Гоголя. Ось і вся його історія коротко.

Гоголь не зміг або побоявся розібратися в собі, і це його зазнало. Українсько-польську самосвідомість (характерні його відверті бесіди з поляками в Італії), що жила в нім, він старанно, але марно давив надбудовною російською самосвідомістю. Росію, її холоди, обивателів, чиновників, дивну, безвихідну історію Гоголь не любив, хоч і боявся в цьому собі зізнатися. Звідси і «Мертві душі» — ця фантазмагорична фреска стає зрозумілою саме в такому ракурсі. Створивши її, Гоголь злякався самого себе і кинувся до покаяння, до попів, до моралізаторства, став проповідником і вбив у собі художника. Гоголь — це жертва Росії, вона зжерла його. Український письменник, що заплутався в своїй російській долі, як птах у сільці.

Що ж, підсумуємо. Нам, росіянам, пора усвідомити, що здобути Україною незалежності — глибоко закономірне. Це історична справедливість, з якою необхідно не просто змиритися — нам треба її зрозуміти і сприйняти. Розуміння, що Україна справді інша країна, справжній закордон — ось ключ до нашого самопізнання, самокритики і самозвільнення, передумова зародження нової російської ментальності без імперських і антизахідних стереотипів. Якщо це станеться, все наше бачення історії і світу зміниться. Україна ніби ставить перед нами, росіянами, дзеркало. Треба чесно і безстрашно вглядітися в нього. І, як сказано в нашій же, російській, приказці: «неча на зеркало пенять...»

Газета "НАЦІЯ І ДЕРЖАВА"

Чорногорію під приводом братньої допомоги. І якщо вже такі «близнюки», як Сербія і Чорногорія врешті-решт розселилися по окремих «квартирах», то що говорити про Росію й Україну?!

На закінчення не можна не торкнутися ще одного моменту. Запекла російсько-українська суперечка розвертається на історіософському, економічному, політичному полі. Це велика суперечка про Україну як таку, про її суверенітет і спроможність. Йде вона і на теренах культури. Тут, мабуть, головною стратегічною «висоткою», за яку борються росіяни, є ім'я і спадщина Гоголя. Аргументація російських урапатріотів така: Гоголь писав російською мовою, називав себе росіянином — значить, ніякої особливої української ідентичності не існує, можна говорити лише про таку собі «обласну» малоросійську своєрідність, такий

по-російськи, причому ідеологічно витримано. Скажімо, на «Тарасі Бульбі» — козири наших урапатріотів — лежить явна ознака політичного пристосування. Як відомо, були два варіанти повісті, і патетичні слова про «російського царя» в передсмертному монолозі Тараса з'явилися лише в другій редакції — по суті, Гоголь створив яскравий, поетичний, псевдоісторичний образ, внісши вагомий внесок до імперської міфологеми «воз'єднання України з Росією». Але душевного комфорту Гоголю це не принесло. У Росії він мучився, знемагав. Його «Вечори на хуторі біля Диканьки» — це втеча до вже неіснуючої України. По суті, це плач за Україною, захований у сміх, в яскраві південні барви, в казковість, у політ стилю. У різдвяну пастораль Гоголь заховав свою скорботу за загиблою козацькою вольністю, за Україною...

• БОЛИТЬ

ЯНУКОВИЧ, ПАМ'ЯТАЙ ПРО ЛАЗАРЕНКА

**КОЛОНКА
БОГДАНА
СЕРЕДЮКА
З ДЕТРОЙТА
(США)**

Січень місяць найперше в Україні нині має асоціації з Різдом та Новорічними святами. Між іншим, як на мене, то в Україні святкують дуже довго. Знаю, що навіть зателефонувати до якогось бюро в першій половині місяця то проблема. Всі відпочивають. Але я про інше. Лише 15 років тому, саме в січні місяці, уся українська еліта намагалася знайти прихильність одного чоловіка. То був Zenit слави Лазаренка й кожен з «сильних світу цього» прагнув засвідчити йому свою лояльність. А саме на січень припадають уродини Лазаренка. Сьогодні про його день народження ніхто не згадає. Павлу Лазаренку виповнилося 59 років. Цей день народження він уже вкотре святкує у в'язниці біля Лос-Анджелеса. Арештовано його було 19 лютого 1999 року, коли щойно виповнилося 46-ть. Тобто майже 14 років свого життя він провів

у ізоляції, дев'ять років — безпосередньо в тюрмі, а п'ять — під домашнім арештом в убогому будинку на околиці району для емігрантів Річмонд у Сан-Франциско.

Історія Лазаренка — це історія катастрофи людської долі, коли жага до грошей та влади затулила решту всього. Чи думав Лазаренко, що доля так з ним учинить? Впевнений, що ніколи. Так само думають, що ніколи не опиняться на його місці, й сьогоднішні керівники України. Тільки це може пояснювати ту брутальність, з якою поводить сьогодні Янукович. Він переслідує українські Церкви, опозицію, доводить до зубожіння власний нарід. Він хоче, як Лазаренко, бути царем. Але навіть не далека історія багато чому вчить. Янукович, пам'ятай про Лазаренка!

• РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з іншими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіона на www.mist.ua
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

1-800-288-9949 www.mist.ua

Копіювати ці дані можна за адресою info@mist.ua

Родина - колеги. Адреса редакції: Релігійний Бюлетень журналу "Бористен
"Наша Церква - Київський Патріархат", вул. Телевізійна, 3, 49010 м. Дніпропетро-
ровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27. E-mail: borysten@a-teleport.com
Представництво редакції:

У СІ Mr. V. Babanskyj,
74 Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні: Юрій Завгородній
вул. Артема, 40, кв. 1,
м. Київ. 04053

Підписано до друку 30.01.2012. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 204.

ТОВ "Перша міська друкарня".

АДРЕСА:
вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.